

RADA i ZARZĄD MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOKOŁÓW
PODLASKI**

DO 2017 ROKU

DIAGNOZA STANU

Sokołów Podlaski, czerwiec 2002 r.

SOKOŁÓW PODLASKI, czerwiec 2002 r.

FUNDACJA PROMOCJI  GMIN POLSKICH

„BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN” - GDAŃSK

Autorzy:

Michał Górski
Janusz Barchański
Joanna Barchańska
Katarzyna Górka
Katarzyna Kulesza

RADA i ZARZĄD MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOKOŁÓW
PODLASKI**

DO 2017 ROKU

STRATEGIA ROZWOJU

Sokołów Podlaski, czerwiec 2002 r.

Spis treści		
1.	Wstęp	
	1.1.Cel opracowania	1
	1.2.Przedmiot opracowania	2
	1.3 Podstawa opracowania	2
	1.4 Zakres opracowania i metoda wykonania	4
2.	Charakterystyka Miasta Sokółów Podlaski	
	2.1 Cechy charakterystyczne położenia geograficzno - przestrzennego	5
	2.2 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	7
	2.3 Charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego	8
	2.4. Struktura administracji samorządowej	14
	2.5. Współpraca zagraniczna	16
3.	Demografia	
	3.1.Ogólna charakterystyka procesów demograficznych	17
	3.2 Charakterystyczne cechy demografii miasta	18
4.	Infrastruktura techniczna	
	4.1 Komunikacja	19
	4.2 Drogi publiczne	19
	4.3 Transport publiczny	21
	4.4 Łączność, elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo	22
	4.5 Zagospodarowanie przestrzenne terenu	24
	4.6 Budownictwo mieszkaniowe	24
5.	Infrastruktura społeczna	
	5.1 Oświata i wychowanie	27
	5.2 Kultura	32
	5.3 Sport	35
	5.4 Ochrona zdrowia	35
	5.5 Pomoc społeczna	37
	5.6 Bezpieczeństwo publiczne	41
	5.7 Organizacje pozarządowe	43
6.	Ochrona przyrody, krajobrazu i środowiska	
	6.1 Ochrona przyrody i krajobrazu	45
	6.2 Gospodarka wodno-ściekowa	46
	6.3 Gospodarka odpadami stałymi	47
	6.4 Ochrona powietrza	49
	6.5 Ochrona przed hałasem	50
	6.6 Wyrobiska poeksploatacyjne	50
7.	Gospodarka i rynek pracy	
	7.1 Podmioty gospodarcze	51
	7.2 Charakterystyczne cechy funkcji gospodarczych	53
	7.3 Bezrobocie i rynek pracy	54
8.	Rolnictwo	
	8.1 Warunki agroprzyrodnicze	58
	8.2 Warunki społeczne, techniczne ekonomiczne	60
9.	Turystyka i rekreacja	
	9.1 Baza turystyczna	61
	9.2 Szlaki i atrakcje turystyczne	61
10.	Dochody i wydatki budżetu miasta	
	10.1 Dochody osób fizycznych	63
	10.2 Dochody i wydatki budżetu samorządu	63

11.	Główne problemy miasta i analiza SWOT	
	11.1 Synteza analizy SWOT	67
	11.2 Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju miasta	68
	11.3 Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju miasta	70
12.	Wizja rozwoju miasta	
	12.1 Wizja miasta w 2017 r.	72
13.	Uwarunkowania i cele rozwoju	
	13.1 Cele strategii miasta do roku 2017	74
	13.2 Badanie zgodności celów strategicznych miasta ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego	78
14.	Misja Miasta Sokołów Podlaski	81
15.	Mierniki, wskaźniki monitoringu strategii rozwoju miasta	82
16.	Rekomendacje <i>BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN</i>	85
17.	Lista programów operacyjnych – harmonogram prac	88
18.	Wyniki prac seminarium diagnostyczno - projektowego	
	18.1 Identyfikacja pojęcia gmina	95
	18.2 Określenie głównych problemów rozwojowych miasta	97
	18.3 Wizja Miasta Sokołów Podlaski w 2017 roku	98
	18.4 Ocena potencjału miasta	102
	18.5 Cele strategiczne	106
	18.6 Misja miasta	110
19.	Załączniki do strategii	111

1. WSTĘP

1.1 CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie „Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski do 2017 roku”.

Strategia rozwoju gminy to koncepcja systemowego działania, polegająca na: formułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia gminie korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

Miasto Sokołów Podlaski jest już dzisiaj jednym z wyróżniających się inicjatywą i osiągnięciami miast w Województwie Mazowieckim.

W celu systematycznej poprawy warunków życia w Sokołowie Podlaskim niezbędna jest kontynuacja szybkiego rozwoju miasta. Dla sprostania tym wymogom i oczekiwaniom społeczności lokalnej niezbędnym stało się opracowanie strategii rozwoju.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, ekologiczną, gospodarczą i przestrzenną. Strategia rozwoju powinna być podstawowym dokumentem decyzyjnym kierującym działalność organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu.

Niniejsza strategia będzie podstawą aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów miasta.

Wraz z kontynuowaniem przygotowań do wstąpienia Polski do Unii Europejskiej oraz utworzeniem samorządu regionalnego, planowanie strategiczne zyskało nowy wymiar. Jest bowiem warunkiem niezbędnym dla dostępu gmin, powiatów i regionów do funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych Unii Europejskiej.

Planowanie strategiczne należy rozumieć jako świadomy, systematyczny i ukierunkowany na przyszłość proces ciągłego przygotowania i podejmowania decyzji dotyczących przyszłego poziomu rozwoju danego obszaru oraz koordynację i integrację działań podejmowanych na rzecz realizacji uzgodnionych i przyjętych celów, zadań i strategii.

„Strategia Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski do 2017 roku” jest dokumentem otwartym, który powinien być uzupełniany o nowe treści, pomysły i sposoby rozwiązywania problemów. Uchwalenie strategii nie zamyka dalszych prac, lecz otwiera kolejną fazę polegającą na opracowaniu programów operacyjnych oraz weryfikację i aktualizację celów i priorytetów rozwoju.

1.2 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest:

- ❖ ogólna charakterystyka miasta,
- ❖ diagnoza istniejącego potencjału miasta,
- ❖ perspektywy rozwojowe miasta wynikające z przewidywanego kształtowania się sytuacji w otoczeniu,
- ❖ misja miasta oraz wizja jego rozwoju do 2017 roku,
- ❖ cele strategiczne rozwoju miasta, oraz propozycje programów operacyjnych i kluczowych przedsięwzięć do realizacji,
- ❖ badanie zgodności celów strategicznych miasta ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego
- ❖ lista wskaźników monitoringu realizacji strategii rozwoju miasta.

1.3 PODSTAWA OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie powstało na podstawie wyników prac seminarium diagnostyczno – projektowego nt. „Strategia Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski do 2017 r.”, prowadzonego przez Fundację PGP – **BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN** z Gdańska, które odbyło się w dniach 6 i 7 czerwiec 2002 roku w Sokołowie Podlaskim.

Uczestnikami seminarium byli przedstawiciele Zarządu i Rady Miasta oraz przedsiębiorstw, organizacji, instytucji i miejscowych środowisk gospodarczych, społecznych, kulturalnych i opiniotwórczych.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono również wszystkie udostępnione BIGmin przez Zarząd Miasta opracowania analityczne, programowe, planistyczne, projektowe, sprawozdawcze i promocyjne dotyczące gminy.

W opracowaniu korzystano również także z dokumentów zewnętrznych dotyczących Województwa Mazowieckiego oraz całego kraju, w tym także związanych z procesem integracji Polski z Unią Europejską.

Wymienić tutaj należy następujące opracowania:

- Podstawowe informacje o powiecie do diagnozy stanu istniejącego
- Ankieta wypełniona przez administrację gminy wg układu ustalonego przez **BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN**.
- Agroturystyka szansą wsi – stan i perspektywy. Urząd Wojewódzki w Gdańsku - 1998 r.
- Cele polityki regionalnej Unii Europejskiej – PARR - maj 2001 r.
- Polityka regionalna w Polsce. Cele, procedury i instytucje. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - wrzesień 1998 r.
- Rozwój regionalny w Polsce – podstawowe informacje. PARR -1998 r.
- Narodowa Strategia Integracji. KIE - styczeń 1997 r.
- Regionalny Program Restrukturyzacji Gospodarki i Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwach Polski Północnej. Zespół Zadaniowy ds. Polityki Strukturalnej w Polsce.
- Region Bałtycki. Rozwój przestrzenny, programy, instytucje. Rządowe Centrum Studiów Strategicznych – 1999 r.

- Konkurencyjność Regionu Polski Północnej.
Holenderski Instytut Ekonomiczny – grudzień 1997 r.
- AGENDA 2000 Rozszerzenie Unii Europejskiej. Nowe Wyzwania.
Komitet Integracji Europejskiej.
- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
Lipiec 2000 r.
- Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego – Polska 2000 – 2010.
- Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju.
Październik 1999 r.
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001 – 2006.
- Strategia wzrostu zatrudnienia i zasobów ludzkich w latach 2000 – 2006.
Kwiecień 2000 r.
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006.
- Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich.
Wrzesień 2000 r.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Latach 2001 – 2006.
- Narodowa Strategia Rozwoju Transportu.
- Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego do 2004 roku.
UKFiT 1997 t.
- Rządowy Program Wspierania Rozwoju Turystyki w latach 2001 – 2006.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich – 1880
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego – 2000 r.
- Wojewódzki Program Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001 – 2006
- Kontrakt Regionalny Województwa Mazowieckiego
- Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2000
- Rocznik Statystyczny Województw 2001
- Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w roku 1999.
WIOŚ – Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie. 2000 r.
- Regiony Polski – Województwo Mazowieckie
Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk-Warszawa 2000
- Sokołów Podlaski – informator gospodarczy
- Powiat Sokołowski
- Sokołów Podlaski – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta
- The Problem of Access to Information and Effective Communication at Local Level – Marcin Sakowicz
- Dzieje Sokołowa Podlaskiego i jego regionu – PWN, Warszawa 1982

- Program Ekspertyz Regionalnych Wisły Surażskiej – Przegląd dochodów i wydatków samorządowych w okresie czteroletnim 1994-1997 – Centrum im. Adama Smitha – ARIM
- Samorząd Sokołowa Podlaskiego w latach 1993 – 1998
- Materiały do miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Sokołów Podlaski – Towarzystwo Urbanistów Polskich 1989
- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Miasta Sokołów Podlaski. Warszawa 1994 r.
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Sokołów Podlaski na lata 2002 – 2007
- Informacja Powiatowego Urzędu Pracy w Sokołowie Podl. o rynku pracy w Powiecie Sokołowskim oraz działaniach na rzecz łagodzenia skutków bezrobocia w roku 2001
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło M. Sokołów Podlaski. ENERGOPROJEKT Warszawa styczeń 2001 r.
- Wykaz programów inwestycyjnych do realizacji w latach 2003 – 2005. Załącznik do Uchwały Rady Miejskiej z dnia 20 marca 2002 r.
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowymi zasobami Miasta Sokołowa Podlaskiego na lata 2002 – 2007. załącznik do Uchwały Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim z dnia 26 czerwca 2002 r.
- Uchwała Rady Miejskiej w Sokołowie Podlaskim z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru Placu Ks. Brzóska, Szewskiego Rynku, Małego Rynku z otaczającą zabudową.

1.4 ZAKRES OPRACOWANIA I METODOLOGIA WYKONANIA

Niniejszą strategię opracowano na podstawie informacji zawartych w analitycznym zestawieniu charakterystyki gminy (podstawowe informacje o gminie) oraz wyników prac zespołów roboczych na seminarium diagnostyczno – projektowym.

W ramach seminarium zrealizowano pełną technologię planowania strategicznego z wykorzystaniem analizy SWOT, wg ustaleń metodycznych określonych przez specjalistów z **BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN**. Wpierw sformułowano wizję gminy w 2017 roku, następnie przeprowadzono analizę SWOT i na bazie wyników tej analizy sformułowano cele strategiczne i cele średniookresowe oraz programy operacyjne dla poszczególnych celów.

Opracowanie zawiera również rekomendacje **BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN**, które nasunęły się w trakcie prac podczas seminarium i przy redagowaniu jego wyników.

Strategię sformułowano przy zastosowaniu podejścia **ekspercko – partycypacyjnego** zalecanego przez środowiska naukowe. Projekt dokumentu końcowego opracowany przez **BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN** poddany został szczegółowej weryfikacji przez władze miasta a następnie przedstawiony Radzie Miasta do zatwierdzenia.

Budowanie strategii to proces, w którym uczestniczą zarówno przedstawiciele samorządu jak i mieszkańcy, zainteresowani rozwojem swojej gminy. Strategia jest wspólnie budowana począwszy od nakreślenia wizji rozwoju, poprzez ocenę stanu wyjściowego, wybór celów i sposobów ich realizacji, aż po wdrażanie przyjętych koncepcji. Zapisanie tego procesu w postaci dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich jego uczestników. Proces budowania i wdrażania strategii nie ma charakteru liniowego. Jest to cykl zamknięty, w którym nakreślone cele realizują się poprzez działania i po upływie lat dojście do stanu docelowego umożliwia rozpoczęcie kolejnego cyklu planowania.

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

2.1. CECHY CHARAKTERYSTYCZNE POŁOŻENIA GEOGRAFICZNO - PRZESTRZENNEGO

I. Położenie geograficzne



Sokółów Podlaski jest około dwudziestotysięcznym miastem, będącym gminą miejską oraz siedzibą Starostwa Powiatowego. Miasto położone jest we wschodniej części województwa mazowieckiego, w obrębie Wysoczyzny Siedleckiej, na wschodnim skraju Równiny Sokołowskiej.

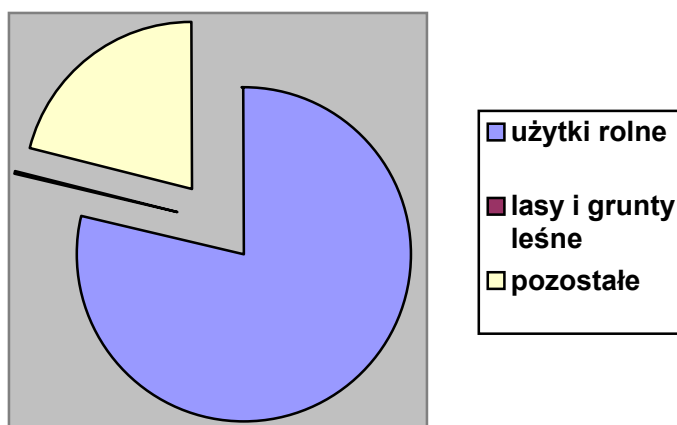
Pod względem krajobrazowym jest to przeważnie lekko falista równina z ostałcami moren, czów i kemów.

Według fizyczno- geograficznego podziału regionalnego Polski, opracowanego przez J.Kondrackiego obszar miasta znajduje się w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Siedleckiej oznaczonego symbolem 318.94, wchodzącego w skład makroregionu Nizina Południowopodlaska – 318.9, podprovincji Niziny Środkowopolskie i prowincji Niż Środkowoeuropejski – 31.

Powierzchnia miasta ogółem : - 1750 ha

W tym:

Użytki rolne	-	1374 ha, a w tym
Grunty orne	-	1106 ha
Sady	-	42 ha
Łąki i pastwiska	-	226 ha
Grunty zadzrewiaone i leśne	-	7 ha
Pozostałe	-	369 ha



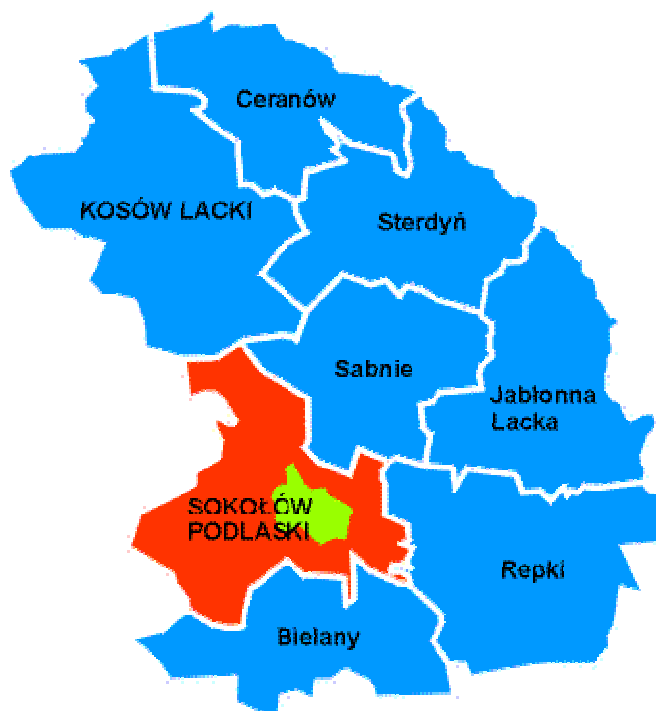
DANE PODSTAWOWE MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI W 2001 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	SOKOŁÓW PODLASKI	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
1.Powierzchnia w km kw.	17,5	1132,42	35.715
2.Ludność ogółem	18.922	61.454	5.068.000
3.Mężczyźni	8.792	30.444	2.440.876
4.Kobiety	9.609	31.010	2.631.459
5.Gęstość zaludnienia osoby/km kw.	1.051	54	142
6.Współczynnik feminizacji	109	102	108
7.Urodzenia na 1000 mieszkańców	8,49	10,17	9,5
8.Zgony na 1000 mieszkańców	8,07	10,8	10,3
9.Przyrost naturalny na 10.000 mieszk.	0,43	-0,63	-0,8
10.Ludność w wieku przedprodukcyjnym	26,4%	25,1%	22,7%
11.Ludność w wieku produkcyjnym	62,0%	56,2%	60,8%
12.Ludność w wieku poprodukcyjnym	11,6%	18,7%	16,5%

13.Saldo migracji	+2,2	-0,6	+1,7
14.Stopa bezrobocia w %	12,9*	12,3*	17,4**
15.Struktura edukacji na 10000 ludn.:	1.978	880,2	775,7
- Uczniowie szkół podstawowych	844	307,5	282,2
- Gimnazjów		229,4	269,7
- Liceów ogólnokształcących		379,9	326,5
- Średnie techniczne i zawodowe			
16.Użytki rolne w % a powierzchnia ogółem - ha	1.750	80 909 ha 71 %	584.094
17.Lasy i grunty leśne w % a powierzchnia ogółem - ha	7	23 943 ha 21 %	189.698
18.Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10000 ludności	1.679 900,3	3.492 405,5	1026,4

- Dane Urzędu Miasta Sokołów Podlaski
- Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Mazowieckiego 2000
- Dane U.P. Sokołów Podlaski na dzień 31.12.2001 r.

2.2 CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO



Od północy i wschodu Sokółów Podlaski otaczają duże kompleksy lasów mieszanych. Zarówno miasto jak i cała rozległa okolica, położone są na malowniczym terenie Zielonych Płuc Polski oraz w sąsiedztwie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, utworzonego w dolinie rzeki Bug. W bliskim sąsiedztwie Sokółowa Podlaskiego znajdują się także rezerваты przyrody oraz występuje 795 pojedynczych drzew, objętych ochroną. Tak korzystne pod względem ekologicznym położenie miasta sprzyja rozwojowi turystyki.

Główny system przyrodniczy Sokółowa Podlaskiego tworzą: zieleń miejska urządzona i nie urządzona, użytki zielone oraz tereny rolne.

Znaczenie dla kształtowania w przyszłości systemu przyrodniczego mają głównie tereny o wysokim potencjale biotycznym, wyłączone z procesów urbanistycznych z powodu ograniczeń wynikających z ich przydatności do celów budowlanych.

1. Rzeźba, geomorfologia

Obszar Miasta Sokółowa Podlaskiego położony jest w obrębie silnie zdenudowanej wysoczyzny polodowcowej [plejstoceńskiej]. Powierzchnia jest stosunkowo płaska, z tendencją spadku w kierunku północnym.

Wysokości bezwzględne terenu wynoszą od 152, 0 do 192 m n.p.m., a spadki 2,5%, niekiedy sięgają 8%. Najniżej położony rejon znajduje się w dolinie Cetynii przy północnej granicy miasta, najwyżej – przy południowej granicy miasta. W południowo-wschodniej części miasta wyraźne jest wzniesienie faliste o wysokości ponad 185 m n.p.m.. ponadto na terenie miasta występują niewielkie zagłębienia bezodpływowe oraz cieki okresowych wód powierzchniowych.

2. Warunki gruntowe

Grunty od 0 do głębokości 4,5 m budują w całości osady czwartorzędu.

Są to:

- ❖ piaski średnioziarniste i gliny piaszczyste
- ❖ gliny

- ❖ piaski i mady rzeczne
 - ❖ piaski i muły aluwialno – deluwialne
- Generalnie budowa geologiczna terenu przedstawia korzystne warunki dla lokalizacji zabudowy.

3. Warunki wodne

Cały obszar położony jest w dorzeczu rzeki Cetynii, stanowiącej lewostronny dopływ Bugu. Dopływami Cetynii jest strumień Kościółek wraz z innymi bezimiennymi ciekami stałymi i okresowymi.

Na terenie Sokołowa występują dwa zasadnicze poziomy wody gruntowej:

- ❖ I – górny, utrzymujący się na ogół ciągłą warstwą w piaskach nadmorenowych, występuje płytko, bardzo blisko powierzchni
- ❖ II – nieciągły, występujący na różnych głębokościach, głębiej niż 4,5 m p.p.t.

4. Szata roślinna

Na obszarze Sokołowa dominują trzy typy szaty roślinnej:

- ❖ kompleksy rolne na obrzeżach miasta
- ❖ urządzone tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej
- ❖ zieleń ogrodów przydomowych w mieście

2.3. CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

BADANIA ARCHEOLOGICZNE

Sokołów należy do tej części Podlasia, która ze względu na swe położenie była typową rubieżą osadniczo - kulturową. Na tym terenie trwały walki prowadzone przez wczesnofeudalne państwo polskie i ruskie, zakon krzyżacki, Jadźwingów i Litwę. Dzieje polityczne tych ziem miały więc wpływ na ich rozwój kulturowy i osadniczy.

Dla określenia wpływów kulturowych i etnicznych oraz struktury osadnictwa prowadzono badania archeologiczne. Okres wczesnego średniowiecza na tym terenie reprezentują dość liczne stanowiska archeologiczne. Dokładnie odtworzono zarówno fazy zasiedlania jak i konstrukcje obronne i mieszkalne powstających osad. Znalaziono dowody na istnienie na tym terenie osad w VI i VII wieku n.e. Ceramika, żelazne okucia, klamry, paciorki, skoble oraz liczne przedmioty z wyposażenia pochówków świadczą o kulturze, obyczajach i obrzędach odprawianych ku czci zmarłych.

Przedstawiciele Muzeum Archeologicznego w Warszawie prowadzili badania na terenie Sokołowa (Przeździatka) na dużym cmentarzysku z grobami podkloszowymi. W Muzeum Archeologicznym znajduje się ładny okaz dwuściennej siekiery krzemiennej kultury ceramiki sznurowej. Wyniki badań potwierdzają, że w miejscu dawnego gródka, początkowo ruskiego, później polskiego, w dolinie rzeki Cetynii poprzez stopniowe zasiedlanie, powstała osada - Sokołów.

HISTORIA

Sokołów Podlaski jest miastem położonym na wschodnich krańcach Wysoczyzny Siedleckiej i zachodnim skraju Równiny Sokołowskiej.

Na przełomie X i XI wieku ziemie te należały do księstwa polskiego. W okresie od 1031 do 1323 roku ziemie górne i środkowe Bugu przeszły w ręce książąt kijowskich, a następnie wołyńsko-halickich.

Od 1323 roku zaczyna się, trwający ponad 200 lat okres władania Podlasiem przez Wielkie Księstwo Litewskie. Unia Polski z Litwą w 1385 roku, zawarta w Krewie, przyczyniła się do ożywienia stosunków politycznych i gospodarczych oraz rozwoju miast na Podlasiu.

Ukoronowaniem procesów kolonizacyjnych ziem Podlasia przez szlachtę mazowiecką były lokacje miast. Najstarsze należą do Wielkiego Księcia Litewskiego Witolda, który **w dniu 30 marca 1424 roku nadaje miejscowości Sokołów Podlaski średzkie prawa miejskie**. Była to lokacja prywatna. Sokołów wraz z wsiami Kupientyn i Rogów otrzymał Mikołaj Depeński - sekretarz Witolda.

Syn pierwszego właściciela umierając bezpotomnie w 1508 roku zapisuje miasto i włość sokołowską Stanisławowi Kiszce, późniejszemu hetmanowi litewskiemu. Do rodziny Kisków miasto należało do 1592 roku, a następnie na skutek koligacji rodzinnych stało się własnością rodziny Radziwiłłów. Ostatnim właścicielem Sokołowa z rodziny Radziwiłłów był Bogusław Radziwiłł.

W roku 1620 liczba ludności miasta przekroczyła 3 tysiące. Tu zatrzymywali się kupcy podążający z Wilna do Warszawy, a następnie Poznania, Krakowa i Wrocławia. Tędy podążały orszaki królewskie zmierzające z Korony na Litwę i odwrotnie. W roku 1580 bawił w Sokolowie król Stefan Batory, w czasie przejazdu z Warszawy do Grodna. W pobliżu miał jedną ze swych licznych rezydencji - możny ród książęcy Radziwiłłów (Stara Wieś koło Węgrowa). Miasto było skupione głównie przy rynku lokacyjnym, ulicy Drohickiej, Węgrowskiej, Kościelnej, Siedleckiej, Wojewódzkiej oraz Ruskim Mieście będącym pozostałością prawdopodobnie wcześniejszego gródka i miasta niskiego. Tu odbywały się słynne targi i jarmarki koni i bydła.

"Potop" szwedzki rozpoczął upadek miasta. W 1657 roku wojska Rakoczego dokonały spalenia miasta i okolicznych folwarków. W okresie reformacji miasto jest jednym z silniejszych ośrodków arianizmu na Podlasiu. W 1668 roku właścicielem Sokołowa został Jan Krasiński, wojewoda płocki, natomiast na początku XVIII w. Sokołów przechodzi na własność Ignacego Ogińskiego, marszałka Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Król Stanisław August Poniatowski nadaje cechom rzemieślniczym szereg przywilejów; dla cechu kuśnierskiego w roku 1771, w latach następnych dla cechu szewskiego i garncarskiego - co powoduje ich dalszą niezależność od właścicieli miasta i stwarza korzystne warunki rozwoju. Michał Kleofas Ogiński, podskarbi litewski, kolejny właściciel Sokołowa podejmuje próbę uprzemysłowienia miasta. Sprowadza rzemieślników francuskich i zakłada fabrykę kobierców, chustek jedwabnych, płótna, kapeluszy i pasów słuckich. Okres rozbiorów Polski doprowadza do upadku manufaktur magnackich w Polsce, w tym również i fabryki w Sokolowie.

W latach 1795 - 1809. Sokołów Podlaski był pod zaborem austriackim. Po wojnie austriacko-polskiej w 1809 roku znalazł się w Księstwie Warszawskim. Wojna 1809 roku powoduje zniszczenie prawie połowy budynków w Sokolowie. Ogromne straty ponosi rzemiosło, liczba ludności zmniejsza się do 2 tysięcy. W roku 1808, Michał Ogiński sprzedaje Sokołów Podlaski Karolowi Kobylińskiemu, dziedzicowi okolicznych wsi.

O następnym etapie rozwoju miasta Sokołowa Podlaskiego w latach 1815 do 1914 decyduje dobra polityka gospodarcza. Wiązało się to z szybkim rozwojem przemysłu i rzemiosła. Miasto przecinały ważne szlaki handlowe: główny trakt wiodący z

Królestwa do Cesarstwa Rosyjskiego, do guberni płockiej - przez Wągrów, do guberni augustowskiej przez Sterdyń oraz do Siedlec. W roku 1843 miasto od Seweryna Kobylińskiego nabywa Elżbieta z Lorentzów-Hirschman. W roku 1845 spółka akcjonariuszy (Augusta Hirschmana, Leona Hirschendorfa, Aleksandra Rawicza, Mikołaja Gutmana i Stanisława Jocabiego) na czele z właścicielką miasta, pobudowała cukrownię w Przeźdźtacie. Cukrownia odegrała ważną rolę w rozwoju miasta i aktywizacji rolnictwa.

W roku 1867 Sokołów Podlaski został powiatem guberni siedleckiej. W 1887 roku, po wybudowaniu linii kolejowej i uzyskaniu połączenia z Warszawą, miasto stało się również ważnym węzłem komunikacyjnym. W latach 1820 - 1909 liczba ludności wzrosła z 2605 do 9738 osób.

Pomyślny rozwój miasta nastąpił między rokiem 1820 a 1856. Zahamowany był jednak przez trzy klęski; dwa duże pożary w roku 1832 i 1851 oraz epidemię cholery w 1856 roku.

W roku 1859 w Sokołowie na środku rynku głównego stał murowany ratusz, a obok domy mieszczańskie i żydowskie. W mieście były dwa kościoły i cerkiew; kościół parafialny był murowany, kościółek Św. Rocha drewniany.

Dalsze korzystne zmiany w Sokołowie zaszły w ciągu następnych 30 lat. W roku 1890 w Sokołowie, oprócz kościołów i cerkwi, była synagoga i żydowskie domy modlitwy, szkoła miejska dwuklasowa, jednoklasowa szkoła dla dziewcząt, urząd powiatowy i ochotnicza straż pożarna. Ludność miasta, oprócz rolnictwa, trudniła się szewstwem i wyrobem kozuchów. Miasto liczyło 7192 mieszkańców (w tym 1249 katolików, 941 prawosławnych i 4980 Żydów).

16 sierpnia 1915 roku, po wycofaniu się wojsk rosyjskich, wkroczyły do Sokołowa wojska niemieckie. Nastąpił okres trzyletniej okupacji niemieckiej.

Walki narodowo - wyzwolenicze

Ludność Sokołowa brała czynny udział w walkach narodowowyzwoleniczych. W czasie powstania kościuszkowskiego i listopadowego miasto było terenem postoju i przemarszu różnych oddziałów wojskowych. Rok 1863 dla Sokołowa i okolic był miejscem tragicznych wydarzeń.

Na Podlasiu najdłużej walczył ze swym oddziałem składającym się w głównej mierze z chłopów, ksiądz Stanisław Brzóska.

Na terenie powiatu ukrywał się ze swoim adiutantem Wilczyńskim, najpierw w Paczuskach, potem we wsi Krasnodęby-Sypytki, gdzie 29 kwietnia 1865 roku zostali schwytani przez wojska carskie. W dniu 23 maja 1865 roku stracono ich publicznie na rynku sokołowskim. Stanisław Brzóska był od roku 1860 wikarym w Sokołowie, potem w Łukowie. Został wybrany naczelnikiem powiatu łukowskiego "podziemnej administracji powstańczej". W roku 1864 organizuje własny oddział, który najdłużej prowadził walkę partyzancką z wojskami carskimi. Za zasługi w walce o wolność otrzymał od rządu narodowego nominację na generała wojsk powstańczych. W centrum miasta, na rynku postawiono [pomnik](#) - obelisk w 1925 roku, upamiętniający publiczną egzekucję księdza generała Stanisława Brzóska i jego adiutanta Franciszka Wilczyńskiego w dniu 23 maja 1865 roku.

W latach 1914-1939 w rozwoju miasta nie zaszły większe zmiany. Do 1 kwietnia 1939 roku, Sokołów wchodził w skład województwa lubelskiego, następnie został włączony do województwa warszawskiego, a od roku 1975 do siedleckiego. W okresie II wojny światowej Sokołów Podlaski poniósł duże straty materialne i straty w ludziach. Zniszczeniu uległo 30% budynków mieszkalnych i około 60% gmachów urzędów. We wrześniu roku 1941 Niemcy zorganizowali w mieście getto żydowskie, istniejące do wiosny 1943 roku. Znaczną liczbę Żydów wymordowano w gettcie,

pozostałych w Treblince. Od roku 1999, po nowym podziale administracyjnym kraju, Sokółów należy do województwa mazowieckiego

PRZEMYSŁ

Przemysł Sokółowa od początku swego istnienia uzależniony był w dużym stopniu od bazy surowcowej. W strukturze rzemiosła dominowały wyroby kuśnierskie i szewskie. W drugiej połowie XVIII wieku produkowano tu: pasy słuckie, kobierce, płótno, kapelusze i chustki jedwabne. W XVIII i XIX wieku powstawały i upadały cegielnie, zakłady produkujące świece, ocet, mydło oraz zakłady garncarskie i inne, związane z potrzebami miejscowej ludności. Bardziej stałą bazę surowcową i rynek zbytu miały: wiatraki, olejarnie, garbarnie, warsztaty tkackie i stolarskie.

Ocenia się, że w końcu XIX wieku, w Sokółowie pracowało 200 kuśnierzy. 500 szewców i łącznie 200 tkaczy i garncarzy. Na początku XX wieku oprócz warsztatów kuśnierskich, szewskich, tkackich, stolarskich i kowalskich istniały: 2 młyny, 7 garbami, 3 wiatraki, 2 cegielnie, 2 olejarnie, browar, cukrownia oraz wytwórnia świec i octu.

W roku 1936 powstała Spółdzielnia Kuśnierska. W okresie międzywojennym z przemysłu i rzemiosła utrzymywało się około 30% ludności.

W latach 1951 -74 nastąpił znaczny rozwój przemysłu elektromaszynowego, chemicznego i meblarskiego. W roku 1975 powstały Zakłady Mięsne, wybudowane przez firmę Epstain z USA. W latach 1951-75 zatrudnienie w przemyśle wzrosło odpowiednio z 806 do 3087 osób. Produkcja przemysłowa miasta wysunęła się w tym okresie na czołowe miejsce, o czym świadczy struktura zatrudnienia. Na 7836 pracujących 3087 osób było zatrudnionych w przemyśle. Po roku 1990, w związku z wprowadzaniem gospodarki rynkowej, niektóre zakłady przestały istnieć, lub zmieniły profil produkcji.

ZABYTKI I MIEJSCA PAMIĘCI NARODOWEJ

Cennym zabytkiem na terenie miasta jest [drewniana kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena](#), przy ulicy Siedleckiej, usytuowana tuż przy moście na rzece Cetyni. Została zbudowana przez mieszkańców tej ulicy w roku 1806.

Na niewielkim wzniesieniu przy ulicy Kościelnej w roku 1806 został wybudowany pierwszy murowany **kościół** w stylu barokowym pod wezwaniem **św. Michała**. Świątynia ta 26 lipca 1944 roku została zniszczona w wyniku bombardowania przez samoloty rosyjskie.

Na tym miejscu, w latach 1948-53, został wzniesiony na planie krzyża wg projektu Aleksandra Boni duży murowany **kościół pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny**. Ma on cechy neogotyckie z prezbiterium zakończonym półkoliście, po jego wschodniej stronie znajduje się kaplica Chrystusa Miłosiernego, zwieńczony ostrym stropodachem

W ołtarzu głównym znajduje się rzeźba Najświętszej Marii Panny, która została sprowadzona w roku 1953 z Piekar Śląskich i po renowacji w 1992 roku pozostała w centralnej części nowego ołtarza. Rzeźby boczne wykonał Dariusz Kowalski wraz z żoną, a Chrystusa Zmartwychwstałego prof. Guclaw Żeniło, który jest również autorem projektu całego ołtarza. W przedsionku znajduje się kropielnica prawdopodobnie z XVI wieku.

Parafia rzymsko-katolicka powstała w Sokółowie Podlaskim w 1414 roku, do diecezji drohiczyńskiej należy od roku 1992. Kościół od tego czasu spełnia funkcję [konkatedry](#).

W narożu parkanu znajduje się dwukondygnacyjna klasycystyczna dzwonnica z pierwszej połowy XIX wieku. W najbliższych latach planuje się w miejscu, gdzie stał kościół św. Rocha zbudować pomnik ku czci tego świętego, a ponadto na placu konkatedralnym usytuować XV Stacji Różańcowych.

Drewniany kościół św. Rocha został przeniesiony z ulicy Kosowskiej do Przeździatki w roku 1981, następnie rozbudowany i odrestaurowany. Świątynia jest jednonawowa o konstrukcji zrębowej, zbudowana w 1902 roku na planie prostokąta. W roku 1993 w Przeździatce utworzono parafię pod wezwaniem Miłosierdzia Bożego. Obecnie buduje się duży murowany i nowoczesny kościół przy ulicy Oleksiaka Wichury.

Przy skwerze im. Adama Mickiewicza znajduje się **kościół Salezjanów pod wezwaniem św. Jana Bosko**, który został zbudowany w latach 1935-36 wg projektu Bruno Zborowskiego. Jest to świątynia trzynawowa, podzielona kolumnami, prezbiterium półkoliste, po jego obydwu stronach są kaplice: św. Józefa i św. Marii Dominiki Mazzarello. Ołtarz w nawie głównej projektował Jan Kajzer, natomiast wszystkie mozaiki ks. Wincenty Kilan. W kościele parafialnym od roku 1978, na wyróżnienie zasługuje ołtarz główny z obrazem św. Jana Bosko, kaplica Matki Bożej Wspomożenia Wiernych z roku 1952, ołtarz Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1974 roku oraz witraże wykonane wg projektu ks. Tadeusza Furdyny z 1996 roku.

U zbiegu ulic: Lipowej, Wichury i Parkowej, Hirszmanowie - właściciele cukrowni, **majątku Przeździatka** i okolicznych dóbr, w roku 1857 wybudowali **murowany pałac wg projektu architekta Henryka Marconiego**. Posiada on korpus parterowy z piętrowymi skrzydłami bocznymi. Do roku 1940 był siedzibą kolejnych właścicieli majątku Przeździatka. Obecnie obiekt jest własnością CARITAS Diecezji Drohiczyńskiej – w trakcie remontu.

Pałac otacza kilkuhektarowy park urządzony w końcu ubiegłego wieku wg projektu Waleriana Kroneberga.

W centrum miasta na dawnym rynku, w 1925 roku został wzniesiony **kamienny pomnik w kształcie obeliska**. W tym miejscu 23 maja 1865 roku zostali powieszani przez władze carskie ks. generał Stanisław Brzóska i jego adiutant Franciszek Wilczyński.

Przy ulicy Magistrackiej w budynku Nr 4. mieścił się żydowski dom modlitwy (ok. 100 m od rynku). Na ulicy Pięknej na posesji Kucharczyka Włodzimierza, znajduje się **plyta upamiętniająca męczeńską śmierć Żydów** z getta sokołowskiego. U zbiegu ulic: Repkowskiej, Siedleckiej i Długiej została umieszczona **plyta pamiątkowa** poświęcona pamięci 10 Polaków rozstrzelanych przez hitlerowców, 27 października 1943 roku. W pobliżu tego miejsca stała cerkiew z początku XIX w., przeniesiona (na początku XX w.) na cmentarz przy ulicy Bartoszewej, następnie rozebrana w roku 1956. Na tym cmentarzu jest okazały granitowy **pomnik 24 polskich żołnierzy** poległych w roku 1920.

W budynku przy ulicy Długiej Nr 29. do II wojny światowej mieściła się **bożnica żydowska**. Przy tej ulicy stoi drewniany dom (Nr 55), z połowy ubiegłego wieku. Wewnątrz na grubej belce wyryto pięknym kaligraficznym pismem napis: "Boże błogosław budującemu ten dom Barbarze z Bałkowców", obok inne znaki i symbole. W pobliżu, przy ulicy Repkowskiej Nr 30 jest usytuowany podobny dom, który pamięta czasy Napoleona.

W 1999 roku w Sokołowie Podlaskim przy ul. Wolności 27 wzniesiono **pomnik „Czynu Niepodległościowego”** wg. Projektu Jerzego Kaliny

znanego artysty plastyka (m. in. twórca grobowca ks. J. Popiełuszki w 1986 r.). Pomnik powstał dzięki aktywności Społecznego Komitetu Budowy Pomnika „Czynu Niepodległościowego”, który powstał z inicjatywy Zarządu Koła Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Sokółowie Podlaskim w dniu 10 października 1994 r.

Idea pomnika wyraża 200 lat wytrwałych dążeń Narodu do niepodległego i suwerennego bytu państwowego oraz miłość i hołd należny przodkom za ich trud i znoj, za ofiarę życia złożoną na ołtarzu Ojczyzny. Pomnik ten jest także stałą lekcją historii i drogowskazem dla młodych pokoleń i dla przyszłości.

Pomnik w formie kompozycji przestrzennej składa się: z 4 obelisków, wewnątrz których znajduje się głaz narzutowy będący jego centralną częścią, 4 mniejszych głazów narzutowych, oświetlenia wewnętrznej i zewnętrznej części pomnika, ciągów pieszych głównych w formie krzyża oraz dwóch ciągów pieszych okrężnych – pierwszego wokół niecki w części centralnej (poza linią usytuowania obelisków) oraz drugiego (poza skarpą ziemną przylegającą do obrzeża pierwszego ciągu okrężnego) ze spadkiem w kierunku granic parku śródmiejskiego. Cztery mniejsze głazy narzutowe usytuowane są na skarpie ziemnej. Wejście główne do pomnika zaprojektowano na ciągu pieszym głównym, będącym dłuższym ramieniem krzyża.

Na głazach usytuowanych na zewnątrz obelisków umieszczono daty wydarzeń stanowiących etapy „wybijania się Polaków na niepodległość”

Na głazie centralnym na krawędzi górnej umieszczono napis „BÓG HONOR OJCZYŻNA”. Na obeliskach w górnej polerowanej części umieszczono godła państwowe – orły w kształcie typowym dla danej epoki.

Nad Cetynią, koło stawu "Mazura" wzniesiono **pomnik poświęcony pamięci 10 zakładników** rozstrzelanych w dniu 27 marca 1944 roku, za próbę odbicia z więzienia aresztowanych żołnierzy podziemia.

Na cmentarzu, przy ulicy Szopena znajduje się skromny **pomnik nieznanego żołnierza**. Przy ulicy Wolności (dawna Piłsudskiego) pod ścianą tzw. "Syndykatu", w dniu 17 listopada 1943 roku rozstrzelano 10 osób za zabicie oficera niemieckiego. W tym miejscu została umieszczona **tablica pamiątkowa**. Ostatnim oznakowanym i ważnym miejscem pamięci narodowej jest **budynek przy ulicy Kilińskiego**, w którym po II wojnie światowej zamordowano kilkadziesiąt osób. W latach 1944-48 mieścił się tu Urząd Bezpieczeństwa.

Objęte ochroną obiekty i obszary środowiska kulturowego i przyrodniczego stanowią o tożsamości miasta.

Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie zabytków:

Układ urbanistyczny, XV – XIX wiek:

- Kościół par. p.w. Św. Jana Bosko, mur., 1936-1939, arch Bruno Zborowski
- Kościół fil. p.w. Św. Rocha, drewniany, ob. p.w. Miłosierdzia Bożego, 1820, restaurowany 1906-1907, przeniesiony do Przeździatki [dzielnicy Sokółowa Podlaskiego] i przebudowany w 1981 r.
- Pozostałości Zespołu Kościoła p.w. Św. Michała Archanioła:
 - Dzwonnica, mur., 1826, uszkodzona 1944, restaurowana po 1945
 - Ogrodzenie, murowane 1826

- Bożnica, ob., dom handlowy GS, ul. Bohaterów Chodakowa nr 29, mur., 2 połowa XVIII wieku, przebudowana po 1945 r.
- Żydowski Dom Modlitw, ob. magazyn RSW „RUCH”, ul. Magistracka 4, mur., koniec XIX wieku, przebudowana po 1945 r.
- Gmina Żydowska, ob. sklep GS, ul. Kupieżyńska róg Pięknej, mur., 4 ćw. XIX wieku, przebudowana po 1945 r.
- Dworzec Kolejowy, mur., około 1887, cz. Przebudowany po 1945 r.
- Zespół Pałacowy [Sokołów – Przeździatka]
 - Pałac, mur., 1859, arch. Henryk Marconi, zdewastowany po 1945, przebudowany w latach 70-tych XX wieku
 - Oficyna, mur., 1859, przebudowana w latach 70-tych XX wieku
 - Dom ogrodnika, ob. dom mieszkalny, mur., 1859
 - Czworak I, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Czworak II, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Dwojak, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Obora, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Stodoła, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Browar, ob. biuro, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Masarnia, ob. warsztat-garaż, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Kuźnia, mur., 3 ćw. XIX wieku
 - Park krajobrazowy, pocz. XIX wieku, przekomponowany w 1898, proj. Walerian Kronenberg, zdewastowany po 1945 r.

W celu ochrony walorów dziedzictwa kulturowego, wyodrębnia się 3 strefy ochrony konserwatorskiej:

- ❖ **Strefa „A”** [pełnej ochrony konserwatorskiej]
 - którą objęty jest plac rynkowy oraz zabudowa wszystkich pierzei rynku
- ❖ **Strefa „B”** [ochrony zachowanych elementów zabytkowych] – obejmuje:
 - Średniowieczny i dziewiętnastowieczny układ urbanistyczny miasta
 - Teren cmentarza parafialnego przy ul. Cmentarnej i Chopina
 - Teren cmentarza parafialnego przy ul. Bartoszewej
- ❖ **Strefa „K”** [ochrony krajobrazu] – obejmuje:
 - Teren przy kościele p.w. Niepokalanego Serca NMP
 - Teren dawnego cmentarza żydowskiego przy ul. Bartoszewej
 - Teren dawnego cmentarza niemieckiego w południowej części miasta

2.4 STRUKTURA ADMINISTRACJI SAMORZĄDOWEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zakresu miasta należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone przepisami prawnymi na rzecz innych podmiotów.

Sprawy te dzielą się na:

- ❖ Zadania własne miasta, do których należy zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców,
- ❖ Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

W szczególności zadania własne miasta obejmują sprawy:

- ❖ ładu przestrzennego, gospodarki terenami i ochrony środowiska,

- ❖ miejskich dróg, ulic, placów i organizacji ruchu drogowego,
- ❖ wodociągów, zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą,
- ❖ ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- ❖ komunalnego budownictwa mieszkalnego,
- ❖ oświaty – prowadzenia przedszkoli i szkół podstawowych,
- ❖ kultury i kultury fizycznej,
- ❖ targowisk, zieleni komunalnej, porządku publicznego i inne.

Do zadań zleconych i powierzonych z zakresu administracji rządowej należą:

- ❖ rejestracja działalności gospodarczej,
- ❖ sprawy obywatelskie [dowody osobiste, ewidencja ludności, rejestracja stanu cywilnego],
- ❖ sprawy wojskowe i obrona cywilna,
- ❖ opieka społeczna.

W celu wykonania zadań gmina może tworzyć jednostki organizacyjne i zawierać umowy z innymi podmiotami.

Jednostkami organizacyjnymi Miasta Sokołowa Podlaskiego są:

- ❖ Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno – Komunalnych Spółka z o.o.
- ❖ Sokołowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.
- ❖ Sokołowski Ośrodek Kultury
- ❖ Ośrodek Sportu i Rekreacji
- ❖ Centrum Pomocy Socjalnej
- ❖ Przedszkola Miejskie
- ❖ Szkoły Podstawowe
- ❖ Gimnazja

Powyższe zadania są realizowane przez powołane, w wyniku wyborów organy gminy, które przedstawiają się następująco (do końca kadencji rad gmin 1998 – 2002):

- Rada Miasta - władza uchwałodawcza (24 radnych, w tym przewodniczący i 2 zastępca)
- Zarząd Miasta - władza wykonawcza (burmistrz, zastępca burmistrza i 5 członków zarządu [radnych])
- Komisje Rady Miasta (6 komisji)

Po wyborach w dniu 27.10.2002 r. organy gminy wyglądać będą następująco:

- Rada Miasta - organ stanowiący w składzie 15 radnych,
- Burmistrz Miasta - jednoosobowy organ wykonawczy.

Powyższe organy wykonują swoje zadania przy pomocy Urzędu Miasta Sokołów Podlaski.

Urząd Miejski w Sokołowie Podlaskim uzyskał w 2002 roku certyfikat jakości ISO.

2.5 WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Miasto Sokołów Podlaski prowadzi działalność w zakresie współpracy zagranicznej w różnych dziedzinach.

W 1992 roku Miasto Sokołów Podlaski zawarło partnerską umowę o współpracy i pomocy z łotewskim Miastem Jekabpils, mając na względzie pomoc Polakom tam zamieszkałym. Dzięki staraniom Związku Polaków na Łotwie oraz pomocy Sokołowa Podlaskiego w Jekabpils powstała Szkoła Polska.

Wychodząc naprzeciw apelowi Marszałka RP, Rada Miejska w Sokołowie Podlaskim podjęła uchwałę o przyjęciu polskiej rodziny z Kazachstanu.

3. DEMOGRAFIA

3.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

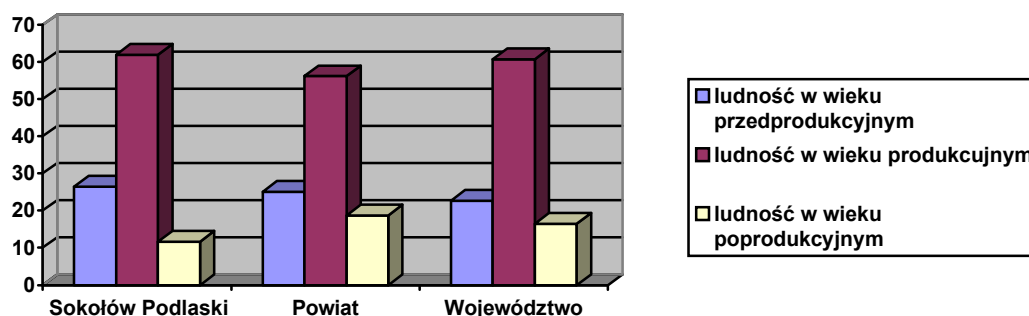
Statystyka stałych mieszkańców wg. wieku i płci w mieście Sokołów Podlaski

wiek	0-2		3-6		7-12	
płeć	M	K	M	K	M	K
2000	273	303	475	392	855	800

wiek	13 - 15		16 - 17		Produkc.		Poprodukc.		razem		
płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
2000	511	523	364	420	5.819	5.745	633	1536	8930	9719	18.649

Wg. Ludność, ruch naturalny i migracje w Woj. Maz. W 2000 r.

Procentowe porównanie struktury ludności w 2000 r.



Osób w wieku przedprodukcyjnym jest w mieście Sokołów Podlaski – **26,4%**, wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym – **11,6%**. Obydwa te wskaźniki są korzystniejsze niż w powiecie i województwie.

Pozytywnym symptomem jest to, że w Mieście Sokołów Podlaski jest wiele osób w wieku przedprodukcyjnym (choć z drugiej strony może to w przyszłości nieść zagrożenie wzrostu i tak już wysokiego bezrobocia).

Czynnikiem powodującym wzrost liczby mieszkańców w Sokołowie Podlaskim jest sąsiedztwo Warszawy oraz migracją z terenów wiejskich także w poszukiwaniu pracy. Mieszkańcy stolicy zmęczeni zgiełkiem wielkiego miasta osiedlają się na terenach, gdzie jest spokój, dba się o ekologię, środowisko naturalne i przyrodnicze.

3.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY DEMOGRAFII MIASTA

Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno -gospodarczy na obszarze miasta należy:

- ❖ utrzymanie się średniego wskaźnika gęstości zaludnienia
- ❖ zmieniająca się struktura wieku ekonomicznego ludności z zaznaczającym się wysokim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym, utrzymującym się procentowym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i występowanie pozytywnego trendu procentowego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym,
- ❖ utrzymanie się względnej równowagi płci,
- ❖ utrzymanie się średniego poziomu przyrostu naturalnego z zarysowującą się jego tendencją spadkową.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1 KOMUNIKACJA

System komunikacyjny poza swymi podstawowymi funkcjami tj. zapewnieniem połączeń pomiędzy miejscami generowania i odbioru ruchu oraz stymulowaniem rozwoju miasta w pożądanym kierunkach, ma za zadanie zapewnić zarówno bezpieczeństwo ruchu drogowego jak i wygodę podróżowania. Wpływ na to ma kształtowanie systemu komunikacji miejskiej, organizacja ruchu, geometria ulic.

W Sokółowie Podlaskim problemem komunikacyjnym jest obciążenie ulic miasta przez tranzytowy ruch ciężki.

Struktura przestrzenna miasta oparta jest na promienistym układzie głównych dróg wylotowych (drogi krajowe). Centralny punkt tego układu znajduje się w rejonie starego centrum miasta (okolice Placu Ks. Brzózki). W celu upłynnienia ruchu w tym rejonie wprowadzono tam ruch okrężny układem ulic jednokierunkowych oraz wydzielono osobny pas dla autobusów. Rozwiązanie to zwiększyło jednocześnie ilość miejsc parkingowych. Ponadto zaobserwowano niekorzystną tendencję przenoszenia się ruchu tranzytowego na drogi o niższej klasie technicznej. Efektem tej sytuacji jest zwiększenie natężenia ruchu drogowego na pozostałych ulicach.

Zaletą takiego promienistego układu ulic i dróg tranzytowych jest możliwość ich spięcia obwodnicami

Prace związane z modernizacją ulic i podwyższeniem standardu obsługi podróżnych podporządkowane być muszą docelowym rozwiązaniom systemu komunikacyjnego w mieście, związanym z budową obwodnicy północnej.

4.2 DROGI PUBLICZNE

Przez Sokółów Podlaski przebiegają bardzo ważne trasy komunikacyjne:

- ❖ Droga krajowa nr 637 Warszawa – Drohiczyn – Siemiatycze
- ❖ Droga krajowa nr 63 Siedlce – Sokółów Podlaski
- ❖ Droga wojewódzka Sokółów Podlaski – Treblinka – Ostrów Mazowiecka

Okolice Sokółowa Podlaskiego - mapa komunikacyjna



Drogi publiczne – długość, stan techniczny:

Wyszczególnienie	Ogółem w km	w tym:
		o nawierzchni utwardzonej
Drogi krajowe:	10,1	10,1
Drogi wojewódzkie:	3,0	3,0
Drogi powiatowe:	19,4	19,4
Drogi miejskie:	34,3	28,0

*Podstawa: dane Zarząd Dróg Powiatowych

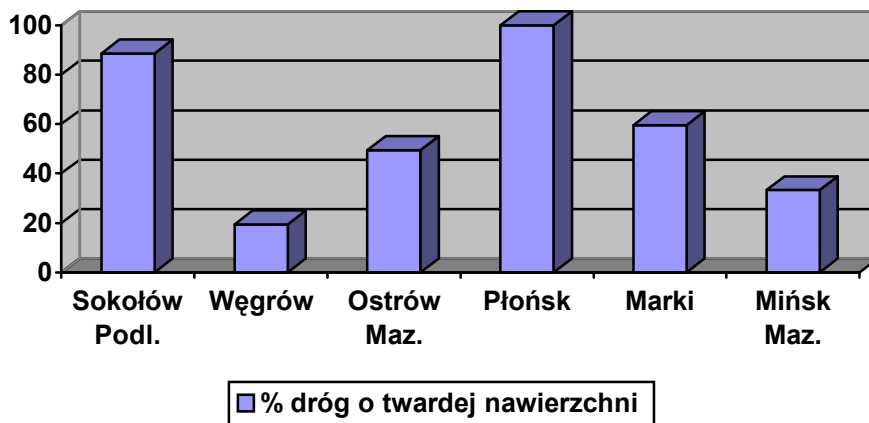
Ulice, przez które przebiegają **drogi krajowe** w Sokółowie Podlaskim: Międzyrzecka, Kilińskiego, Kupiętyńska, Pl. Ks. Brzózki, Repkowska, Siedlecka, Węgrowska, Wolności.

Wykaz ulic będących jednocześnie **drogą wojewódzką**: Kosowska, Wesola.

Wykaz ulic, które są jednocześnie **drogami powiatowymi**: Bartoszowa, Długa, Cmentarna, Fabryczna, Graniczna, Grunwaldzka, Kolejowa, Kościelna, Kościuszki, Lipowa, Magistracka, Mała, Piłsudskiego, Nieciecka, Ogrodowa, Parkowa, Piękna, Górskiego, Sadowa, Szkolna,

Stadionowa, M.C. Skłodowskiej, Świerkowa, Targowa, Oleksiaka
Wichury, Wiatraki, Wilczyńskiego, Wojska Polskiego, Ząbkowska.

Procentowe porównanie stanu dróg w podobnych miastach



Sokołów Podlaski posiada jeden z najwyższych w Województwie Mazowieckim współczynników dróg o twardej nawierzchni.

4.3 TRANSPORT PUBLICZNY

Miasto Sokołów Podlaski posiada dobrze rozwiniętą sieć połączeń autobusowych z okolicznymi miastami i z Warszawą.

Przykładowo wymienić można bezpośrednie połączenia z:

Białą Podlaską,
Gdańskiem,
Giżyckiem,
Lublinem,
Olsztynem,
Siedlcami,
Warszawą – 4 połączenia,
Węgrowem.

Dziennie realizowanych jest około 220 połączeń dalekobieżnych i 45 podmiejskich, które zapewniają dobre warunki podróżowania i zapewniają dobre połączenia z okolicznymi miastami.

Jedynym mankamentem transportu autobusowego jest zbyt niska ilość połączeń w godzinach szczytu.

Miasto Sokołów Podlaski posiada towarowe połączenie kolejowe z Siedlcami, Małkinią i Białymstokiem..

Po zamknięciu dla ruchu mostu drogowo-kolejowego w Małkini znaczenie szlaku kolejowego zmalało do poziomu linii lokalnej obsługującej bocznice.

4.4 ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO

ŁĄCZNOŚĆ

Sieć telekomunikacyjna obsługiwana jest przez Telefony Podlaskie S.A., które powstały z woli lokalnych samorządów i przemysłu w 1991 r. Do sieci publicznej Telefony Podlaskie zostały włączone 20 kwietnia 1996 roku. Do końca 2001 roku obsługują 12.300 abonentów.

Miasta Sokołów Podlaski znajduje się w zasięgu następujących stacji bazowych telefonii komórkowej:

1. PTK Centertel
2. ERA GSM
3. PLUS GSM

ELEKTROENERGETYKA

Miasto zaopatrzone jest w sieć elektryczną w 100%.

Energia elektryczna dla potrzeb komunalnych i przemysłowych miasta dostarczana jest ze Stacji Rejonowego Zasilania 110/15 kV w Sokołowie Podlaskim [teren Rejonu Energetycznego w Sokołowie Podlaskim]. Główne linie zasilające Stację Rejonowego Punktu Zasilania to linia 110 kV relacji Siedlce – Sokołów Podlaski i relacji Zawady – Sokołów Podlaski. Moc Rejonowego Punktu Zasilania 110/15 kV jest wystarczająca i pokryje zapotrzebowanie na najbliższe 20 lat.

Na terenie miasta istnieje sieć stacji trafo napowietrznych słupowych i wewnętrznych wraz z siecią średniego napięcia – 15 kV i 30kV

Sieć n.n. w większości jest napowietrzna na słupach żelbetowych (75%). Sieć kablowa stanowi 25% całej sieci n.n.

GAZOWNICTWO

Zasilanie rejonu Sokołowa Podlaskiego następuje z magistrali gazu wysokometanowego DN 700 mm pnom= 6,4 Mpa, relacji Kobryń [Białoruś] – Warszawa, poprzez gazociąg lokalny DN 150 mm pnom= 6,4 Mpa, relacji Proszew – Sokołów Podlaski.

W chwili obecnej sieć rozdzielcza gazu wynosi 4,9 km, wykonano 210 podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych a zużycie gazu z sieci w 2000 roku wynosiło 131 tys. m³.

Bardzo ważną inwestycją o charakterze ekologicznym, jest kontynuacja gazyfikacji miasta.

CIEPŁOWNICTWO

Miasto Sokołów Podlaski zasilane jest w ciepło z dwóch podstawowych systemów:

- miejskiego systemu ciepłowniczego (operator Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno – Komunalnych Sp. z o.o.),
- systemu ciepłego z lokalnej elektrociepłowni cukrowni (operator Cukrownia Sokołów Podlaski).

Jednym z podstawowych przedsiębiorstw ciepłowniczych na terenie miasta jest PUIK, który będąc właścicielem Miejskiej Kotłowni, sieci ciepłowniczej i 60% węzłów ciepłych, zajmuje się jednocześnie dystrybucją ciepła wytwarzanego w swoim źródle dla większości odbiorców na terenie miasta. Ciepło produkowane jest w trzech kotłach WR-3 o mocy 2 x 9 MW, 1 x 5,8 MW.

Drugim przedsiębiorstwem energetycznym o dużo mniejszym zasięgu jest Cukrownia Sokołów Podlaski, która eksploatuje elektrociepłownię dla swoich podstawowych celów produkcyjnych oraz zasila w ciepło kilku drobnych odbiorców zlokalizowanych w jej pobliżu za pośrednictwem sieci ciepłowniczej niskich parametrów będącej w jej posiadaniu i eksploatacji.

Każde z w/w przedsiębiorstw energetycznych posiada swoje niezależne rejony zasilania w ciepło.

Ponadto na terenie miasta znajduje się szereg indywidualnych źródeł ciepła zaopatrujących poszczególnych odbiorców. Są to lokalne kotłownie węglowe, gazowe, olejowe, piece oraz w niewielkim stopniu ogrzewanie elektryczne.

Na obrzeżach miasta zlokalizowane są Zakłady Mięsne, posiadające źródło ciepła wyposażone w trzy kotły typu „Keller” po 18t/h każdy z 1973 r. – paliwo miał węglowy ok. 12. tys. ton rocznie. To źródło ciepła, dostosowane jest do swoich potrzeb produkcyjnych i grzewczych, działa wyspowo i nie jest połączone z pozostałymi układami ciepłowniczymi funkcjonującymi na terenie miasta.

Długość sieci ciepłej wynosi 6.120 mb. Aktualnie kotłownia lokalna w Sokołowie Podlaskim posiada rezerwy ciepłe, które wynoszą około 0,8 MW.

Na terenie Miasta Sokołów Podlaski brak jest alternatywnych źródeł energii.

Bilans potrzeb ciepłych (w MW) miasta do roku 2010

Rok	Zapotrzeb. mocy ciepłej	Pokryte przez:				
		m.s.c.	olej	gaz	węgiel	energia el.
2000	54,59	19,14	4,44	1,78	28,23	1,0
2005	54,8	19,5	5,5	5,3	23,0	1,5
2010	56,5	20,5	7,0	7,0	15,2	2,5

Bilans ciepły miasta charakteryzuje się wysokim udziałem węgla jako czynnika ciepłego i bardzo małym gazem.

4.5 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE TERENU

Sokołów Podlaski posiada opracowane w marcu 1999 r. „**Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta**”.

Stwierdzono w nim, że Sokołów Podlaski jest miastem o strukturze funkcjonalno – przestrzennej wyraźnie zdeterminowanej warunkami naturalnymi i dotychczasowym stanem zabudowy i zagospodarowania terenów

W ramach tego opracowania określono cele polityki zagospodarowania przestrzennego miasta. W samym mieście wyróżniono 4 strefy strukturalne rozwoju przestrzennego.

Strefa 1 to staromiejska strefa miasta o wyraźnej tożsamości z największą ilością obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej. Występuje tu stara zabudowa wymagająca rehabilitacji lub procesów przekształceń. Na obszarze strefy występują rezerwy terenów budowlanych.

Strefa 2 to strefa położona w centralnej części miasta oddzielona od innych stref rzekami Cetynia i Kościółek, których doliny wyznaczają strefy przyrodnicze. W północnej części strefy lokuje się przemysł. Pozostała część strefy to zabudowa mieszkaniowa oraz wiele obiektów użyteczności publicznej. Na obszarze tej strefy występują rezerwy terenów niezabudowanych.

Strefa nr 3 to strefa położona w zachodniej części miasta z dużą ilością zakładów przemysłowych. W środkowo – wschodniej części strefy występuje osiedle jednorodzinne a w północnej ujęcie wody dla miasta.

Strefa nr 4 to strefa położona wzdłuż zachodniej granicy miasta. Na obszarze strefy występuje zabudowa zagrodowa a także zabudowa związana ze zlokalizowanym tu przemysłem. Przy granicy miasta występuje też enklawa terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

4.6 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Obowiązek opracowania i uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowymi zasobami gminy nałożony został w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego.

Ustawa ta nakłada na gminy – jako zadanie własne – obowiązek tworzenia warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewnienia lokali socjalnych i lokali zamiennych, a także zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Powyższa ustawa stanowi, że stawki czynszu w lokalach, w których właścicielem jest gmina ustala zarząd gminy w oparciu o uchwalony przez radę gminy wieloletni program gospodarowania mieszkaniowymi zasobami gminy.

Na terenie Miasta Sokołów Podlaski występują wszystkie formy budownictwa mieszkaniowego.
 Stan zasobów w budownictwie mieszkaniowym przedstawia się jak niżej:

Budownictwo wielorodzinne

- ❖ Sokołowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego – 12
- ❖ Spółdzielcze - 2.079
- ❖ Komunalne w administracji STBS - 750

Budownictwo jednorodzinne - 2.459

Komunalne - 552

Razem - 5.843 mieszkań

Zgodnie z opracowanym **Wieloletnim Programem Gospodarowania Mieszkaniowymi Zasobami Miasta Sokołowa Podlaskiego na Lata 2002 – 2007**, zasoby mieszkaniowe Miasta Sokołowa Podlaskiego na dzień 31.12.2001 r. składały się z 552 lokali, w tym 518 lokali mieszkalnych i 34 lokali socjalnych.

Do 31 sierpnia 2002 r. planowane jest oddanie do użytku dodatkowo 8 lokali socjalnych.

Ze względu na prowadzoną przez miasto sprzedaż lokali mieszkalnych przewiduje się, że liczba tych lokali w mieszkaniowych zasobach miasta zmniejszy się do końca 2007 r. do 428, przy jednoczesnym wzroście liczby lokali socjalnych do końca 2007 r. do 90.

Przewiduje się, że na koniec 2007 r. łączna liczba lokali mieszkalnych i lokali socjalnych w mieszkaniowych zasobach miasta wyniesie 518.

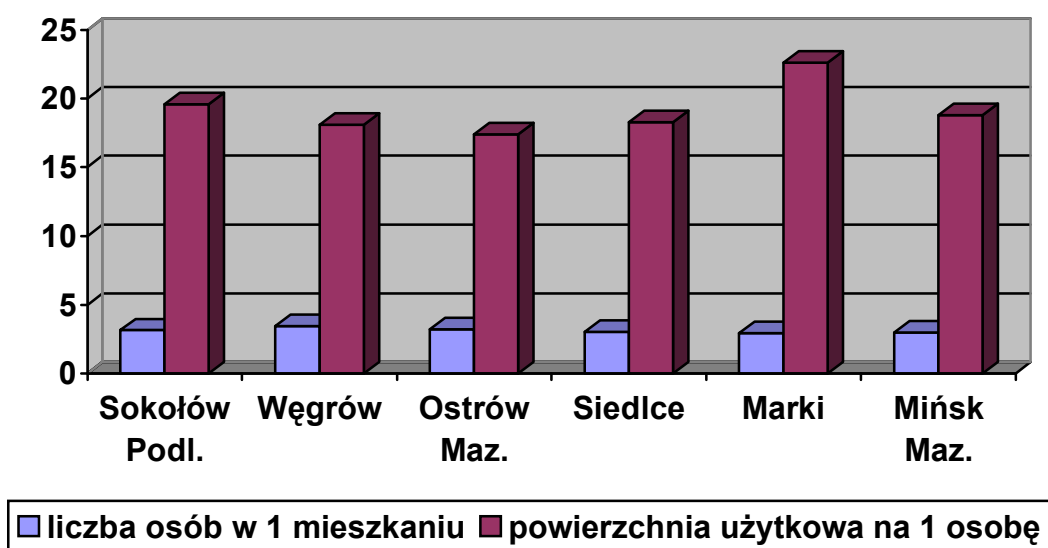
Na terenie miasta Sokołowa Podlaskiego wielkość zasobów mieszkaniowych przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa w tys. m ²
Sokołów Podlaski – miasto	5.843	20.491	338,9
Ogółem powiat	19.390	67.471	1279,4

Zgodnie z zarysowującą się tendencją „ucieczki” mieszkańców dużych miast do miejsc zapewniających im uwolnienie się od problemów życia w dużych aglomeracjach miejskich – można przewidywać, że również teren Sokołowa

Podlaskiego może się stać obszarem rozwoju budownictwa indywidualnego nie tylko dla bardziej zamożnej ludności gminy, lecz także z terenu Warszawy i Polski.

Porównanie infrastruktury mieszkaniowej z sąsiednimi miastami



W porównaniu z podobnymi miastami Sokołów Podlaski posiada jedną z najwyższych średnią powierzchnię użytkową mieszkań przypadających na 1 osobę.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1 OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie Sokółowa Podlaskiego istnieje 5 przedszkoli, 5 szkół podstawowych i 3 gimnazja, do których uczęszczają dzieci z terenu miasta i niektórych miejscowości gmin sąsiednich.

Miejskie szkoły zapewniają uczniom i nauczycielom bardzo dobre warunki lokalowe. We wszystkich placówkach oświatowych przeprowadzono remonty i modernizację. Każda szkoła wyposażona jest w nowoczesną pracownię komputerową. Młodzież ma możliwość nauki języków obcych oraz korzystania z krytej pływalni podczas lekcji wychowania fizycznego. Ponadto w szkołach realizowane są zajęcia pozalekcyjne finansowane z budżetu miasta.

W ramach rozbudowy jednej ze szkół podstawowych wybudowana została nowoczesna hala sportowa.

Samorząd powiatowy oraz Towarzystwo Salezjańskie prowadzą placówki oświatowe, kształcąc na poziomie średnim. Sokółowskie szkoły średnie oferują młodzieży z kilku powiatów naukę w dwóch liceach ogólnokształcących, w tym w jednym niepublicznym, w Zespole Szkół Rolniczych i w Zespole Szkół Zawodowych.

Te ostatnie kształcą w technikach i liceach zawodowych na różnych kierunkach.

Oferta edukacyjna w Sokółowie Podlaskim w pełni zabezpiecza potrzeby kształcenia na poziomie szkół gimnazjalnych i średnich.

PLACÓWKI OŚWIATOWE NA TERENIE MIASTA

PRZEDSZKOLA

Miejskie Przedszkole nr 2

ul. Kościuszki 11, tel. 781-2343

Liczba dzieci: 150

Miejskie Przedszkole nr 3

ul. Ks. Bosco 6, tel. 781-3166

Liczba dzieci: 205

Miejskie Przedszkole nr 4

ul. Okrężna 10, tel. 781-6165

Liczba dzieci: 66

Miejskie Przedszkole nr 5

ul. 8-go Sierpnia 1D, tel. 781-2967

Liczba dzieci: 131

SZKOŁY PODSTAWOWE

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im Janusza Kusocińskiego

ul. Polna 8, tel. 781-2120

Liczba uczniów: 650

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2

ul. Węgrowska 22, tel. 781-2782

Liczba uczniów: 380

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 im. Mikołaja Kopernika

ul. Repkowska 3, tel. 781-2313

Liczba uczniów: 134

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 im. Ks. gen. Stanisława Brzóska

ul. Kupientyńska 15, tel. 781-3076

Liczba uczniów: 521

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6

ul. M.C. Skłodowskiej 16, tel. 781-6424

Liczba uczniów: 124

GIMNAZJA

Publiczne Gimnazjum nr 1

ul. M.C. Skłodowskiej 16, tel. 781-6424

Liczba dzieci: 587

Publiczne Gimnazjum nr 2

ul. Repkowska 3, tel. 781-2313

Liczba dzieci: 441

PLACÓWKI OŚWIATOWE POWIATU SOKOŁOWSKIEGO

Liceum Ogólnokształcące

ul. Sadowa 11

Kierunki kształcenia: matematyczno - fizyczny, humanistyczny, biologiczno - chemiczny, ogólny z informatyką, ogólny z językiem angielskim i niemieckim, ogólny z językiem niemieckim i rosyjskim. Od roku szkolnego 2002/2003 szkoła prowadzi naukę w oddziałach o rozszerzonym zakresie nauczania wielu przedmiotów

.Ilość uczniów: 857

Zespół Szkół Rolniczych

ul. Oleksiaka Wichury 3

Kierunki kształcenia: Liceum Agrobiznesu, Liceum Ogólnokształcące (profil ogólny), Liceum Ekonomiczne (rachunkowość i rynek rolny, 5-letnie), Technikum Rolnicze (ekologiczne, agroturystyka wsi, 3-letnie na podbudowie ZSZ), Technikum Technologii Żywności, Technikum Żywienia i Gospodarstwa Domowego, Zasadnicza Szkoła Ogrodnicza, Zasadnicza Szkoła Mechanizacji Rolnictwa, Zasadnicza Szkoła Fryzjerska

Ilość uczniów: 879

Zespół Szkół Zawodowych

ul. M.C. Skłodowskiej 24

Kierunki kształcenia: Liceum Ogólnokształcące (profil ogólny), Technikum Zawodowe (przetwórstwo mięsa, technik ochrony środowiska, analiza środków spożywczych, technik technologii żywności, naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych), Technikum Handlowe, Technikum Ekonomiczne, Liceum Administracji, Liceum Handlowe, Liceum Ekonomiczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa (mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, mechanik-monter maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, sprzedawca, piekarz, aparatowy przetwórstwa mleka, ślusarz mechanik, monter mechanicznych urządzeń energetycznych, stolarz, kucharz, ciastkarz, krawiec, wielozawodowa)

Ilość uczniów: 2080

Zespół Szkół Specjalnych

ul. M.C. Skłodowskiej 24a

Kierunki kształcenia: Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Ilość uczniów: 103

Zespół Placówek

ul. Oleksiaka Wichury 3

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Świetlica Terapeutyczna
Obejmuje dzieci i młodzież z całego powiatu

SZKOŁY I PLACÓWKI NIEPUBLICZNE

Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące

ul. Ks. Bosco 1

O uprawnieniach szkoły publicznej

Ilość uczniów: 180

Pomaturalne Studium Zarządzania i Marketingu przy Z.Sz.R. w Sokółowie Podlaskim

ul. Oleksiaka Wichury 3

Prowadzone przez Siedlecki Zarząd Oddziału Regionalnego Towarzystwa Wiedzy Powszechnej

O uprawnieniach szkoły publicznej

Ilość uczniów: 37

Placówka Kształcenia Ustawicznego przy Z.Sz.R. w Sokółowie Podlaskim

ul. M.C. Skłodowskiej 24a

Prowadzona przez Oddział Regionalny w Lublinie Towarzystwa Wiedzy Powszechnej
Przygotowująca do egzaminów eksternistycznych z zakresu liceum ogólnokształcącego
Ilość uczniów: 108

Policealne Studium Zawodowe

ul. Ks. Bosco 5
Prowadzone przez ZDZ w Warszawie
Kierunki kształcenia: Studium Policealne Informatyczne
Ilość uczniów: 12

Policealne Studium Zawodowe

ul. M.C. Skłodowskiej 24a
Prowadzone przez Oddział Regionalny TWP w Lublinie
Kierunki kształcenia: Technik ekonomista - specjalność finanse i rachunkowość
Ilość uczniów: 127

Ośrodek Szkolenia Kursowego zarejestrowany jako Firma "ACZE" - Ośrodek Szkoleniowy

ul. Wolności 60A/25
Kierunki kształcenia: pedagogiczny dla instruktorów i wykładowców praktycznej nauki zawodu, księgowość, komputerowe, BHP - szkolenie podstawowe, inne

Przedszkole Sióstr Salezjanek

- prowadzone przez Towarzystwo Salezjańskie, Inspektorium Św. Stanisława Kostki w Warszawie
ul. Ks. Bosco 1B, tel. 787-7690
Liczba dzieci: 100

Gimnazjum Salezjańskie

- prowadzone przez Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki, Inspektorium Warszawa-Łomianki
ul. Kosowska 26, tel. 781-2372
Liczba dzieci: 40

Szkolnictwo wyższe

Obecnie na terenie miasta nie funkcjonują żadne szkoły wyższe.
Władze miasta podejmują starania - przy poparciu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie - o utworzenie w Sokołowie Podlaskim szkoły wyższej.

Edukacja w sokołowie podlaskim
(dane za 2001 r.)

	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły specjalne	Szkoły ponad gimnazjalne	Szkoły policealne	Przedszkola
publiczne	4	2	1	3	-	4
niepubliczne	1	1	-	2	3	1
Razem	5	3	1	5	3	5

Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w latach 2001 - 2009

Rok	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Ogółem
	Uczniowie oddziały	Uczniowie oddziały	Uczniowie oddziały
2001/2002	1842	1061	2903
	82	43	125
2002/2003	1809	1008	2817
	81	39	120
2003/2004	1717	1062	2779
	73	41	114
2004/2005	1521	1076	2597
	64	41	105
2005/2006	1456	1011	2467
	62	39	101
2006/2007	1392	945	2337
	60	36	96
2007/2008	1295	840	2135
	55	32	87
2008/2009	1201	832	2033
	51	32	83

Ndchodzący niż demograficzny nie ominie również Sokołowa Podlaskiego. Jak wynika z załączonego zestawienia w najbliższych latach znacznie zmaleje liczba uczniów w szkołach powodując zmniejszenie liczby oddziałów w placówkach oświatowych ze 125 obecnie do 83 w roku szkolnym 2008/2009. Biorąc powyższe pod uwagę, władze samorządowe Sokołowa Podlaskiego podjęły decyzję o reorganizacji placówek oświatowych szczebla podstawowego i gimnazjalnego, dostosowując ich liczbę do tendencji demograficznych. Od roku szkolnego 2004/2005 funkcjonować będą w mieście 3 szkoły podstawowe i 2 publiczne gimnazja, które wraz z jednym niepublicznym gimnazjum w pełni zabezpieczą potrzeby edukacyjne uczniów i młodzieży z terenu miasta i okolic.

Nakłady budżetu gminy na oświatę, subwencja oświatowa

Wykonanie budżetu gminy	Subwencja oświatowa
-------------------------	---------------------

Rok	Ogółem oświata	% udział w budżecie gminy	Kwota	Udział w finansowaniu oświaty
1996	6359223	47,8	4035105	63,5
1997	9195175	52,3	4657972	50,7
1998	10243767	55,6	5100479	49,8
2000	11151600	48,3	5610400	50,3
2001	12693746	51,4	7307201	57,6

Procentowy udział nakładów na oświatę w budżetach miasta wskazuje na istnienie racjonalnej sieci szkolnej.

Stosunkowo niski udział subwencji oświatowej w finansowaniu oświaty pokazuje na znaczne dodatkowe zaangażowanie miasta w finansowanie oświaty w Sokołowie Podlaskim.

5.2 KULTURA

Popularyzacją kultury zajmują się:

- ❖ Sokołowski Ośrodek Kultury
- ❖ Sokołowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne
- ❖ Biblioteka Miejska im. K. I. Gałczyńskiego

SOKOŁOWSKI OŚRODEK KULTURY

Ośrodek prowadzi szeroką działalność w dziedzinie upowszechniania kultury:

- działalność rozrywkowa, popularyzatorska i oświatowa;
- sekcje: plastyczna, fotograficzna, taneczno - baletowa, teatralna i recytatorska, brydżowa, modelarnia oraz zespoły instrumentalno - wokalne;
- klub literacki "Erato";
- Dyskusyjny Klub Filmowy „Krzyś”;
- ognisko muzyczne z nauką gry na fortepianie, akordeonie, gitarze, instrumentach dętych, klawiszowych oraz perkusji a także lekcje umuzykalnienia

Ośrodek jest placówką zintegrowaną:

Mieszczą się w nim:

- Dom kultury
- Kino "Sokół"
- Ognisko Muzyczne

Ponadto Ośrodek oferuje usługi w zakresie:

- organizacja imprez i widowisk estradowych;

- plastyki (szyldy, tablice reklamowe, reklamy ścienne, projekty graficzne, projekty znaków i papierów firmowych, portrety);
- fotografii, wideo (zdjęcia, serwisy fotograficzne, nagrania wideo);
- nagrań studyjnych i nagłaśniania koncertów
- filmu (szkolne seanse na zamówienie);
- nauki języków obcych;
- usługi kserograficzne
- usługi wydawnicze

Sokołowski Ośrodek Kultury to największa instytucja kulturalna w mieście.

Jednym z wiodących zadań SOK jest edukacja kulturalna dzieci i młodzieży. Młodzi mieszkańcy Sokołowa mogą rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności uczestnicząc w zajęciach licznych sekcji, kół zainteresowań i zespołów. Największą liczbę członków skupia Formacja Tańca Nowoczesnego „Fatum” licząca 150 tancerzy w wieku od 4 do 20 lat. Ciekawe zajęcia prowadzone są w Kole Plastycznym, w Dziecięcej Sekcji Teatralnej oraz w Sekcji Modelarskiej. W SOK działają także:

Studio Piosenki, Dziecięca Sekcja Taneczna, Młodzieżowa Grupa Teatralna oraz zespół „Radek Blues Band”, zespół pieśni irlandzkiej „Skala”, grupy rockowe „Splinters” i „Scarface” oraz Zespół Poezji Śpiewanej. Ośrodek posiada także oferty skierowane do starszych, zaprasza na spotkania Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Krzyś” oraz do Klubu Seniora.

Plan imprez organizowanych przez sokołowski ośrodek kultury w roku 2002 obejmuje 67 pozycji.

Sokołowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne

Od 1965 roku w mieście istnieje **Sokołowskie Towarzystwo Społeczno – Kulturalne** (STSK). STSK to stowarzyszenie skupiające szerokie grono przedstawicieli znanych sokołowskich rodów. Są wśród nich nauczyciele, lekarze, rzemieślnicy, ekonomiści oraz grupa młodej inteligencji Sokołowa. Od kilku lat działa Koło Młodych Regionalistów w Liceum Ogólnokształcącym im. Marii Skłodowskiej – Curie.

Oferta programowa STSK adresowana jest do mieszkańców Sokołowa Podlaskiego, a w niej główne miejsce zajmuje popularyzacja szeroko rozumianej kultury poprzez organizowanie zajęć artystycznych, edukacyjnych i rekreacyjnych. STSK zaprasza na spotkania klubowe, sesje naukowe, imprezy, wystawy, prelekcje konkursy, obozy gwaroznawcze, wycieczki oraz wiele wydarzeń kulturalnych, które umożliwiają miłe a zarazem twórcze, rozwijające intelektualnie, duchowo i fizycznie spędzenie czasu wolnego.

STSK jest animatorem projektów kulturalnych mających zasięg ogólnomiejski i powiatowy, w których w 2001 roku na zajęciach stałych uczestniczyło ponad tysiąc osób, a w imprezach około 17.000 uczestników.

Ambicją SOK i STSK jest integracja społeczności lokalnej wokół wartości nieprzemijających.

Biblioteka Miejska im. K. I. Gałczyńskiego

Biblioteka Miejska im. K. I. Gałczyńskiego posiada różnorodny tematycznie, ponad 40 – tysięczny księgozbiór, który udostępnia ponad 3.000 czytelnikom. W bibliotece oprócz czytelnicy funkcjonuje dział udostępniania zbiorów dla dorosłych oraz oddział dla dzieci i młodzieży.

Rejestracja czytelników i wypożyczeń oraz katalog prowadzone są komputerowo. Tradycyjne formy pracy biblioteki wzbogacają konkursy czytelnicze, plastyczne, wystawy, wycieczki, spotkania autorskie, lekcje w bibliotece.

Biblioteki działające na terenie Miasta Sokółów Podlaski :

Nazwa	Adres
Biblioteka Miejska Im. K. I. Gałczyńskiego	Ul. Wolności 27
Biblioteka Regionalna STKS	Ul. Wolności 27
Biblioteka Pedagogiczna	Ul. Oleksiaka Wichury

Parafie rzymsko - katolickie

W Sokółowie istnieją trzy parafie rzymsko-katolickie:

- Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny (Skwer NMP, tel. 781-23-11);
- Św. Jana Bosco
(ul. Sadowa 2, tel. 781-64-79);
- Miłosierdzia Bożego
(Oleksiaka Wichury 3C, tel. 787-76-67)

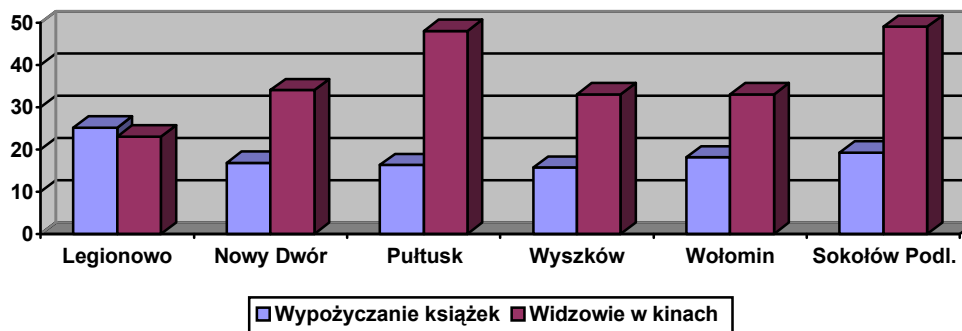
Imprezy kulturalne

Do stałych imprez, które trwale wpisały się w kalendarz spotkań kulturalnych należy zaliczyć:

- ❖ Dni Sokółowa
- ❖ Koncerty Noworoczne
- ❖ Zaduszki Jazzowe
- ❖ Dziecięcy Turniej Tańca „Zabawa z fantazją”
- ❖ Ogólnopolskie Warsztaty Plastyczne
- ❖ Pikniki Integracyjne
- ❖ Niedzielne Koncerty Popołudniowe
- ❖ Podlaska Biesiada Artystyczna
- ❖ Świąteczne Jarmarki Bożonarodzeniowe i Wielkanocne
- ❖ Festiwal Kultury Harcerskiej
- ❖ Harcerska Akcja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
- ❖ Międzynarodowy Festiwal „Nadbużańskie Spotkania Folklorystyczne”
- ❖ Samorządowy Konkurs Nastolatków „Ośmiu wspaniałych”.

Miasto przedstawia bogatą ofertę kulturalną adresowaną do dzieci i młodzieży a także do osób dorosłych.

Korzystanie z lokalnej infrastruktury kulturowej powiatów w 2000 r.



Powyższe porównanie wskazuje na większą niż gdzie indziej frekwencję mieszkańców Powiatu Sokółowskiego na seansach kinowych oraz średnią aktywność czytelniczną.

5.3 SPORT

Na terenie Sokółowa Podlaskiego działalnością sportową i rekreacyjną zajmują się:

- ❖ OSiR oraz działający w jego strukturach Ośrodek Turystyczno – Wypoczynkowy w Gródku n/Bugiem i Kryta Pływalnia
- ❖ Miejski Klub Sportowy „Podlasie”
- ❖ Miejski i Powiatowy Szkolny Związek Sportowy.

Samorząd miasta dużą uwagę przykładą do rozwijania sportu wśród mieszkańców Sokółowa Podlaskiego. Miasto dofinansowuje Sokółowski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który realizuje zadania o charakterze rekreacyjno-sportowym poprzez:

- prowadzenie szkoleń w sekcjach sportowych piłki nożnej, koszykówki, szachowej, pływania i kolarskiej,
- realizowanie programu imprez rekreacyjno-sportowych w mieście i w Ośrodku Turystyczno-Wczasowym w Gródku,

Bazą OSiR – u na potrzeby prowadzenia działalności w zakresie sportu i rekreacji są także: obiekty przy ul. Lipowej, stadion przy ul. Okrężnej i kryta pływalnia przy ul. Bulwar 1.

5.4 OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia od 1 stycznia 1999 roku funkcjonuje w nowych warunkach organizacyjnych. Samorząd lokalny, obok kas chorych, stał się odpowiedzialny za lokalną politykę zdrowotną wobec mieszkańców.

Dla większości mieszkańców miasta opiekę zdrowotną zapewniają:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Prowadzi usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistycznych poradni lekarskich, pracowni diagnostycznych, stomatologii oraz leczenia w oddziałach szpitalnych.

Lecznictwo specjalistyczne prowadzone jest w **Przychodni Specjalistycznej** w poradniach:

diabetologicznej, dermatologicznej, chirurgii ogólnej, chorób nerek, kardiologicznej, neonatologicznej, ginekologiczno – położniczej, neurologicznej, okulistycznej, otolaryngologicznej, odwykowej, reumatologicznej, urologicznej, zdrowia psychicznego, stomatologicznej, protetyki stomatologicznej, ciąży niepowikłanej.

Dla potrzeb pacjentów funkcjonują następujące **pracownie diagnostyczne**:

EKG, RTG, USG, EEG, Endoskopowa, Prób wysiłkowych, Monitorowania holterowskiego, Bronchoskopii, Cytologii, Audiologii, Bakteriologiczna, Laboratorium.

Poradnia Medycyny Pracy oferuje usługi z zakresu badań profilaktycznych pracowników.

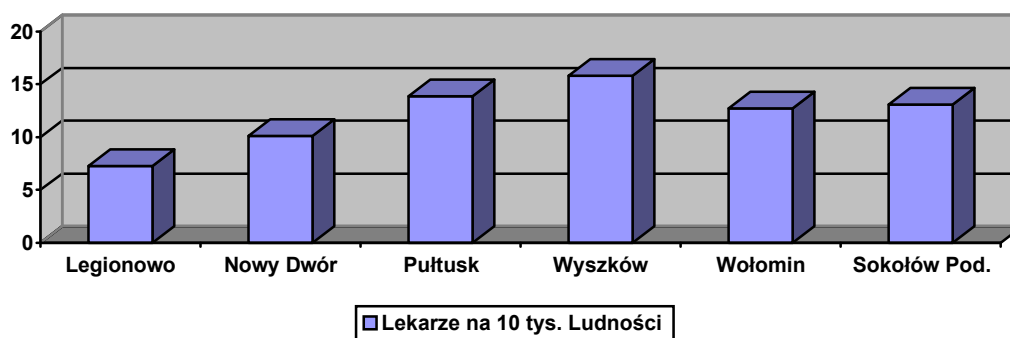
Gabinet Promocji Zdrowia realizuje programy profilaktyczne i prozdrowotne, program propagujący karmienie piersią dzieci do 6 miesiąca życia.

Szpital Powiatowy im. lek. Zbigniewa Koprowskiego dla potrzeb osób potrzebujących całodobowych lub całodziennych świadczeń stacjonarnych dysponuje oddziałami:

chorób wewnętrznych, chirurgicznym, neurologicznym, rehabilitacji neurologicznej, dializ, dziecięcym, ginekologiczno – położniczym, noworodkowym, anestezjologii, patologii i intensywnej terapii noworodka.

Ponadto w Sokołowie podlaskim funkcjonuje **Ośrodek Rehabilitacji Stacjonarnej** oraz **Hospicjum w Wyróżbach**.

Ilość lekarzy na 10000 mieszkańców w powiatach sąsiedzkich



Placówki - zakłady opieki zdrowotnej na tle powiatu:

Wyszczególnienie	ZOZ		Razem
	publiczne	niepubliczne	
Sokołów Podlaski	1		1
Powiat	8	1	9

*Podstawa: dane Rejestr ZOZ Wojewody Mazowieckiego i MCZP

Liczba porad lekarskich i stomatologicznych w latach 1999 – 2000

Wyszczególnienie	Lekarskie		Wskaźnik porad na 1 mieszkańca		Stomatologiczne		Wskaźnik porad na 1 mieszkańca	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Sokołów Podlaski								
Powiat	430.707	445.844	2,4	2,4	40.330	33.642	0,2	0,2

*Podstawa: dane MCZP

Zadania ochrony zdrowia w Sokołowie Podlaskim to m in.:

1. Działania w zakresie pozyskania kadry lekarskiej, głównie lekarzy stomatologów,
2. Działania w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.
3. Poprawa stanu technicznego obiektów – przychodni i ośrodków zdrowia,
4. Doposażenie w sprzęt medyczny.

Ochrona zdrowia w Sokołowie Podlaskim dobrze wypełnia swoje zadania. Cechuje ją łatwość dostępu, specjalistyczna kadra wysoki poziom opieki.

Zadania z zakresu lecznictwa klinicznego realizowane są w Warszawie.

5.5 POMOC SPOŁECZNA

Różnorodne formy pomocy świadczą ośrodki pomocy społecznej, które znajdują się w każdej gminie. Wśród problemów w rodzinach klientów ośrodków pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami były: ubóstwo, alkoholizm, wielodzietność.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają:

1. pomocy finansowej [zasiłki stałe, stałe wyrównawcze, okresowe, okresowe gwarantowane, okresowe specjalne, celowe, celowe specjalne, renty socjalne, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne],
2. pomocy usługowej [usługi pielęgniarstwa, gospodarcze],
3. pomocy rzeczowej [odzież, obiady, sprzęt gospodarstwa domowego],
4. pomocy specjalistycznej [poradnictwo, terapie].

Na terenie Miasta Sokołów Podlaski działają również organizacje, stowarzyszenia, fundacje, które realizują zadania z zakresu pomocy społecznej. Zajmują się przede wszystkim:

1. pomocą osobom niepełnosprawnym,
2. szeroką pomocą dziecku i rodzinie,
3. pomocą osobom uzależnionym.

W ostatnich latach zauważa się wyraźne rozwarstwienie poziomu życia i narastanie problemów społecznych, Gwałtownie narasta proces pauperyzacji całych środowisk, zwłaszcza z terenów wiejskich, które stanowią część klientów pomocy społecznej. Bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność wychowawcza, alkoholizm objawiają się ubóstwem, a często skrajną nędzą. Przyczyny niepełnosprawności to choroby krążenia (36% wszystkich niepełnosprawnych), choroby reumatyczne – 16%, a wśród dzieci porażenie mózgowe oraz upośledzenie umysłowe i wynikające z nich samotność i wyizolowanie.

Zakres pomocy społecznej świadczonej w Sokółowie Podlaskim:

Rodzaj pomocy	Nakłady	Ilość osób [2001 r.]
Zasiłki stałe	346.265	76
Zasiłki stałe wyrównawcze	104.189	38
Zasiłki z tyt. klęski żywioł.	-	-
Zasiłki rodzinne	11.681	13
Zasiłki pielęgnacyjne	63.216	52
Zasiłki z tyt. macierzyństwa	22.008	32
Pomoc dla kombatantów	20.350	68
Zasiłki okresowe	33.400	59
Dodatki rodzinne jednorazowe na 3 i kolejne dziecko	-	-
Zasiłki okres. gwarantowane	28.138	7
Dożywianie dzieci w szkole	42.200	186
Ogółem dotacja	671.447	224

Realizacja zadań własnych gminy w roku 2001.

Rodzaj pomocy	Nakłady	Ilość osób
Schronienie	-	-
Pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze	-	-
Udzielanie zasiłków na zdarzenia losowe	-	-
Praca socjalna	-	190
Sprawianie pogrzebu	688	1
Dożywianie dzieci w szkole	58.314	255
Usługi opiekuńcze	277.200	65
Zasiłki celowe	361.462	499
Pomoc rzeczowa [wyprawka niemowleca]	536	3
Wypoczynek dla dzieci	-	-
Ogółem	698.2000	608

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje na terenie miasta:

1. Centrum Pomocy Społecznej, w strukturze którego funkcjonuje
 - ❖ Środowiskowy Dom Samopomocowy
2. Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego

Centrum Pomocy Socjalnej w Sokółowie Podlaskim realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności

człowieka. Pomoc społeczna udzielana jest na wniosek osoby zainteresowanej po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego stwierdzającego sytuację materialną, rodzinną, finansową i życiową osób i rodzin.

Centrum Pomoc Socjalnej realizuje zadania własne oraz zadania zlecone oraz rządowe programy pomocy społecznej mające na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin.

Każda forma pomocy udzielana jest po ustaleniu kryterium dochodowego rodziny, która złoży wniosek o pomoc, po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania.

Pomoc społeczna przysługuje o ile miesięczny dochód netto z miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku nie przekroczy kryterium dochodowego ustalonego przepisami ustawy przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności powodujących trudną sytuację tj. choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, klęski żywiołowej i ekologicznej, potrzeby ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Pomoc społeczna udzielana przez CPS to nie tylko pomoc finansowa. W strukturze tutaj placówki funkcjonuje SDS przeznaczony dla osób, które mają poważne trudności w życiu codziennym.

Głównym celem pracy z osobami przebywającymi w domu jest przywracanie umiejętności do samodzielnego życia w środowisku poprzez trening i naukę załatwiania spraw związanych z życiem codziennym.

Rehabilitacja społeczna prowadzona jest poprzez szereg przedsięwzięć terapeutycznych dostosowanych do indywidualnych zainteresowań, możliwości i umiejętności. ŚDS poprzez ośmiogodzinny pobyt zapewnia domownikom:

1. możliwość rozwoju osobowości,
2. poszanowanie własnej wartości i wiary w siebie,
3. bezpieczeństwo,
4. możliwość utrzymywania swobodnych kontaktów z ludźmi,
5. ochronę godności osobistej,
6. uczestnictwa w życiu kulturalnym domu,
7. rehabilitację społeczną.

Domownicy biorą aktywny udział w życiu codziennym domu. Dbają o porządek i estetykę otoczenia poprzez udział w zajęciach organizowanych w ramach terapii pracą. Chętnie korzystają z muzykoterapii, terapii gospodarstwa domowego, terapii plastycznej.

W ramach zajęć sportowo-rekreacyjnych grają w tenisa stołowego, ćwiczą na przyrządach gimnastycznych, rowerach treningowych oraz bieżni mechanicznej.

Celem pracy domu, jest również integracja ze środowiskiem lokalnym oraz uwrażliwianie społeczności miasta na potrzeby osób niepełnosprawnych. W tym celu utrzymywana jest stała współpraca z Sokołowskim Ośrodkiem Kultury, Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Domem Pomocy Społecznej w Wirowie, Mieni oraz Siedlcach. Dzięki tej współpracy domownicy uczestniczą w różnego rodzaju imprezach sportowych, kulturalnych, turniejach, rajdach rowerowych.

W ramach działalności Centrum prowadzona jest również daleko idąca **praca socjalna**. W strukturze Centrum Pomocy Socjalnej funkcjonuje Ośrodek Specjalistycznego Poradnictwa Rodzinnego. Głównym celem pracy Ośrodka jest wytyczenie kierunków działań profilaktyczno terapeutycznych w odniesieniu do osób i rodzin zagrożonych patologią społeczną. Ośrodek Specjalistyczny Poradnictwa Rodzinnego w ramach swojej działalności dokonuje rozpoznania w rodzinach dysfunkcyjnych i pomaga w rozwiązywaniu problemów rodzinnych. Problemy, którymi zajmuje się Ośrodek to:

- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza,
- niezaradność życiowa,
- bezrobocie,
- alkoholizm.

W ramach swojej działalności w celu rozwiązywania problemów rodzinnych Ośrodek współpracuje z pedagogami szkolnymi, kuratorami zawodowymi, sądem, prokuraturą, Komendą Rejonową Policji, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rejonowym Urzędem Pracy.

Centrum Pomocy Socjalnej prowadzi daleko idące działania na rzecz osób potrzebujących pomocy.

Obecna struktura Centrum Pomocy Socjalnej pozwala na kompleksowe, planowe udzielanie wszechstronnej pomocy tj. finansowej, rzeczowej, w naturze i usługach, osobom potrzebującym, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.

Ośrodek Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (ORPA)

Do zakresu działania ośrodka należy profilaktyka uzależnień, promowanie stylu życia bez odurzających używek, rozwiązywanie problemów osób i rodzin dotkniętych alkoholizmem i innymi uzależnieniami.

Przy ORPA działają grupy wsparcia: AA Anonimowych Alkoholików, ALAMON, DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików. Działa ponadto jedyny na terenie regionu telefon zaufania i tzw. „niebieska linia”. Z porad ośrodka korzystają osoby spoza terenu Miasta Sokołów Podlaski. O pomoc zwracają się osoby z Siemiatycz, Drohiczyzna, Węgrowa, Siedlec oraz z okolicznych gmin. Jest to jedyny na terenie Województwa Mazowieckiego, a być może także na terenie całego kraju, działający w strukturach urzędu ośrodek posiadający umocowanie formalno – prawne, powołany do realizacji programu profilaktyki uzależnień.

W obecnej sytuacji gospodarczej kraju pomoc społeczna odgrywa bardzo ważną rolę w życiu wielu osób i rodzin. Często nasza pomoc jest jedyną nadzieją na przetrwanie trudnego okresu życia.

Cechy charakterystyczne jednostek organizacyjnych pomocy społecznej to dobre przygotowanie zawodowe zatrudnionej kadry, dobra baza techniczna w wystarczającej ilości i dobrym stanie technicznym.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń nie należy oczekiwać zmniejszenia obszaru działania pomocy społecznej ani zakresu świadczeń.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt przeznaczenia znacznych środków na pomoc społeczną z budżetu miasta szczególnie na pomoc celową.

5.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Sokołowski, Komendant Powiatowy Policji oraz Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialność ponoszą: Komendanci Policji – za porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli i Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Terenowe Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1997 r. włączone zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Zgodnie z ustawowymi zadaniami Policji na terenie Komendy w Sokołowie Podlaskim realizowane były zadania w zakresie:

- ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- inicjowania i organizowania działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym,
- ujawniania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców,
- kontroli przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną.

Realizacja powyższych zadań ukierunkowana była szczególnie na :

- podniesienie poziomu wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych, a w szczególności włamań do obiektów społecznych i prywatnych, kradzieży samochodów, kradzieży mienia prywatnego i zagarnięcia mienia społecznego,

- ograniczenie skali zagrożenia przestępstwami kryminalnymi, a zwłaszcza przeciwko życiu, zdrowiu i mieniu,
- polepszenie ładu i porządku publicznego w ramach działań „Bezpieczne Miasto” na terenie gmin i miasta, głównych ulicach i trasach komunikacyjnych,
- poprawienie stanu bezpieczeństwa na wszystkich trasach komunikacyjnych znajdujących się na terenie służbowym Komendy, jak również jednostkach terenowych – „komisariatach”.

Na terenie działania Komendy, jak również na terenie działania podległych komisariatów do podstawowych zagrożeń zaliczyć należy kradzieże samochodów, kradzieże z włamaniem do obiektów społecznych i prywatnych, rozboje, zagarnięcia mienia społecznego, fałszerstwa kryminalne oraz różne formy nadużyć gospodarczych w zakresie działalności handlowo - gospodarczej prowadzonej przez podmioty prawa handlowego.

Do najważniejszych kategorii przestępstw występujących na terenie powiatu sokołowskiego w 1998 r należy zaliczyć:

- kradzieże mienia - 212 (wykrywalność 51,4 %)
- kradzieże z włamaniem - 214 (wykrywalność 39,6 %)
- kradzieże samochodów - 59 (wykrywalność 21,7 %)
- rozboje i wymuszenia rozbójnicze - 46 (wykrywalność 91,3 %)

W 1998 r stwierdzono 1115 przestępstw przy ogólnej wykrywalności 72,9%, z czego:

- przestępstw kryminalnych - 959 (wykrywalności 69,4 %)
- przestępstw gospodarczych - 60 (wykrywalność 63,3 %)
- przestępstw drogowych - 47 (wykrywalność 100 %)

Ponadto stwierdzono:

- zabójstwa - 4 (wykrywalność 50 %)

- zgwałcenia - 10 (wykrywalność 100 %)
- podpalenia - 2 (wykrywalność 100 %)

Niepokojącym zjawiskiem jest pojawienie się narkomanii na terenie powiatu.

Przedstawiona powyżej analiza ładu i porządku publicznego daje podstawę do twierdzenia, że generalnie zadania postawione przed KP w Sokołowie Podlaskim w zakresie utrzymania ładu i porządku publicznego na podległym terenie zostały zrealizowane mimo sytuacji niedoboru środków finansowych.

ORGANIZACJA JEDNOSTKI RATOWNICZO – GAŚNICZEJ

Jednostka Ratowniczo – Gaśnicza PSP w Sokołowie Podl. jest jednostką kategorii „D” i liczy łącznie 33 osoby. Spośród zatrudnionych 3 osoby pracuje w systemie codziennym (D-ca; Z-ca D-cy; i st. technik ds. transportu), a pozostałe 30 osób pełni służbę w systemie zmianowym 24/48 h. Zmiany służbowe liczą średnio 10 osób, z tego po uwzględnieniu nieobecności (urlopy, 10 - ta wolna służba, zwolnienia lekarskie) służbę pełni 5 – 7 osób. Spośród 33 strażaków, zatrudnionych jest 2 oficerów, 6 aspirantów, 12 podoficerów i 13 strażaków – szeregowców.

Jednostka ma swą siedzibę w Sokołowie Podl przy ul. Wolności 8. Jednostka jest alarmowana bezpośrednio z Powiatowego Stanowiska Kierowania przy pomocy sygnalizacji akustyczno-optycznej. W ramach struktury Jednostki działa grupa Ratownictwa Wodnego licząca 10 płetwonurków (1 Instruktor I stopnia, 1 Kierownik Robót Nurkowych PSP, 3 nurków PSP, 5 płetwonurków).

Wg. stanu na grudzień 1998 r PSP dysponowała 13 samochodami tj. gaśniczymi, specjalnymi i pomocniczymi.

OCENA ZAGROZEŃ LUDNOŚCI I MIENIA

❖ Teren powiatu może znaleźć się w strefie skażeń promieniotwórczych w przypadku awarii reaktora atomowego w Ośrodku Badań Jądrowych w Świerku (woj. mazowieckie) oraz elektrowni jądrowych położonych na terenie państw sąsiednich.

❖ Materiały oraz duże ilości materiałów ropopochodnych może być przewożonych transportem samochodowym jak i kolejowym przez teren miasta.

Wykaz tras drogowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne.

Lp.	Trasa	Dł. Trasy	Rodzaj materiałów	Ilość / częstotliwość przewozu
1.	Węgrów – Sokołów Podlaski –	35	Ropopochodne	1800 t .rocznie 4 razy w tygodniu
2.	Drohiczyn Sokołów Podl. – Ceranów – Nur	46	Ropopochodne	800 t. Rocznie 4 razy w tygodniu

* Podstawa – dane Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim – 1999 r.

Wykaz tras kolejowych, po których przewożone są materiały niebezpieczne.

Lp.	Trasa	Dł. Trasy	Rodzaj materiałów	Ilość / częstotliwość przewozu
1.	Siedlce-Sokołów Podlaski-Małkinia	42	Ropopochodne	1000 t. Rocznie 2 razy w tygodniu

* Podstawa – dane Starostwo Powiatowe w Sokołowie Podlaskim – 1999 r.

❖ Przez teren powiatu przebiega ropociąg „Przyjaźń” przez miejscowości: Frankopol - Repki - Żanecin - Karolew oraz gazociąg: Księżopole Komory - Węże - Przywózki Kolonie - Sokołów Podlaski.

5.7 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działające w Sokołowie Podlaskim stowarzyszenia, kluby sportowe, koła zainteresowań, inne organizacje pozarządowe:

NIKTÓRE STOWARZYSZENIA W SOKOŁOWIE PODLAKIM

Lp	Nazwa	Adres siedziby
1	Hufiec Sokołów Podlaski im. Janusz Korczaka	Sokołowski Dom Harcerza
2	Sokołowskie Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne	Sokołowski Ośrodek Kultury
3	Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Sokołowskiej „Sokół”	Ul. Wolności

Harcerstwo na Ziemi Sokołowskiej zapoczątkowało swoją działalność około roku 1915.

Sokołowskie harcerstwo początku XXI wieku posiada nowe, atrakcyjne centrum – Sokołowski Dom Harcerza. Środowiska harcerskie rozwijają się na wielu płaszczyznach, od ratownictwa medycznego, poprzez turystykę i puszczarstwo, aż

do różnych dziedzin artystycznych. Swoje umiejętności wykorzystują w służbie na rzecz środowiska lokalnego.

Znaczna ilość zarejestrowanych organizacji pozarządowych a w tym wiele organizacji sportowych i kulturalnych każe wyróżnić miasto na mapie województwa i Polski w zakresie samoorganizacji społeczeństwa.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYGMINNA

W celu realizacji wspólnych zadań, Gminy rejonu Sokołowa Podlaskiego, w tym także Miasto, utworzyły Związek Komunalny Sokołów Podlaski.

Zadaniami Związku są:

- ❖ Budowa wspólnego wysypiska śmieci
- ❖ Telefonizacja
- ❖ Budowa wodociągów i inne

Cyklicznie odbywają się spotkania wójtów Gmin i Burmistrza w ramach Rady Powiatu.

6. OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA

6.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Miasto Sokółów Podlaski wpisane jest w system przyrodniczych obszarów Chronionych. Polska Północno – Wschodnia to jeden z ostatnich w Europie rejonów o nieskażonej przyrodzie i niezwykłych walorach krajoznawczych. Wychodząc naprzeciw naturalnej potrzebie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, sformułowano w 1983 roku ideę „Zielonych Płuc Polski”. W dniu 13.05.1988 r. w Białowieży podpisano porozumienie Obszaru Funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski. W 1993 roku do porozumienia przystąpiło woj. Siedleckie, a w dniu 14.09.1994 r. Sejm RP przyjął „Deklarację w sprawie obszaru zielonych płuc Polski. Obszar ZPP obejmuje łącznie 60.759 km² i obejmuje regiony Mazowsza, Podlasia, Warmii i Mazur. Sokółów Podlaski i okolice znajdują się w południowych krańcach obszaru ZPP.

Na sąsiadujących z Miastem Sokółów Podlaski obszarach (Gminy Kosów Lacki, Sterdyń, Cerańów) został utworzony w kwietniu 1994 roku, w dolnym biegu Bugu na odcinku od ujścia Nurca do Jez. Zegrzyńskiego, Nadbużański Park Krajobrazowy. Na terenie tego parku znajduje się wiele rezerwatów przyrody, najbliższe Sokółowa Podlaskiego położone są: Wydma Mołóżewska, Skarpa Mołóżewska, Bojarski Grąd, Sterdyń i Biele.

W granicach Sokółowa Podlaskiego występują najcenniejsze pojedyncze lub grupowe okazy zadrzewień o wysokich walorach zarówno przyrodniczych jak i krajobrazowych. Są to okazy starodrzewia jesionu wyniosłego, dębu bezszypułkowego, topole, lipy drobnolistne i kasztanowce.

W rejestrze Konserwatora Przyrody znajdują się na terenie Sokółowa następujące obiekty:

- ❖ nr rej. 399 – **głaz narzutowy**, granit, obwód – 570 cm, wys. 145 cm, zlokalizowany przy głównym wjeździe do szpitala, przy ul. Piłsudskiego
- ❖ nr rej. 409 – **dąb szypułkowy**, obwód na wys. 130 cm – 282 cm, wys. 25 m, przy ul. Ks. Bosko 6
- ❖ nr rej. 562 – **wiąz szypułkowy**, obwód na wys. 130 cm – 350 cm, przy ul. Bulwar

Projektowane formy ochrony przyrody:

drzewa proponowane do objęcia ochroną jako pomniki przyrody:

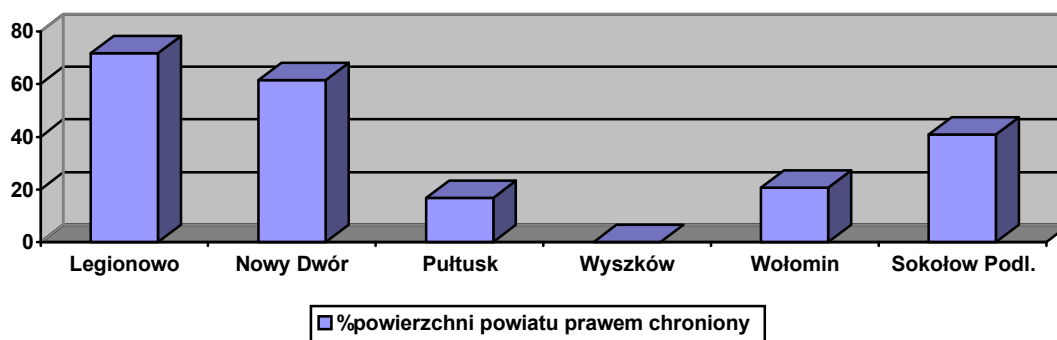
- ❖ Starodrzew wzdłuż ul. Wolności – 10 klonów cukrowych – ob. na wys. 130 cm: 210 – 370 cm
- ❖ Zespół Parkowo – Pałacowy Przeździatka:
 - 3 dęby szypułkowe – ob. na wys. 130 cm: 300 – 353 cm
 - 3 lipy drobnolistne – ob. na wys. 130 cm: 275 – 364 cm
 - wiąz szypułkowy – ob. na wys. 130 cm: 240 cm
 - kasztanowiec biały – ob. na wys. 130 cm: 300 cm
 - 3 jesiony wyniosłe – ob. na wys. 130 cm: 250 – 300 cm
 - 3 topole białe – ob. na wys. 130 cm: 365 – 425 cm
- ❖ Zadrzewienie nad rzekami Kościółek i Cetynia – gdzie znajdują się zbliżone do naturalnych zbiorowiska roślinne z łęgiem olszowo-jesionowym, olsami i łęgami

wierzbowo-topolowymi.

Tereny otaczające Sokołów Podlaski charakteryzują się również licznym występowaniem zwierzyny: łosi, jeleni, sarny lesnej, dzika, lisów, zajęcy, bazantów i kuropatw.

Zróżnicowanie środowisk w obrębie miasta wpływa dodatnio na różnorodność gatunkową fauny. Najliczniej reprezentowane są kręgowce a wśród nich ptaki (ponad 90 gatunków). Kolejna pod względem liczebności grupa kregocców to ssaki oraz gryznie, z których ochronie podlegają: kret, jeż wschodni, łasica, wiewiórka, nietoperz oraz bóbr.

Powierzchnia sąsiednich powiatów o szczególnych walorach przyrodniczych prawem chroniona



Powiat Sokołowski wykazuje wysoką powierzchnię o szczególnych walorach przyrodniczych chronioną prawem.

6.2 GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

W zakresie gospodarki wodno – ściekowej sytuacja na terenie miasta uległa poprawie, mimo to rzeki Cetynia i Kościółek nadal prowadzą wody pozaklasowe. Z tego powodu konieczne są dalsze inwestycje w tym obszarze, tym bardziej, że ochrona wód dorzecza Bugu wpisana jest na listę priorytetów Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Spływy powierzchniowe z pól mogą również mieć wpływ na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych. Rozmiar tych zagrożeń zależy od fizjologii zlewni oraz sposobu jej zagospodarowania. Niewłaściwy sposób nawożenia mineralnego i organicznego jest powodem migracji zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i podziemnych. Problem dotyczy strefy rolniczej znajdującej się na obrzeżach miasta, skąd rowami melioracyjnymi wody sprowadzone są do rzek, a także rolniczo wykorzystywanych obszarów źródlisk rzek w sąsiedztwie miasta.

Wody odprowadzane kolektorami burzowymi nie poddawane są oczyszczaniu.

Zaopatrzenie miasta w wodę odbywa się z ujęcia wody nr 1 „Kolonja Bartosz”, w przyszłości z ujęcia wody nr 2 „Kowiesy”.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna (31.12.2001 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		SOKOŁÓW PODLASKI	POWIAT
Sieć w km	wodociągowa rozdzielcza	41,7	467,8
	kanalizacyjna	32,7	45,6
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych	wodociągowe	1903	9161
	kanalizacyjne	1208	1488
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	w dam^3	509,2	1125,2
	na 1 mieszkańca w m^3	27,30	18,49
Stopień zwodociągowania w mieście		95%	b.d.
Stopień skanalizowania w mieście			
- kanalizacja deszczowa		45%	b.d.
- kanalizacja sanitarna		80%	

* dane na dzień 31.12.2001 r.

System kanalizacji sanitarnej funkcjonuje w oparciu o oczyszczalnię ścieków w Sokółowie Podlaskim.

Projektowane oczyszczalnie ścieków w swojej technologii powinny być zgodne z wymogami przepisów Unii Europejskiej – obowiązującą dyrektywą 91/271/EEC Rady Wspólnot Europejskich.

Proporcja ilości ścieków nieoczyszczonych, odprowadzanych do środowiska, do ilości ścieków oczyszczonych, na terenie Powiatu Sokółowskiego przedstawia się bardzo korzystnie i wynosi 1,6%, co jest wskaźnikiem najwyższym w województwie mazowieckim.

6.3 GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

Zadaniem własnym gmin jest gospodarka odpadami.

W Sokołowie Podlaskim w 2001 roku powstało około 198,8 tys ton odpadów w tym około 111,0 tys ton odpadów komunalnych. Tak duża produkcja odpadów wymaga zdecydowanych działań ukierunkowanych przede wszystkim na minimalizację ilości powstających odpadów, możliwość ich zagospodarowania lub powtórnego wykorzystania i likwidację ich niekorzystnego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi.

Największy udział w wytwarzaniu odpadów ma przemysł przetwórstwa rolno – spożywczego. Do odpadów przemysłowych zaliczane są również osady z oczyszczalni miejskiej oraz odpady z przedsiębiorstw energetyki cieplnej.

Obecnie większość odpadów powstających w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej w Sokołowie Podlaskim jest wykorzystywana gospodarczo. Znaczna część bo 24,9% odpadów gromadzona jest czasowo na terenie zakładów.

W powiecie sokołowskim uregulowaną stroną formalno-prawną posiada jedynie wysypisko śmieci w miejscowości Suchodół gm. Sabnie, zorganizowane dla miasta Sokołów Podlaski. Nie posiada ono urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem, które powinny być wykonane przed rozpoczęciem jego eksploatacji /brak jest zabezpieczenia podłoża/. Jedynie przesywanie warstw śmieci warstwami izolacyjnymi, zmniejsza szkodliwe oddziaływanie na otoczenie. Najbliższe, dobrze wybudowane wysypisko śmieci, znajduje się w miejscowości Wola Suchożebrska, z którego korzystają okoliczni mieszkańcy gminy Bielany.

Brak wysypisk śmieci i organizacji ich wywozu z posesji, stwarza problem zaśmiecania okolicznych lasów, zagajników, pól, rowów oraz zanieczyszczania wód powierzchniowych.

Ze względu na brak komunalnego przedsiębiorstwa oczyszczania odpady komunalne z terenu Miasta Sokołów Podlaski usuwane są przez podmioty posiadające stosowne zezwolenia Burmistrza Miasta Sokołów Podlaski na działalność w tym zakresie.

Wprowadzane obecnie w życie znowelizowane przepisy ustawy o czystości i porządku w gminach ujawniają szereg mankamentów gospodarki odpadami komunalnymi na terenie miasta. W szczególności dotyczy to:

- wprowadzenia lub aktualizacji niezbędnych uregulowań formalno-prawnych,
- obowiązku organizacji selektywnej zbiórki, segregacji oraz magazynowania odpadów komunalnych, w tym niebezpiecznych,
- zapewnienia budowy instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Składowiska są, a także pozostaną w przyszłości, nieodłącznym elementem systemów gospodarki odpadami. Stają się coraz częściej obiektami zlokalizowanymi na końcu całej drogi postępowania z odpadami, a nie jak dotychczas w Polsce, jedynymi obiektami unieszkodliwiania – wyprowadzania odpadów do środowiska.

Strategiczna Dyrektywa UE z marca 1991 r. nr 91/156/CE wprowadza obowiązek składowania od 2002 roku tylko odpadów przetworzonych tj. pozostałości z innych, intensywnych metod unieszkodliwiania i przerobu.

Dyrektywa Rady Unii Europejskiej nr 1999/31/EC wymusza podejmowanie rozwiązań bardziej zaawansowanych technologicznie składowisk odpadów:

- 1 klasa – składowisko odpadów obojętnych (inertnych) – mineralnych,
- 2 klasa – składowisko odpadów niegroźnych (uciążliwych) – komunalnych,
- 3 klasa – specjalnych – niebezpiecznych.

6.4 OCHRONA POWIETRZA

Powietrze atmosferyczne oprócz wód powierzchniowych jest najbardziej wrażliwym na zanieczyszczenia komponentem środowiska, a jednocześnie bezpośrednio decydującym o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin.

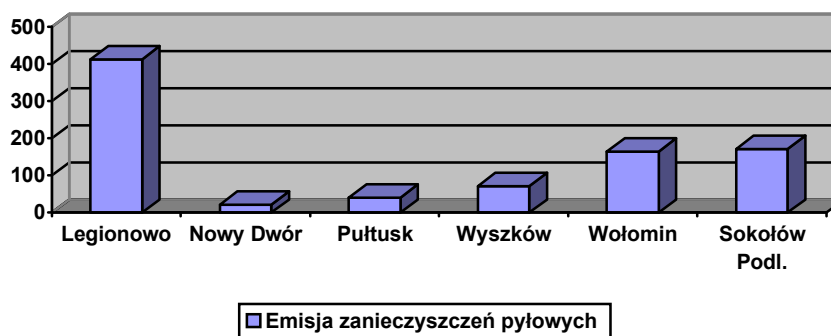
Źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest tzw. emisja niska, pochodząca z palenisk indywidualnych. Stosowanie paliwa stałego powoduje wprowadzenie do atmosfery znacznych ilości dwutlenku siarki, tlenu węgla oraz azotu w postaci dwutlenku azotu i innych związków.

Ponadto podczas spalania paliwa stałego emitowane są do atmosfery pyły.

Występuje również tzw. pylenie niezorganizowane związane z transportem i składowaniem paliw oraz odpadów ze spalania popiołów, [żużel].

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to głównie terenów położonych przy ulicach o dużym natężeniu ruchu.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w tonach z zakładów szczególnie uciążliwych w 2000 r.



Porównano emisję zanieczyszczeń gazowych okolicznych powiatów. Emisja Powiatu Sokółowskiego jest stosunkowo wysoka i wynosiła 172 tony. Najwyższa emisja jest w Powiecie Legionowskim i osiągnęła w roku 2000 poziom 413 ton.

Akty prawne Unii Europejskiej obejmują normy jakości powietrza zawarte w:

- Dyrektywie 80/779/EWG z dnia 15 lipca 1980 r. w sprawie dopuszczalnych i zalecanych wartości stężeń dwutlenku siarki i cząstek zawieszonych w powietrzu.
- Dyrektywie 82/884/EWG z dnia 3 grudnia 1982 r. w sprawie dopuszczalnej wartości stężenia ołowiu w powietrzu.
- Dyrektywie 85/203/EWG z dnia 7 czerwca 1985 r. w sprawie norm jakości powietrza w odniesieniu do dwutlenku azotu.

Dopuszczalną emisję zanieczyszczeń do powietrza przez zakłady przemysłowe zawartą w:

- Dyrektywie 84/360/EWG w sprawie zanieczyszczenia powietrza przez zakłady przemysłowe.

6.5 OCHRONA PRZED HAŁASEM

Na terenie miasta najpoważniejszym problemem jest hałas instalacyjny od zakładów przemysłowych. Największe przekroczenia emisji powoduje OSM w Sokółowie Podlaskim przy ul. Lipowej. Sporadyczne przekroczenia występują w Zakładach „WAMEL” przy ul. M. C. Skłodowskiej i Cukrowni „Sokołów” przy ul. Fabrycznej. Wszystkie te zakłady znajdują się w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Uciążliwości związane z hałasem komunikacyjnym występują wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych prowadzących przez środek miasta.

Warunkiem zachowania właściwego standardu akustycznego w budynkach istniejących bądź nowych sytuowanych bliżej tras jest wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych.

6.6. WYROBISKA POEKSPLOATACYJNE

Na stan czystości wód podziemnych mają również wpływ dzikie składowiska odpadów głównie w wyrobiskach poeksploatacyjnych.

Dotyczy to m. in. takich miejsc jak:

- wyrobisko przy ul. Polnej,
- wyrobisko przy ul. Bartoszewej,
- wyrobisko przy ul. Repkowskiej (za baza transportu),
- składowisko w sąsiedztwie rzeki Cetynia (os. Komunalnik)
- składowisko w sąsiedztwie rowów melioracyjnych przy ul. Ząbkowskiej (obok wiaduktu kolejowego).

Wiele z tych wyrobisk znajduje się na terenie czwartorzędowych struktur wodonośnych.

7. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

7.1 PODMIOTY GOSPODARCZE

Na terenie Sokołowa Podlaskiego dominuje przemysł rolno-spożywczy. Do największych zakładów, których produkty znane są na polskim rynku i poza jego granicami, zaliczyć należy:

- Sokołowskie Zakłady Mięsne "Sokołów"
- Cukrownię "Sokołów"
- Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Sokołowie Podlaskim.

Surowce dla tych zakładów dostarczane są głównie przez producentów, prowadzących gospodarstwa rolne na czystych ekologicznie terenach powiatu sokołowskiego.

Wśród zakładów innych branż do czołówki należy zaliczyć:

- spółkę transportową "TRANS-MIĘS", będącą dealerem samochodów marki FIAT
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej "Sokołów"
- Spółka "StalFa", produkująca konstrukcje stalowe w kooperacji m.in. z MOSTOSTAL-em
- Spółka Telefony Podlaskie, zapewniająca bezpośrednią łączność telefoniczną z całym światem dzięki nowoczesnym centralom Ericsson i Siemens.
- Gminna Spółdzielnia "SCh"
- PSS „SPOŁEM”
- Przedsiębiorstwo Usług Inżynieryjno - Komunalnych Spółka z o.o., świadcząca usługi komunalne
- Sokołowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, zajmujące się m.in. budową mieszkań na wynajem

Oprócz dużych firm i spółek w Sokołowie Podlaskim działa ponad 1400 podmiotów gospodarczych na podstawie zgłoszenia do rejestru. Do najczęściej występujących rodzajów działalności małych podmiotów należą:

- handel
- transport
- usługi remontowo - budowlane
- import - eksport.

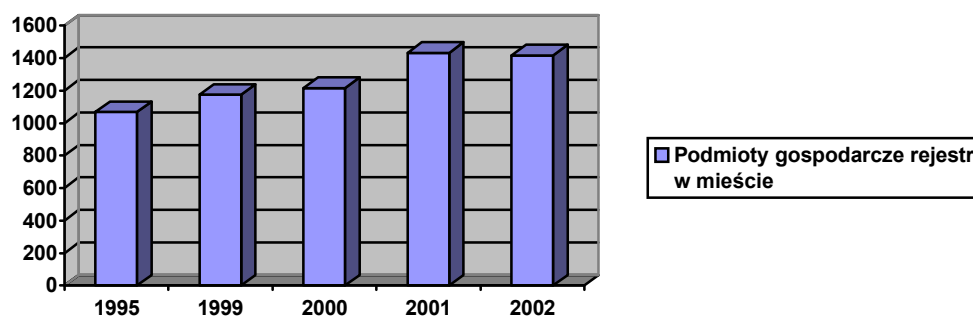
Dążeniem władz Miasta Sokołowa Podlaskiego jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz poprawy warunków życia mieszkańców, poprzez sukcesywne zaspokajanie ich potrzeb w każdej dziedzinie.

Działalność gospodarcza na terenie miasta (dane za 2000 r.)

Lp	Dział gospodarki i usług	Liczba zarejestrowanych rodzajów działalności
1.	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	16
2.	Przetwórstwo przemysłowe	161
3.	Usługi budowlane, remontowe i malarskie	181
4.	Handel i naprawy	636
5.	Hotele i restauracje	41
6.	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	142
7.	Pośrednictwo finansowe	60
8.	Obsługa nieruchomości i firm	170
9.	Administracja publiczna i obrona narodowa	16
10.	Edukacja	29
11.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	104
12.	Pozostałe	121
	Ogółem	1679

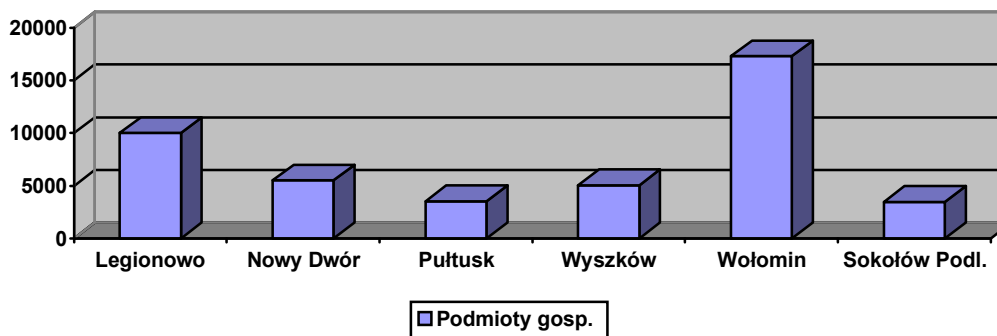
Wykaz zmian ilościowych podmiotów gospodarczych w mieście w latach 1995 – 2002

1995	1999	2000	2001	2002
1068	1174	1214	1431	1417



W latach 1995 – 2001 następował systematyczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych w Sokółowie Podlaskim. Znaczny przyrost nastąpił w 2001 roku bo aż o 217. Dane za 2002 rok pokazują spadek ilości podmiotów gospodarczych na terenie miasta. Dane te nie obejmują jednak całego roku i trudno oceniać czy ten niebezpieczny trend utrzyma się do końca roku 2002.

Podmioty gospodarki narodowej powiatów okolicznych zarejestrowane w systemie REGON w 2000 roku



W zakresie ilości podmiotów gospodarczych Powiat Sokółowski ma stosunkowo mało zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

7.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH

Główne czynniki wpływające na funkcje gospodarcze miasta:

- ❖ dominacja usług, handlu, ale też firm pośrednictwa finansowego,
- ❖ możliwość rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, produkcji nieuciążliwej dla środowiska oraz usług i handlu.
- ❖ Istnieje kilka zakładów pracy o strategicznym znaczeniu, mających dobrą kondycję finansową, deklaruje chęć rozwoju działalności i tworzenia nowych miejsc pracy,
- ❖ zdecydowana większość podmiotów gospodarczych to zakłady osób fizycznych,
- ❖ zagrożeniem jest likwidacja zakładów pracy, restrukturyzacja oraz zwolnienia grupowe,
- ❖ korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne,
- ❖ występują niewykorzystane obiekty do prowadzenia działalności gospodarczej.
- ❖ konieczna jest rozbudowa infrastruktury szczególnie dla terenów inwestycyjnych,
- ❖ konieczność dostosowania kierunków kształcenia młodzieży do potrzeb lokalnego rynku pracy.

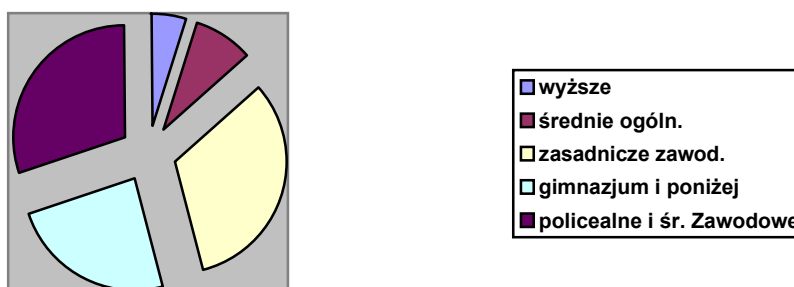
7.3 BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Większość mieszkańców utrzymuje się z pracy na terenie miasta w budownictwie, handlu, usługach oraz administracji samorządowej.

Sokołów Podlaski (dane na 31 sierpień 2002 rok):

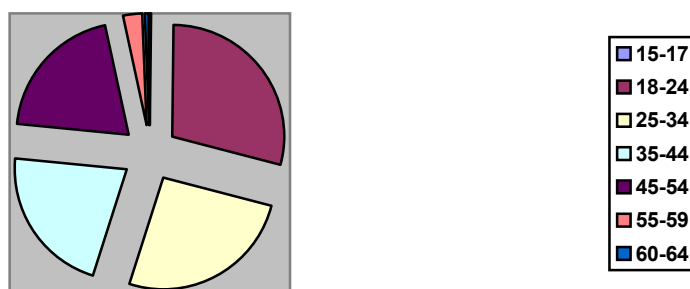
Wyszczególnienie		Bezrobotni zarejestrowani	
		Ogółem	
		Razem	Kobiety
Wiek	15 - 17	2	0
	18 - 24	401	204
	25 - 34	356	232
	35 - 44	301	176
	45 - 54	282	136
	55 - 59	39	12
	60 - 64	7	-
Wykształcenie	Wyższe	70	48
	Polic. i średnie zawodowe	419	263
	Średnie ogólnokształcące	118	82
	Zasadnicze zawodowe	448	206
	Gimnazjalne i poniżej	334	161
Ogółem		1389	760

Struktura bezrobocia według wykształcenia



Występuje następująca prawidłowość: im niższe wykształcenie – tym większy odsetek osób bezrobotnych. Wyjątek stanowi stosunkowo niskie bezrobocie osób z wykształceniem ogólnokształcącym.

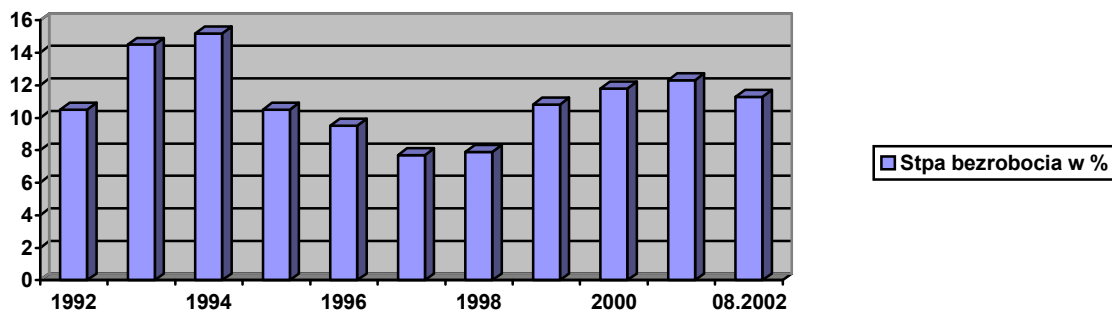
Struktura bezrobocia w Sokołowie Podlaskim według wieku



Największe bezrobocie występuje w przedziale wiekowym 18 – 24 lata i dotyczy absolwentów szkół średnich i ludzi młodych, którzy nie podjęli jeszcze żadnej pracy.

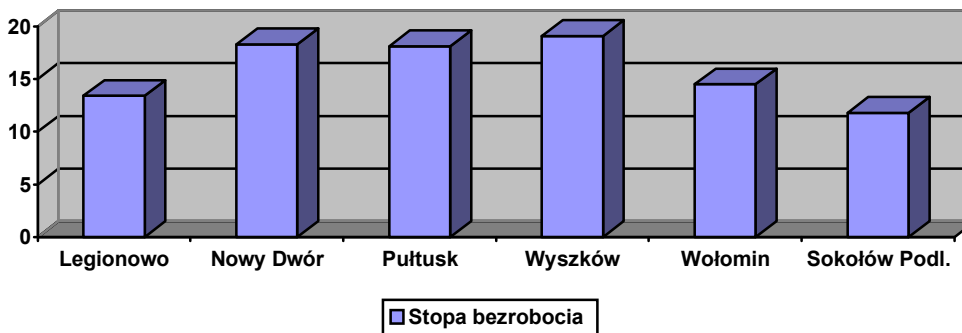
Bezrobocie w mieście Sokołów Podlaski

Stan na dzień 31 12	Liczba bezrobotnych		Stopa bezrobocia %
	Ogółem	Kobiety	
Średnio w 1992 r	1236	633	10,5
Średnio w 1993 r	1702	840	14,5
Średnio w 1994 r	1787	866	15,2
Średnio w 1995 r	1235	626	10,5
Średnio w 1996 r	1116	599	9,5
Średnio w 1997 r	904	509	7,7
Średnio w 1998 r	976	556	7,9
Średnio w 1999 r.	1340	724	10,8
Średnio w 2000 r.	1527	800	11,8
Średnio w 2001 r.	1513	807	12,3
Sierpień 2002 r	1390	760	11,3



Od 1998 roku systematycznie wzrasta stopa bezrobocia w Spokołowie Podlaskim. Pierwsze osiem miesiocy roku 2002 pokazało po raz pierwszy pewnà tendencje spadkowà.

**Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach ościennych
(stan na 31.12.2000 r.)**



Na tle powiatów ościennych stopa bezrobocia w Powiecie Sokołowskim jest jednà z najniższych.

Stopa bezrobocia w Województwie Mazowieckim – 2002 r – 9,8%
 Stopa bezrobocia w Powiecie Sokołowskim – 2002 r – 12,3%
 Stopa bezrobocia w Sokołowie Podlaskim – 2002 r – 11,3%

Struktura wydatków z funduszu pracy w 2000 roku przedstawia się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Struktura wydatków
	PUP w Sokołowie(ogółem)
	Kwota wydatków w tys. zł
wydatki ogółem	4.755.800
zasiłki dla bezrobotnych	2.651.500
zasiłki przedemerytalne	530.600

i świadczenia przedemerytalne	
Finansowanie aktywnych form razem	651.418
z tego:	
szkolenia	99.338
prace interwencyjne	172.777
roboty publiczne	135.735
pożyczki dla bezrobotnych i osób uprawnionych	25.000
aktywizacja zawodowa absolwentów	101.123
pozostałe wydatki	52.282

Pośrednictwem pracy zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Sokółowie Podlaskim. Występujące bezrobocie w Mieście Sokółów Podlaski utrzymuje się na niższym poziomie niż w powiecie i kraju.

Z informacji opzreказanych przez **Powiatowy Urząd Pracy w Sokółowie Podlaskim** wynika, że na koniec 2001 roku w powiecie zarejestrowanych było 3.692 bezrobotnych z tego 1.848 kobiet.

Najwięcej bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy zgłosiło się w następujących zawodach:

- handel i naprawy 373 osoby,
- przetwórstwo przemysł. 361 osób,
- budownictwo 139 osób,
- rolnictwo i leśnictwo 61 osób,
- transport i łączność 38 osób.

Wzrost bezrobocia w Warszawie oznacza także mniejszą podaż pracy i zwalnianie osób spoza stolicy w tym z Sokółowa Podlaskiego.

8. ROLNICTWO

8.1 WARUNKI AGROPRZYRODNICZE

Cechy agroklimatu korzystne i średniokorzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ❖ Długa i ciepła jesień oraz chłodniejsze lato sprzyjają plonowaniu roślin trawiastych, motylkowych, krzyżowych, krzewów jagodowych,
- ❖ Wydłużona jesień i łagodna zima oraz opóźniona i chłodna wiosna wymuszają uprawę roślin ozimych.

Cechy agroklimatu mało korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- ❖ Opóźnione i chłodne wiosny, późne przymrozki wiosenne, a wczesne jesienne,
- ❖ Częste występowanie wiatrów przesuszających glebę,
- ❖ Zwiększone opady w okresie jesieni.

Warunki klimatyczne

Miasto Sokołów Podlaski, według regionalizacji klimatycznej R.Gumińskiego, leży w VIII dzielnicy klimatycznej zachodniej. Dzielnica ta charakteryzuje się najniższym opadem rocznym – poniżej 500mm [w Sokołowie – 546 mmm]. Liczba dni z przymrozkami dochodzi do 100 – 110 dni, a okres zalegania pokrywy śnieżnej trwa 50 – 80 dni. Okres wegetacji roślin jest stosunkowo długi i wynosi 205 – 210 dni. W granicach tej dzielnicy wyróżnia się część cieplejszą zachodnią – wielkopolską i wschodnią część chłodniejszą – mazowiecką, w której leży miasto Sokołów Podlaski.

Warunki glebowe

Wśród gruntów ornych przeważają czarne ziemie, mniejsze obszary zajmują gleby brunatne wylugowane i pseudobielicowe. Są to gleby zasobne w składniki pokarmowe i o dobrej i średniej kulturze rolnej oraz o właściwych stosunkach powietrzno – wodnych.

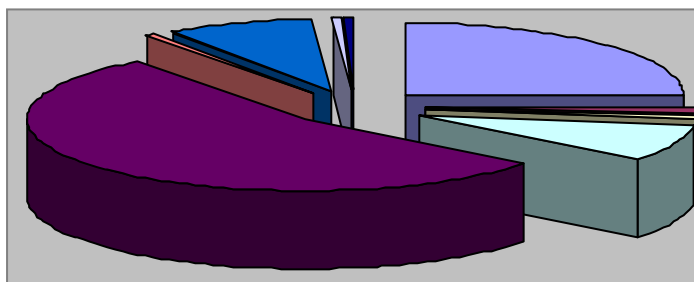
Użytki rolne występują w dolinie rzeki Cetynia i cieków oraz zagłębieniach terenu.

Według gleboznawczej klasyfikacji gruntów Miasto Sokołów Podlaski odznacza się dość dobrymi warunkami glebowymi. Gleby dobre i bardzo dobre kl. II i kl. III stanowią 28,6% powierzchni użytków rolnych, natomiast gleby średnie kl. IV – 49,5%. Ogółem udział gleb kl. II – IV wynosi 78,1% w globalnej powierzchni rolniczej miasta.

Struktura powierzchni terenów na dzień 31.12.2001 r. wg przeznaczenia w Sokołowie Podlaskim:

ogółem – 1750 ha, w tym:

- ❖ Tereny zabudowane - 438 ha
- ❖ Tereny niezabudowane - 20 ha
- ❖ Tereny zieleni - 14 ha
- ❖ Tereny komunikacyjne - 149 ha
- ❖ Grunty rolne - 940 ha
- ❖ Sady - 12 ha
- ❖ Łąki i pastwiska - 149 ha
- ❖ Lasy i grunty leśne - 8 ha
- ❖ Grunty pod wodami - 10 ha



■ tereny zabudowane	■ tereny niezabudowane	■ tereny zieleni
■ tereny komunikacyjne	■ grunty rolne	■ sady
■ łąki i pastwiska	■ lasy i grunty leśne	■ grunty pod wodami

Liczba osób w gospodarstwie domowym i pracujący w rolnictwie

Gmina	Liczba osób w gospodarstwie domowym	Pracujących wyłącznie w rolnictwie
Razem Powiat	38.379	16.522
m. Sokołów Podlaski	4.070	845

Ilość i średnia powierzchnia gospodarstw rolnych

Gmina	Ilość gospodarstw rolnych			Średnia powierzchnia gospodarstw		
	1996r	1988r	Dyn.%	1996r	1988r	Dyn.%
Sokołów Podlaski miasto	634	716	89%	5,49	3,13	175%
Razem Powiat	9524	10 443	91%	7,83	7,37	106%

- ❖ W mieście Sokołów Podlaski występuje znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych - średnia pow. 5,49 ha.

8.2 WARUNKI SPOŁECZNE, TECHNICZNE, EKONOMICZNE

Utrudnienia wynikające ze specyficznych warunków naturalnych i stosowane z przyczyn ekonomicznych uproszczenia w technologii uprawy roli i roślin oraz gospodarce płodozmianowej, powodują niekontrolowane ubytki próchnicy, wzrost zachwaszczenia chwastami uciążliwymi, znaczne występowanie chorób i szkodników zwłaszcza zbożowych, strączkowych i okopowych.

Rolnictwo regionu cechuje:

- ❖ Zbyt niska efektywność produkcji.
- ❖ Niski dysparytet dochodów rolniczych.
- ❖ Obawa przed napływem dotowanych produktów rolnych z zagranicy.
- ❖ Brak integracji w środowisku wiejskim.
- ❖ Mała świadomość i zainteresowanie przystąpieniem do członkostwa w Unii Europejskiej

Na terenie Miasta Sokołowa Podlaskiego rolnictwo absorbuje nieznaczny procent aktywności lokalnej społeczności.

9. TURYSTYKA I REKREACJA

9.1. BAZA TURYSTYCZNA

Dziedzictwo kultury miasta, bogata historia, dobre położenie i skomunikowanie oraz nieskażone środowisko naturalne i wyjątkowe jego walory stwarzają pomyślne warunki do rozwoju turystyki oraz wszelkich form wypoczynku i rekreacji.

Jeżeli chodzi jednak o bazę turystyczną, to trzeba stwierdzić, że jest ona niedostateczna.

Na terenie miasta brak jest wystarczającej ilości miejsc noclegowych całorocznych. W mieście brakuje przede wszystkim tanich miejsc noclegowych obsługujących ruch tranzytowy.

Z usytuowania geograficznego miasta wynika jego ciężenie w kierunku rzeki Bug. Materializacją tego zjawiska jest ośrodek wypoczynkowo-rekreacyjny w Gródku, który z założenia miał służyć mieszkańcom miasta dla zorganizowania krótkiego wypoczynku. Obecnie poszukiwany jest dzierżawca lub inwestor na ten ośrodek.

Dotkliwie odczuwany jest brak hotelu w Sokółowie Podlaskim. Miasto przejęło rozpoczętą adaptację budynku na cele hotelowe, lecz nie chcąc samo inwestować także w tym przypadku poszukuje inwestora strategicznego dla tego obiektu.

Inną możliwością uruchomienia ruchu turystycznego jest wykorzystanie pielgrzymek do obozu zagłady w Treblince. Jednak wykorzystanie takiej możliwości może się ziścić dopiero po uruchomieniu miejsc hotelowych w mieście obsługujących co najmniej autokar lub jego wielokrotność.

9.2 SZLAKI I ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Cennym zabytkiem na terenie miasta jest [drewniana kapliczka](#) z figurą św. Jana Nepomucena, przy ulicy Siedleckiej, usytuowana tuż przy moście na rzece Cetyni. Została zbudowana przez mieszkańców tej ulicy w roku 1806.

Na niewielkim wzniesieniu przy ulicy Kościelnej w roku 1806 został wybudowany pierwszy murowany kościół w stylu barokowym pod wezwaniem św. Michała.

Na tym miejscu, w latach 1948-53, został wzniesiony na planie krzyża wg projektu Aleksandra Boni duży murowany kościół pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny.

Parafia rzymsko-katolicka powstała w Sokółowie Podlaskim w 1414 roku, do diecezji drohiczyńskiej należy od roku 1992. Kościół od tego czasu spełnia funkcję [konkatedry](#).

W narożu parkanu znajduje się dwukondygnacyjna klasycystyczna dzwonnica z pierwszej połowy XIX wieku.

Drewniany kościół św. Rocha został przeniesiony z ulicy Kosowskiej do Przeździatki w roku 1981, następnie rozbudowany i odrestaurowany. Świątynia jest jednonawowa o konstrukcji zrębowej, zbudowana w 1902 roku na planie prostokąta.

Przy skwerze im. Adama Mickiewicza znajduje się kościół Salezjanów pod wezwaniem św. Jana Bosko, który został zbudowany w latach 1935-36 wg projektu Bruno Zborowskiego.

U zbiegu ulic: Lipowej, Oleksiaka Wichury i Parkowej, Hirszmanowie - właściciele cukrowni, majątku Przeździatka i okolicznych dóbr, w roku 1857 wybudowali murowany pałac wg projektu architekta Henryka Marconiego. Pałac został zdewastowany po 1945, następnie przebudowany w latach 70-tych XX wieku. Funkcjonuje także Park krajobrazowy, pocz. XIX wieku, przekomponowany w 1898, proj. Walerian Kronenber

W centrum miasta na dawnym rynku, w 1925 roku został wzniesiony kamienny [pomnik w kształcie obeliska](#). W tym miejscu 23 maja 1865 roku zostali powieszoni przez władze carskie ks. generał Stanisław Brzóska i jego adiutant Franciszek Wilczyński.

Przy ulicy Magistrackiej w budynku Nr 4. mieścił się żydowski dom modlitwy (ok. 100 m od rynku).

W 1999 roku w Sokołowie Podlaskim przy ul. Wolności 27 wzniesiono pomnik „Czynu Niepodległościowego” wg. Projektu Jerzego Kaliny znanego artysty plastyka (m. in. twórca grobowca ks. J. Popiełuszki w 1986 r.)

Na ulicy Pięknej na posesji Kucharczyka Włodzimierza, znajduje się płyta upamiętniająca męczeńską śmierć Żydów z getta sokołowskiego. Bożnica, ob., dom handlowy GS, ul. Bohaterów Chodakowa nr 29, mur., 2 połowa XVIII wieku, przebudowana po 1945 r. Żydowski Dom Modlitw, ob. magazyn RSW „RUCH”, ul. Magistracka 4, mur., koniec XIX wieku, przebudowana po 1945 r.

Dworzec Kolejowy, mur., około 1887, cz. Przebudowany po 1945 r.

Ponadto na szczególną uwagę zasługują:

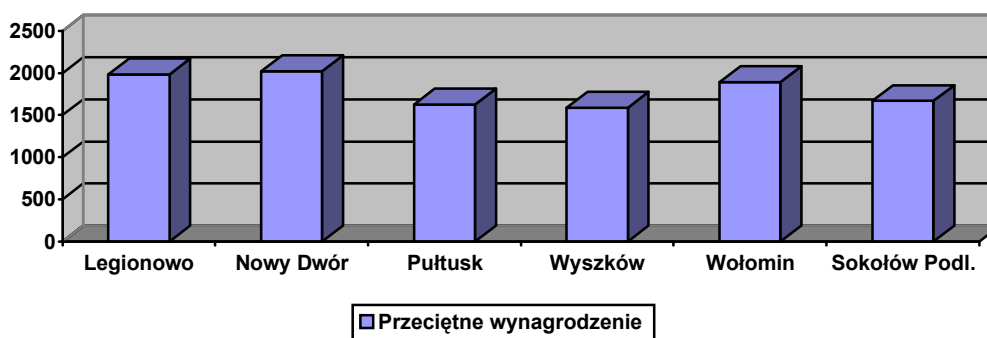
- widok na starą część miasta z ulicy Magistrackiej
- widok na pierzeje starej zabudowy przy placu Ks. Brzózki, małym Rynku i Szewskim Rynku,
- widok wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego przy ul. Wolności.

10. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU

10.1 DOCHODY OSÓB FIZYCZNYCH

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych powiatach (2000 r.):

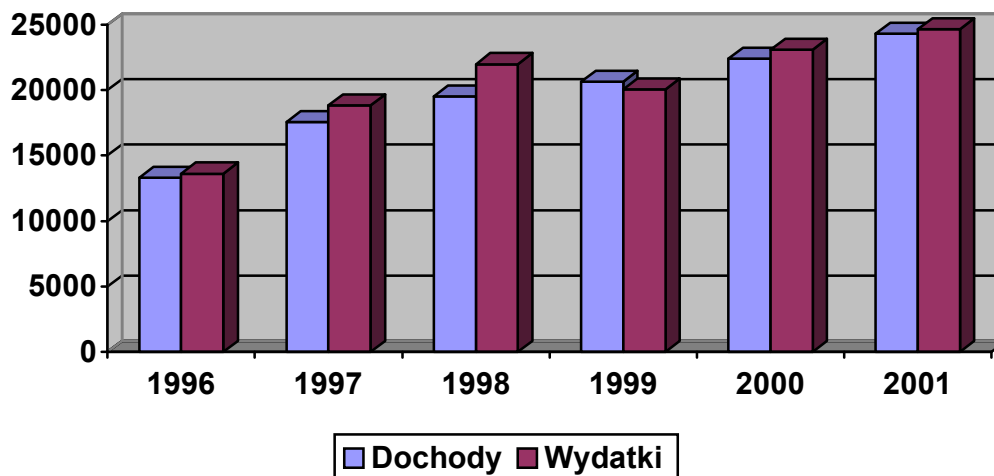
Powiat	Legionowo	Nowy Dwór	Pułtusk	Wyszków	Wołomin	Sokołów Podlaski
Wynagrodzenie w zł.	1.981	2.020	1.626	1.588	1.890	1.667



Wielkość dochodów osób fizycznych jest jednym z grupy wskaźników charakteryzujących poziom zamożności społeczeństwa. W Powiecie Sokołowskim występuje średni poziom wynagrodzeń brutto w porównaniu do powiatów otaczających Warszawę.

10.2 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

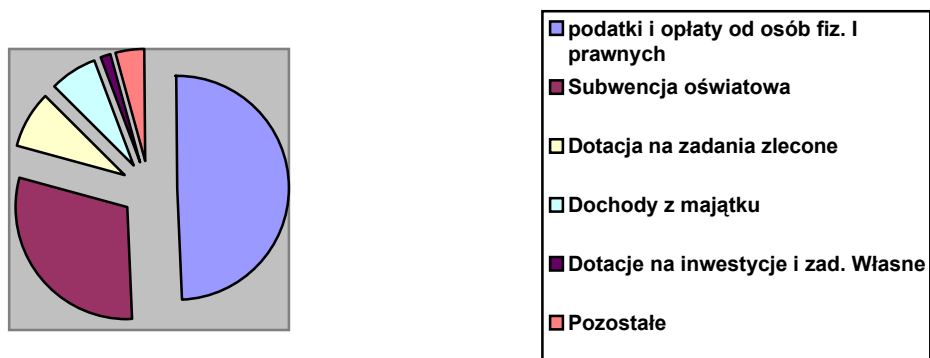
	Dochody w tys. Zł	Wydatki w tys. zł
1996	13.296	13.625
1997	17.577	18.851
1998	19.512	21.992
1999	20.645	20.076
2000	22.390	23.080
2001	24.294	24.682
2002	25.387	25.873



Dochody własne gminy w 2001 r. (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIASTO
Dochody razem	24.294
Podatek rolny	58,5
Podatek od nieruchomości	5.204
Podatek od środków transportu	418,8
Oplaty skarbowe	361,3
Subwencje	7.159,4
Dotacje	2.546,7
Dochody z majątku gminy	1.714,6
Inne	1.568,7
Udział w podatku dochodowym państwa	4.262,0

Struktura dochodów budżetu miasta w 2001 r.



W polityce budżetowej miasta zauważyć można tendencję do umiarkowanego zadłużania miasta. Jedynie w roku 1998 zaciągnięto większe zobowiązania. Zadłużenie miasta na dzień 31.12.2001 r. wynosiło 6.229.946 zł. Splata rat odsetkowych prognozowana jest w sposób malejący począwszy od ok. 1,8 mln zł w 2003 roku. W 2005 roku rata wynosić będzie 932 tys. zł.

Dochody budżetu miasta zrealizowane zostały w 2001 roku w 91,48%. W strukturze dochodów zauważyć należy malejące od kilku lat dochody od osób prawnych – w 2001 roku zrealizowano je jedynie w 95,18% co wiązać należy z ogólną recesją w państwie. Znacznie maleją także dochody miasta od osób fizycznych i z opłaty skarbowej, gdzie osiągnęte są przychody poniżej 50% dochodów planowanych. Dochody z opłaty skarbowej maleją z powodu obejmowania coraz większej ilości podatników podatkiem VAT (a więc na korzyść budżetu państwa).

Problemy budżetu państwa przekładają się na zmniejszone wpływy z udziału miasta w podatkach stanowiących dochód państwa – w 2001 roku uzyskano jedynie 86,95 planowanych wpływów. Ten czynnik przekłada się również na zmniejszenie subwencji oświatowej do 89,85% planowanego wpływu. Nie udało się uzyskać znaczących dochodów z funduszy zewnętrznych w tym przedakcesyjnych.

Średnia wielkość dochodów i wydatków budżetu na jednego mieszkańca mieści się w grupie średnich miast Województwa Mazowieckiego.

Wydatki budżetowe miasta w 2001 r. (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	MIASTO
Razem wydatki	24682
Oświata i wychowanie	51,43%
Opieka społeczna	11,48%
Administracja publiczna	10,3%
Transport – utrzymanie dróg	5,81%
Kultura fizyczna i sport	5,32%
Gospodarka komunalna o ochrona środowiska	5,20%
Kultura	3,76%
Gospodarka mieszkaniowa	3,32
Pozostałe	3,33%

Struktura wydatków budżetowych miasta w 2001 r.



Wydatki budżetowe w roku 2001 w poszczególnych działach nie przekraczały kwot zaplanowanych. W najpoważniejszej pozycji, jaką stanowi oświata i wychowanie poziom wydatków wyniósł 51,34% co wskazuje na pewne niewielkie rezerwy tkwiące w tym obszarze. Pamiętać przy tym należy, że miasto dołożyło do utrzymania placówek tzn. do otrzymanej subwencji kwotę 2.336.886 zł. co stanowi 32% subwencji. Inwestycje zrealizowane w 2001 roku stanowią jedynie 9% wydatków ogółem, co jest stosunkowo niskim wskaźnikiem. Główne cele realizowane w tym obszarze to: modernizacja infrastruktury drogowej, budowa kanalizacji sanitarnej, gazyfikacja i budowa budynku mieszkalnego. Inwestycje w 2001 roku były prawidłowo finansowane ze środków kredytowych i pożyczkowych. W pozycji wydatki budżetu miasta zastanawia brak środków na rozwój turystyki. Miasto posiada dobrą zdolność kredytową i może zaciągać następne zobowiązania dla realizacji własnych celów inwestycyjnych.

11. GŁÓWNE PROBLEMY MIASTA I ANALIZA SWOT

11.1 SYNTEZA ANALIZY SWOT

Najważniejszym **atutem** Miasta Sokołów Podlaski wydaje się być położenie geograficzne wzdłuż drogi o znaczeniu krajowym, będącej jednocześnie szlakiem handlowym na wschód a także w nieznaną odległość od rzeki Bug. Miasto posiada znaczne wolne tereny inwestycyjne oraz dobrze rozwiniętą infrastrukturę w obszarze dostawy gazu, wody i sieci kanalizacyjnej. Zwrócić trzeba uwagę na wysoką aktywność mieszkańców miasta, ich wykształcenie i kwalifikacje. Dodatkowo na terenie miasta znajdują się znaczące przedsiębiorstwa branży spożywczej

Główną **słabością** Miasta Sokołów Podlaski, najczęściej wymienianą, są problemy komunikacyjne związane z uciążliwością drogi krajowej przechodzącej przez miasto oraz zły stan dróg w mieście.

Panuje nieład architektoniczny na terenie miasta a także brak jest estetyzacji miasta.

Wiele do życzenia pozostawia stan gospodarki śmieciowej. Brak jest wykształconego centrum miasta oraz występują zaniedbania w rozwoju turystyki. Zbyt słaba jest oferta szkolnictwa ponadgimnazjalnego w mieście.

Najbardziej istotną **szansą rozwojową** Miasta Sokołów Podlaski jest atrakcyjność całego regionu położonego na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego oraz wzdłuż drogi krajowej Warszawa – wschodnia granica Polski.

Do tego dodać należy wysoką atrakcyjność turystyczną całego regionu oraz korzystny stan środowiska przyrodniczego w sąsiednich gminach..

Swoją szansę miasto znajduje także w procesie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej i rozwoju współpracy międzynarodowej.

Głównym **zagrożeniem** dla społeczności Sokołowa Podlaskiego wydają się być mały potencjał inwestycyjny regionu i niski poziom dochodów ludności. Region nie posiada zaplecza dla rozwoju ruchu turystycznego i rekreacji. Występuje szkodliwe zjawisko ucieczki dobrze wykształconych ludzi młodych. Nowe obowiązki przekazywane do wykonania miastu przez administrację państwową nie pociągają za sobą niezbędnych środków finansowych. Funkcjonuje stereotyp przynależności Sokołowa Podlaskiego do tzw. Polski C.

11.2 WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA

ATUTY MIASTA

- ❖ dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna – tereny pod inwestycje, woda, kanalizacja, gaz
- ❖ mieszkańcy miasta – wykształcenie, poziom intelektualny, optymizm, pomysłowość,
- ❖ wysoki poziom rozwoju przemysłu spożywczego,
- ❖ atrakcyjne położenie geograficzne i lokalizacja miasta,
- ❖ otoczenie miasta gospodarstwami ekologicznymi,
- ❖ dobry stan ochrony środowiska,
- ❖ dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna,
- ❖ wysoki poziom opieki zdrowotnej,
- ❖ wysoki poziom opieki społecznej,
- ❖ niski poziom zadłużenia miasta.
- ❖ wysoki poziom inormatyzacji miasta.

SŁABOŚCI MIASTA

- ❖ zły stan dróg,
- ❖ brak miejsc pracy – wysokie bezrobocie,
- ❖ niedobór przygotowanych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych,
- ❖ niski stan bezpieczeństwa,
- ❖ słabo rozwinięty przemysł produkcyjny,
- ❖ brak wysypiska śmieci,
- ❖ brak strategii rozwoju turystyki,
- ❖ braki w estetyzacji miasta - brudne miasto,
- ❖ niska kultura rolnictwa,
- ❖ niska skuteczność działania samorządów – podziały polityczne,
- ❖ brak wyższej uczelni, niski poziom nauczania,
- ❖ niewykorzystany potencjał ludności,
- ❖ źle działające sądownictwo,
- ❖ niedofinansowanie gminy.

11.3 ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU MIASTA

SZANSE ROZWOJU MIASTA

- ❖ położenie geograficzne w obszarze Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego [ekologiczny, czysty, naturalny krajobraz],
- ❖ wysoka atrakcyjność inwestycyjna i turystyczna regionu,
- ❖ możliwości wynikające z kontaktów międzyregionalnych i międzynarodowych,
- ❖ przewidywane pozytywne zmiany prawa,
- ❖ dobry stan środowiska naturalnego w regionie,
- ❖ dobra koniunktura gospodarcza w regionie,
- ❖ atrakcyjność inwestycyjna Warszawy,
- ❖ wejście do Unii Europejskiej wraz z wykorzystaniem funduszy, pomocowych
- ❖ atrakcyjność osadnicza terenów podwarszawskich,
- ❖ duża ilość organizacji pozarządowych w regionie – tworzenie się społeczeństwa obywatelskiego,

ZAGROŻENIA ROZWOJU MIASTA

- ❖ mały potencjał inwestycyjny regionu,

- ❖ niski poziom dochodów w regionie,
- ❖ odpływ młodych i wykształconych ludzi z miasta,
- ❖ brak współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej,
- ❖ brak zaplecza dla obsługi ruchu turystycznego w regionie,
- ❖ brak informacji o Unii Europejskiej i niewykorzystywanie funduszy przedakcesyjnych,
- ❖ zagrożenia społeczne wynikające z korupcji i przestępczości,
- ❖ coraz większe zagrożenia ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym i wzrost zanieczyszczenie środowiska,
- ❖ spychanie obowiązków na gminy bez przekazywania środków finansowych,
- ❖ większa atrakcyjność inwestycyjna okolicznych gmin, powiatów.

12. WIZJA ROZWOJU MIASTA W 2017 ROKU

Podstawowym wyznacznikiem przyszłego wizerunku Miasta Sokółów Podlaski będzie umiejętność kształtowania społeczeństwa obywatelskiego w mieście. Ważnym kryterium rozwoju miasta będzie umiejętność ułożenia sobie stałych wzajemnych kontaktów z mieszkańcami i umiejętność rozmowy z nimi.

Wielkie wyzwanie stojące przed gospodarzami miasta to ukształtowanie wizerunku miasta przyjaznego mieszkańcom, atrakcyjnego dla zamieszkiwania i spędzania czasu wolnego. Nastąpi rozwinięcie wielu funkcji, dzisiaj w niewielkim stopniu realizowane, takich jak atrakcyjna oferta w zakresie kultury, oświaty, turystyki i rekreacji połączonych z wykreowaniem centrum rekreacyjnego miasta. Pozwoli to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Ważnym obszarem, który będzie podlegał przemianom, będzie przemysł i sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Wsparcie tego sektora poprzez system ulg i zachęt dla małych przedsiębiorstw i rzemiosła pozwoli skutecznie generować także lokalne miejsca pracy.

Ochrona środowiska przyrodniczego będzie obszarem ważnej aktywności miasta i gmin sąsiednich. Wymagać będzie ona współpracy regionalnej (dbałość o rzekę Bug) i większych nakładów w zakresie zagospodarowania odpadów bytowych. Miasto podejmie działania zapewniające zachowanie ład przestrzennego i estetycznego na swoim terenie. Duże znaczenie przywiązywane będzie do utrzymania porządku zwłaszcza na terenach leśnych.

Zakłada się praktyczne zakończenie działań inwestycyjnych w obrębie rozwoju infrastruktury technicznej miasta. Sokółów będzie z wyprzedzeniem reagować na rozwój nowych mediów (internet, intranet, itp.).

Wysokiej staranności wymagać będzie sprostanie oczekiwaniom w zakresie rozwoju funkcji mieszkalnych na terenie miasta. Mieszkańcy oczekiwać będą bezkolizyjnego załatwienia wszelkich problemów bytowych na miejscu jak również poczucia bezpieczeństwa i ochrony socjalnej najsłabszych mieszkańców. Wielkim wyzwaniem będzie wypracowanie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i ofert pracy dla najzdolniejszej młodzieży z terenu miasta i powiatu.

Przyszły obraz i niektóre elementy charakteryzujące Miasto Sokółów Podlaski stanowiły na seminarium przedmiot dyskusji w grupach oraz na posiedzeniu plenarnym. Zapis wyników prac zespołów przedstawiono w załączniku do niniejszego opracowania. Zdaniem autorów opracowania wizję miasta w 2017 r. będą cechować następujące elementy i wyróżniki:

WIZJA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI W 2017 r.

- 1) Przewiduje się wzrost liczby ludności do 2017 roku do około 25 tysięcy mieszkańców przy założeniu, że będzie to społeczeństwo dobrze wykształcone również na lokalnej uczelni wyższej. Ponad 30% dorosłego społeczeństwa posiadać będzie wyższe wykształcenie. Wzrośnie znacznie aktywność społeczna.
- 2) Środowisko przyrodnicze ulegnie znacznej poprawie. Pozyskane będzie nowe składowisko odpadów, wprowadzona szeroka segregacja odpadów oraz wzrośnie estetyka osiedli i posesji a także świadomość ekologiczna mieszkańców i turystów.
- 3) Znacznie zmniejszy się ilość gospodarstw rolnych [przy powiększeniu ich powierzchni]. Pozostałe przekształcą się w specjalistyczne działające w oparciu o normy ekologiczne. Lokalną specyfiką będzie umiejętność współpracy z państwami Europy Wschodniej.
- 4) W obszarze problematyki społecznej przewiduje się znaczny wzrost poziomu i zasięgu oświaty, sprywatyzowana służba zdrowia oferować będzie przyjazny pacjentowi i wysoki poziom usług, przestępczość zmaleje i będzie pod kontrolą służb to tego powołanych, wzrośnie ilość terenów rekreacyjnych i sportowych dostępnych zarówno dla mieszkańców jak i turystów. Nastąpi odtworzenie tradycji Podlasia i Sokołowa Podlaskiego.
- 5) Dochody mieszkańców osiągnęte będą przede wszystkim w oparciu o sektor małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności z obszaru przetwórstwa rolno – spożywczego i usług. Finanse samorządowe będą w dobrej kondycji i umożliwiać będą sprawne realizowanie oczekiwań społecznych.
- 6) Przewiduje się rozwiązanie większości problemów infrastrukturalnych do 2017 roku i spełnienie wszelkich wymogów Unii Europejskiej w tym zakresie. W szczególności poprawie ulegnie jakość i sieć dróg poprzez wybudowanie obwodnic i budowę dróg dojazdowych do miasta, nastąpi poprawa stanu dróg istniejących. Zakłada się rozwiązanie problematyki kanalizacyjnej oraz gazyfikację miasta. Wielkie znaczenie przykładane będzie do tworzenia i rozwoju tzw. małej architektury.
- 7) Przewidywane kierunki rozwoju miasta to sektor rolno – spożywczy, turystyka i rozwój przemysłu wraz z usługami.

13. UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

13.1 CELE STRATEGII MIASTA DO 2017 ROKU

W oparciu o wnioski wypracowane przez zespoły na seminarium można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju miasta, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

Jakość życia mieszkańców

Turystyka i rekreacja

III. Działania proekologiczne

IV. Infrastruktura techniczna

V. Społeczeństwo obywatelskie

VI. Edukacja

VII. Przedsiębiorczość

W ramach w/w obszarów określono następujące cele strategiczne, a w ich ramach cele średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2017r.:

I. Poprawa jakości życia mieszkańców miasta, poprzez:

- Poprawa stanu bezpieczeństwa ludzi i mienia
- Zwiększenie oferty kulturalnej miasta
- Rozszerzenie kierunków leczenia
- Pozyskiwanie zewn. środków finansowych na rozwój miasta
- Rozwój budownictwa komunalnego w tym społecznego
- Działania na rzecz estetyzacji miasta
- Zaprojektowanie i wykonanie obiektów małej architektury
- Sanacja zdegradowanych nieruchomości

II. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego dla rozwoju turystyki i rekreacji, poprzez:

- Rozwój infrastruktury turystycznej w mieście
- Rozwinięcie współpracy w obszarze turystyki z okolicznymi gminami
- Nawiązanie współpracy międzynarodowej dla aktywizacji ruchu turystycznego
- Opracowanie i wdrożenie atrakcyjnych pakietów ofert turystycznych
- Opracowanie koncepcji rozwoju turystyki
- Rozwój turystyki pieszej, rowerowej i wodnej i specjalistycznej
- Inspirowanie mieszkańców do podejmowania różnorodnych inicjatyw w powiązaniu z koncepcją rozwoju turystyki
- Tworzenie licznych centrów rekreacyjnych

III. Aktywizacja działań proekologicznych dla zainicjowania rozwoju zrównoważonego miasta, poprzez:

- Opracowanie lokalnej AGENDY 21
- Poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców
- Poprawę stanu wód w rzekach
- Budowę zakładu utylizacji odpadów
- Wprowadzenie powszechnego systemu zbiórki i segregacji odpadów,
- Minimalizację uciążliwości komunikacyjnych
- Monitoring i eliminowanie ładunków niebezpiecznych z miasta
- Rozwój proekologicznych źródeł energii w tym energii odnawialnej

IV. Doskonalenie infrastruktury technicznej miasta, poprzez

- Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza miasto
- Dokończenie inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych
- Uczynnienie pasażerskiego transportu kolejowego

- Modernizację dróg gminnych i powiatowych
- Poprawa bazy lokalowej straży pożarnej i sądownictwa
- Wykorzystanie rezerw infrastruktury technicznej miasta
- Ułatwienie mieszkańcom dostępu do nowych mediów informacyjnych (internet, intranet, itp.)
- Rozwój gazyfikacji miasta

V. Inspirowanie aktywności społecznej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w mieście, poprzez
--

- Poprawę przepływu informacji pomiędzy mieszkańcami a samorządem terytorialnym
- Stworzenie nowego i spójnego wizerunku miasta
- Promowanie miasta przez mieszkańców oraz osoby publiczne
- Korzystanie z doświadczeń innych miast w kraju i zagranicą
- Reaktywowanie centrum miasta jako miejsca spotkań z mieszkańcami
- Wspieranie inicjatyw lokalnych w obszarze kultury, sportu i rekreacji
- Stworzenie ram prawnych dla współpracy z organizacjami samorządowymi
- Konsultowanie ważniejszych decyzji samorządowych z mieszkańcami miasta
- Współdziałanie z lokalnymi wydawnictwami
- Ciągłe informowanie ludności o przysługujących jej prawach i możliwościach
- Kulturowanie tradycji lokalnych

VI. Przyspieszony rozwój oświaty jako czynnika otwierającego szanse cywilizacyjne, szczególnie młodzieży, poprzez:

- Rozwój bazy oświatowej (budowa liceum, sal gimnastycznych, boisk, basenów itp.)
- Zainstalowanie na terenie miasta filii szkół wyższych
- Ustanowienie systemu wspierania młodzieży zdolnej
- Wprowadzenie atrakcyjnych form szkolenia dorosłych

- Wpisanie się w ruch międzynarodowej wymiany młodzieży
- Wspomaganie instytucji samorządu szkolnego

VII. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości dla tworzenia nowych miejsc pracy i stabilizacji wpływów budżetowych miasta, poprzez

- Opracowanie programu rozwoju przedsiębiorczości
- Stworzenie warunków dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych
- Wdrożenie systemów informacji dla przedsiębiorców
- Systematyczna pomoc szkoleniowa dla właścicieli firm
- Organizowanie targów i konferencji rozwijających przedsiębiorczość
- Wspomaganie instytucji samorządu gospodarczego

13.2 BADANIE ZGODNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO.

Cel strategiczny nr 1

Poprawa jakości życia mieszkańców miasta

Cel ten współgra z drugim celem długookresowym SRWM :

Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności w województwie,

Cel strategiczny nr 2

Wykorzystanie potencjału przyrodniczego dla rozwoju turystyki i rekreacji

Zapis powyższy można odnieść do zapisu celu średniookresowego 2.4 j SRWMaz. :

„Rozwój funkcji turystyczno – wypoczynkowych”.

Cel strategiczny nr 3

Aktywizacja działań proekologicznych dla zainicjowania rozwoju zrównoważonego miasta

Zapisy tego celu strategicznego odpowiadają zapisom strategii wojewódzkiej w punkcie 2.5.:

„Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego”

oraz celom długookresowym szczególnie w punkcie 1.3. Strategii RWM:

„Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza”.

Cel strategiczny nr 4

Doskonalenie infrastruktury technicznej miasta

Powyższy cel zgodny jest z zapisami pierwszego celu długookresowego Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego:

„Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i regionalnym”

Ponadto odniesienie do powyższego celu strategicznego można znaleźć w zapisach celu średniookresowego 2.4f: SRWM :

„Restrukturyzacja rozwoju infrastruktury technicznej obszarów wiejskich.”

Powyższy cel jest zgodny również z priorytetem 6 kontraktu wojewódzkiego, który brzmi:

Poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną obszarów wymagających aktywizacji

Cel strategiczny nr 5

Inspirowanie aktywności społecznej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w mieście

Powyższy cel strategiczny odpowiada celowi średniookresowemu 2.7 SRWM, który brzmi:

„Wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo – społecznych mieszkańców Województwa Mazowieckiego”.

Cel strategiczny nr 6

Przyspieszony rozwój oświaty jako czynnika otwierającego szanse cywilizacyjne, szczególnie młodzieży

Zapis powyższy znajduje bezpośrednio odzwierciedleni w zapisach punktu 2.2 a SRWMaz., np.:

”Wzmocnienie materialne systemu oświaty”.

Cel strategiczny nr 7

Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości dla tworzenia nowych miejsc pracy i stabilizacji wpływów budżetowych miasta

Cel ten odpowiada zapisom celu średniookresowego 2.4 f :

„Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych” – „Stymulowanie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy poprzez wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw”.

Powyższy cel ponadto zgodny z celem szczegółowym kontraktu wojewódzkiego o brzmieniu:

Tworzenie sprzyjających warunków rozwoju przedsiębiorczości w gminach wiejskich i małych miastach ...

Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy

Strategii Rozwoju Miasta Sokołów Podlaski do 2017 roku
w pełni odpowiadają zapisom:

STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

14. MISJA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI

W tym miejscu naszych rozważań warto przytoczyć jedną z definicji misji, która autorom opracowania wydaje się być najbardziej trafna:

Misja to zwięzłe, realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju strategicznego uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki analizy SWOT.

Misją Miasta, rozumianego jako wspólnota wszystkich osób zamieszkujących na jego terenie, jest:

**SOKOŁÓW PODLASKI W 2017 ROKU:
TO NOWOCZESNE CENTRUM GOSPODARCZE,
OŚWIATOWE I KULTURALNE REGIONU,
WYKORZYSTUJĄCE ATRAKCYJNE POŁOŻENIE
GEOGRAFICZNE, DBAJĄCE O ŚRODOWISKO
PRZYRODNICZE I TRADYCJE PODLASIA,
KTÓREGO ROZWÓJ OPARTY JEST NA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SZCZEGÓLNIE PRZETWÓRSTWIE
ROLNO – SPOŻYWCZYM I TURYSTYCE.**

15. MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU MIASTA

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Miasta Sokołów Podlaski proponujemy dla każdego celu strategicznego wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Poprawa jakości życia mieszkańcÓW

I tak dla pierwszego celu strategicznego przytoczonego poniżej proponujemy następujące wskaźniki monitoringu:

- liczba skarg na służbę zdrowia,
- parametry jakości wody pitnej,
- stopień wykrywalności przestępstw na terenie miasta,
- statystyczna powierzchnia mieszkalna przypadająca na 1 osobę w mieście
- ilość osób poszukujących pracy
- roczne nakłady na remonty mieszkań komunalnych,

Wykorzystanie potencjału przyrodniczego dla rozwoju turystyki i rekreacji

Dla drugiego celu strategicznego proponuje się następujące mierniki kontroli wdrażania strategii:

- ilość miejsc noclegowych,
- ilość udzielonych noclegów,
- roczne nakłady na promocję turystyczną
- łączna długość ścieżek rowerowych i innych na terenie miasta
- występowanie potraw regionalnych w ofercie gastronomicznej
- ilość udzielonych porad w punktach informacji turystycznej

Aktywizacja działań proekologicznych dla zainicjowania rozwoju zrównoważonego miasta

Zestaw wskaźników monitoringu wdrażania strategii rozwoju gminy w obrębie trzeciego celu strategicznego:

- liczba punktów skupu surowców wtórnych,
- procentowy wskaźnik śmieci segregowanych,
- procent budżetu miasta wykorzystany na ochronę środowiska,
- procentowy udział ścieków oczyszczonych,
- wskaźnik właścicieli nieruchomości nie posiadających podpisanej umowy z odbiorcą śmieci.

Doskonalenie infrastruktury technicznej miasta

Czwarty cel strategiczny wymaga następujących wskaźników kontroli wdrażania:

- ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej,
- ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej,
- procentowy wskaźnik dróg gruntowych w mieście,
- procentowa długość dróg bez chodników,
- ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci gazowej.

V. Inspirowanie aktywności społecznej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w mieście

Dla piątego celu strategicznego proponuje się następujący zestaw wskaźników kontroli wdrażania strategii:

- ankietowa ocena działania władz miasta,
- ilość organizacji pozarządowych na terenie miasta,
- nakłady wydawnictw lokalnych,
- liczba przedsięwzięć miejskich konsultowanych z mieszkańcami,

- ilość miejskich imprez kulturalnych i rekreacyjno – sportowych,
- środki przeznaczone dla organizacji pozarządowych z budżetu miejskiego,
- procentowy wskaźnik ilości mieszkańców utożsamiających się z miastem.

VI. Przyspieszony rozwój oświaty jako czynnika otwierającego szanse cywilizacyjne, szczególnie młodzieży

Dla realizacji szóstego celu strategicznego proponuje się zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- liczba młodzieży uczęszczająca do szkół średnich i wyższych na terenie miasta,
- procent budżetu przeznaczany na inwestycje oświatowe,
- roczna ilość szkolonych dorosłych,
- ilość młodzieży uczestniczącej w wymianie międzynarodowej,
- wskaźnik młodzieży podejmującej naukę w szkołach wyższych
- procent młodzieży ponadgimnazjalnej podejmującej naukę w Sokółowie Podlaskim.

VII. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości dla tworzenia nowych miejsc pracy i stabilizacji wpływów budżetowych miasta

- procent budżetu przeznaczany na uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- średni czas uzyskania pozwolenia na budowę,
- ilość i różnorodność form promocji inwestycyjnej,
- procentowa powierzchnia miasta objęta aktualnymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- wskaźnik dochodów własnych miasta.

16. REKOMENDACJE BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN

Analiza strategiczna istniejącego potencjału oraz sytuacji zewnętrznej Miasta Sokołów Podlaski wskazuje na konieczność wykrystalizowania wiodących funkcji miasta z uwzględnieniem w większym stopniu rozwoju funkcji turystyczno – kulturowej oraz ochrony środowiska przyrodniczego a także zdynamizowania funkcji związanych z rozwojem przedsiębiorczości.

Funkcje te powinny zostać oparte o wszechstronny rozwój społeczności lokalnej na bazie tzw. społeczeństwa obywatelskiego.

Dziedziny te winny ograniczyć bezrobocie i określić nowy image miasta. Chcąc skutecznie pełnić funkcję turystyczno - kulturową, bardzo ważnym zestawem działań wydaje się być konieczność rozbudowy infrastruktury turystyczno – usługowych, powołanie instytucji wspomagającej rozwój turystyki i obsługi biznesu, osiągnięcie wysokiego poziomu i przedstawienie bogatej oferty imprez kulturalnych i rekreacyjnych, a także serwowanie bogatego asortymentu usług oświatowych w tym możliwości kształcenia na uczelniach wyższych.

Przekształcenia funkcjonalno – strukturalne w mieście wymagają kompleksowych i konsekwentnych, wieloletnich działań. Przyszły wizerunek miasta będzie przedstawiał się następująco:

Miasto Sokołów Podlaski będzie ośrodkiem gospodarczym o zróżnicowanej bazie ekonomicznej. W jej skład wchodzić będzie nowoczesny i różnorodny pod względem branżowym przemysł z przewagą przetwórstwa rolno - spożywczego, w tym sektor małych i średnich przedsiębiorstw. Miasto stanie się atrakcyjnym rynkiem pracy oraz miejscem świadczenia usług dla własnych mieszkańców i turystów. Będzie ośrodkiem zrównoważonego rozwoju oraz stabilnym ekonomicznie i społecznie oraz czystym ekologicznie.

Nastąpi renowacja zabudowy mieszkaniowej. Poprawie ulegnie estetyka miasta i jego zabudowy przemysłowej.

Miasto Sokołów Podlaski stanie się ośrodkiem ze społecznością legitymującą się wysokim poziomem wykształcenia z dobrze rozwiniętym szkolnictwem średnim i placówkami szkolnictwa wyższego. Nastąpi ukształtowanie się nowej tożsamości miasta, którego społeczność cechuje wysoki stopień identyfikacji z miejscem zamieszkania. Obywatele miasta posiadają umiejętność sprawnego organizowania się dla rozwiązywania zaistniałych problemów i przeszkód w rozwoju.

Działania jakie lokalna społeczność będzie musiała w najbliższej przyszłości podjąć w n/w obszarach:

1. Uwarunkowania społeczno – administracyjne.

Należy uświadamiać społeczności lokalnej nieuchronność i konieczność zmian, a także korzyści płynące z większego uświadomienia sobie istotnych funkcji miasta. Działania informacyjno – uświadamiające powinny zaczynać się już w szkołach, ale powinny objąć wszystkich mieszkańców. Należy

informować o kierunkach przemian, ukazywać ich skutki oraz wskazywać działania. Jest to bardzo ważne zadanie dla samorządu lokalnego.

2. Wspieranie przedsiębiorczości i pozyskanie inwestora strategicznego.

Rolą miasta jest tworzenie nowych i wspieranie istniejących podmiotów gospodarczych. Zadaniem samorządu jest wskazywanie inwestorom obszarów i możliwości inwestowania na terenie miasta, w szczególności w takich dziedzinach jak np. infrastruktura obsługi rekreacji i turystyki, drobny przemysł, rzemiosło, itp.

Nieodłącznym elementem takich działań winno być pozyskanie nowych inwestorów zewnętrznych. Miasto powinno poczynić wszelkie starania dla sściągnięcia ich na swój teren. W skład w/w działań wejść powinno przygotowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej ze wskazaniem obszaru, uwarunkowań infrastrukturalnych i ulg inwestycyjnych oraz dynamiczna promocja oferty.

Dla realizacji tych zadań sugerujemy powołanie przy burmistrzu miasta Rady ds. Rozwoju Miasta, która skupiać będzie grono osób opiniotwórczych i ważnych dla miasta a niekoniecznie tu zamieszkałych.

Celowym wydaje się także powołanie w mieście punktu informacji gospodarczej dla lokalnych przedsiębiorców, który będzie zaopatrywał ich w niezbędne informacje gospodarcze.

3. Utrzymanie stanu środowiska naturalnego oraz modernizacja infrastruktury technicznej.

Turyści powinni chcieć przyjeżdżać do miasta a inwestorzy powinni chcieć tu inwestować. Wśród warunków koniecznych należy wymienić uzyskanie poprawy infrastruktury technicznej oraz bazy rekreacyjno-turystycznej. Potrzebne są inwestycje w infrastrukturę turystyczną oraz estetyzacja miejscowości. Pierwszoplanowym warunkiem atrakcyjności dla turystów i inwestorów wydaje się być stan techniczny dróg. Ostatnio publikowane badania preferencji inwestorów na ten aspekt właśnie wskazują. Konieczna jest tu modernizacja szeregu nawierzchni dróg i również nowe inwestycje.

4. Promocja miasta i budowanie nowego wizerunku.

Realizacja rozwoju gospodarczego miasta w założonych kierunkach wymaga skutecznej promocji oferty inwestycyjnej i turystycznej. Dotyczy to zwłaszcza określenia terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe oraz promocji własnych atrakcji i produktów turystycznych.

Promocję rekreacyjno-turystyczną można realizować np. w oparciu o Lokalną Organizację Turystyczną.

Promocję inwestycyjną należy zorientować pod konkretne grupy potencjalnych inwestorów. Wymaga to profesjonalnego podejścia, kontaktów, konsekwentnego kreowania nowego wizerunku miasta. Wszystkie działania promocyjne powinny być realizowane pod hasłem, logo lub tytułem sztandarowej atrakcji.

W promocji takiej wielce pomocnym są imprezy o randze regionalnej lub ogólnokrajowej, międzynarodowej. Wydaje się, iż funkcjonujące obecnie imprezy są ciągle zbyt mało spopularyzowane i brak jest jednego lub kilku ewidentnych wyróżników Sokółowa Podlaskiego na mapie Mazowsza.

5. Finansowanie

Źródłami finansowania przedsięwzięć objętych strategią rozwoju będą: budżet miasta, dotacje zewnętrzne oraz środki pomocowe. Najistotniejszym źródłem środków pomocowych przy wspólnym działaniu z gminami, może być fundusz **Phare i ISPA**.

BIGmin służy pomocą w wyszukiwaniu stosownych funduszy pomocowych i przedakcesyjnych.

Miasto w niewielkim stopniu jest zadłużone. Dla przyspieszenia rozwoju można w kontrolowany sposób pogłębić zadłużenie zaciągając zobowiązania jedynie na działania inwestycyjne.

6. Organizacja realizacji strategii rozwoju miasta.

Dla stwarzania odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych strategią rozwoju oraz rozwijania koncepcji zawartych w wizji rozwoju celowe jest powołanie **Zespołu Monitoringu Strategii**, składającej się z osób odpowiedzialnych za kontrolę wdrażania niniejszej strategii rozwoju.

W celu sprawnej realizacji strategii rozwoju celowe jest dodatkowe opracowanie szczegółowych programów rozwoju turystyki i rekreacji, promocji miasta, lokalnej Agendy 21 oraz programu rewitalizacji zabudowy miejskiej. Celowym wydaje się oparcie działań promocyjnych o tradycję kulturową miasta i regionu.

Sugerujemy coroczną analizę możliwości budżetowych w zakresie realizacji poszczególnych celów długo- i średniookresowych strategii miasta oraz zrealizowanie zasady składania corocznych sprawozdań z realizacji strategii przez w/w zespół podczas uchwalania budżetu.

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 1:

Poprawa jakości życia mieszkańców

Lp.	Program operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
1.1	Rewaloryzacja Zespołu Parkowo-Pałacowego przy ul. Lipowej	2003 - 2005	Budżet miasta Fundusze zewn NFOŚ i WFOS
1.2	Kontynuowanie budowy budynków socjalnych przy ul. Ząbkowskiej	2003 - 2005	Budżet miasta
1.3	Realizacja programu rewitalizacji starej zabudowy w mieście	2004	Budżet miasta
1.4	Opracowanie programu estetyzacji miasta	2003	Budżet miasta
1.5	Wdrożenie programu estetyzacji	2004 - 2008	Budżet miasta Fundusze zewn

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 2:

Wykorzystanie potencjału przyrodniczego dla rozwoju turystyki i rekreacji

Lp.	Program operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
2.1	Dokończenie budowy hotelu	2004	Środki prywatne
2.2	Wykonanie strategii rozwoju turystyki miasta	2003	Budżet miasta
2.3	Powołanie Lokalnej Organizacji Turystycznej	2003	Budżet miasta + członkowie
2.4	Coroczne opracowywanie nowego produktu turystycznego	2003 - 2017	j.w.
2.5	Przystosowanie miasta do powszechnego ruchu rowerowego	2003 - 2010	Budżet miasta Fundusze zewn.
2.6	Opracowanie projektu małych punktów rekreacyjnych	2003	j.w.
2.7	Wykonanie punktów rekreacyjnych	2004 - 2008	j.w.
2.8	Przygotowanie widowiska plenerowego we współpracy z miastami, które udzieliły pomocy po wielkim pożarze	2004	Budżet miasta

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 3:

Aktywizacja działań proekologicznych dla zainicjowania rozwoju zrównoważonego miasta

Lp.	Program operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
3.1	Opracowanie lokalnej Agendy 21	2003	Budżet miasta
3.2	Przeprowadzenie akcji uświadamiania ekologicznego mieszkańców	2003 - 2010	Budżet miasta Fundusze zewn
3.3	Regulacja cieków wodnych i rzek na terenie miasta	2003 - 2005	Budżet miasta Fundusze zewn
3.4	Wymiana nieekologicznych źródeł ciepła mieszkańców	2005 - 2011	j.w.
3.5	Monitoring ładunków niebezpiecznych	2003 -	Budżet miasta

	przejeżdżających przez miasto	2017	Budżet powiatu
3.6	Rozwój systemu przeciwdziałania zagrożeniom	2003 - 2017	j.w.

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 4:

Doskonalenie infrastruktury technicznej miasta

Lp.	Program operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7

4.1	Rozbudowa sieci gazowej	2003 - 2005	Budżet miasta Środki prywatne
4.2	Modernizacja chodników	2003 - 2005	Budżet miasta Fundusze zewn
4.3	Modernizacja ulic	2003 - 2005	j.w.
4.4	Modernizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej	2003 - 2005	j.w.
4.5	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej	2003 - 2005	j.w.
4.6	Budowa obwodnicy miasta	2005 - 2008	Zarząd Dróg Kraj. Budżet miasta Fundusze zewn
4.7	Uruchomienie lokalnej komunikacji szynowej	2007	Budżet miasta
4.8	Budowa nowej siedziby straży pożarnej	2004 - 2007	Budżet powiatu Budżet straży poż.
4.9	Adaptacja budynku na cele sadu okręgowego	2004 - 2008	Min Sprawiedl.
4.10	Powszechny dostęp do internetu	2005	Środki prywatne Budżet miasta

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 5:

Inspirowanie aktywności społecznej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Lp.	Program Operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
5.1	Opracowanie strategii promocji miasta	2003	Budżet miasta
5.2	Wdrożenie programu „Dialog ze społeczeństwem”	2003 - 2005	Budżet miasta
5.3	Kontynuacja uchwały o zasadach współpracy z org. pozarządowymi	2003	j.w.
5.4	Promowanie lokalnych twórców kultury	2003 - 2017	j.w.
5.5	Powołanie ośrodka poradnictwa obywatelskiego na bazie Ośr. Poradnictwa Rodzinnego	2003	j.w.
5.6	Cykliczne organizowanie konferencji n/t społeczeństwa obywatelskiego	2003 - 2017	Budżet miasta Fundusze zewn
5.7	Podjęcie uchwały o zasadach współfinansowania inwestycji i remontów miasta i mieszkańców	2003	Budżet miasta
5.8	Powołanie do życia muzeum np. Ogińskiego)	2005	Budżet miasta

			Ministerstwo Kultury
--	--	--	----------------------

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 6:

Przyspieszony rozwój oświaty jako czynnika otwierającego szanse cywilizacyjne, szczególnie młodzieży

Lp.	Program Operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
6.1	Budowa sali gimnastycznej przy gimnazjum nr 2	2003 - 2005	Budżet miata Fundusze zewn
6.2	Opracowanie systemu wspierania młodzieży zdolnej	2003	Budżet miata

6.3	Powołanie uczelni wyższej w Sokółowie Podl.	2003	Środki prywatne Budżet miasta
6.4	Powołanie centrum kształcenia nauczycieli	2004	Budżet powiatu Budżet miasta Fundusze zewn
6.5	Nawiązanie międzynarodowej współpracy młodzieży	2003	j.w.
6.6	Doposażenie techniczne szkół	2004 - 2007	Fundusze zewn

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 7:

Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości dla tworzenia nowych miejsc pracy i stabilizacji wpływów budżetowych miasta

Lp.	Program Operacyjny	Termin	Źródło finansowania
1	3	4	7
7.1	Opracowanie programu rozwoju przedsiębiorczości	2003	Budżet miasta Fundusze zewn
7.2	Kontynuacja uzbrojenia terenów inwestycyjnych	2003 - 2007	j.w.
7.3	Kontynuacja organizowania szkoleń dla właścicieli firm	2003 - 2017	j.w.
7.4	Organizowanie targów firm sokołowskich	2003	Budżet miasta środki prywatne
7.5	Dofinansowanie wyjazdów studyjnych dla firm do UE	2003 - 2006	j.w.
7.6	Powołanie miejskiego punktu informacji gospodarczej	2003	j.w.
7.7	Utworzenie Funduszu Poręczeń Kredytowych	2003	j.w. Bank Gosp. Kraj.
7.8	Powołanie inkubatora przedsiębiorczości	2003	Budżet miasta środki prywatne

WYNIKI PRAC

**SEMINARIUM DIAGNOSTYCZNO – PROJEKTOWE nt.
„Strategia Rozwoju Miasta Sokółów Podlaski do 2017 roku”
Sokółów, czerwiec 2002 r.****18.1 IDENTYFIKACJA POJĘCIA „GMINA”**

Diagnoza problemów rozwojowych gminy zapoczątkowana została plenarną dyskusją nad istotą pojęcia „gmina”.

Uczestnicy seminarium stwierdzili, że gmina to:

1. ludzie którzy chcą tu mieszkać
2. jednostka administracyjna i samorządowa
3. wspólnota interesów
4. tradycja i więzi
5. terytorium
6. mieszkańcy [ludzie] - społeczność
7. infrastruktura techniczna i społeczna
8. kultura
9. społeczeństwo w większości wyznania rzymsko – katolickiego
10. siedziba powiatu
11. bezpieczeństwo ludzi i mienia
12. teren ekologicznie bezpieczny
13. siedlisko ludzi chcących działać na rzecz regionu
14. centrum regionu
15. przedsiębiorczość, przemysł
16. centrum oświaty i kultury
17. centrum obsługi rolnictwa – usług
18. budżet i finanse
19. mienie komunalne

20. miejsce pracy i nauki dla okolicznych mieszkańców
21. ochrona zdrowia dla regionu
22. regionalne centrum usług
23. najpiękniejsze miasto na wschód od Wisły
24. władze miasta
25. burmistrz
26. pomoc socjalna dla mieszkańców
27. położenie geograficzne – Polska C
28. egzekutor podatków
29. niesuwerenne małe państwo
30. krajobraz geograficzny gminy
31. inwestor

18.2 OKREŚLENIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH MIASTA

1. bezrobocie [faktyczne – 19%]
2. przewymiarowana infrastruktura techniczna w stosunku do aktualnych potrzeb [woda, kanalizacja, ciepłownictwa]
3. zbyt niski budżet miasta [oświata]
4. brak bazy lokalowej [straż pożarna, sadownictwo]
5. zły stan dróg
6. duża odległość od stolicy województwa
7. problem śmieciowy – brak wysypiska śmieci, niedostatek w selekcji śmieci, brak przymusu odbierania śmieci
8. brak czynnika miastotwórczego – stagnacja rozwoju
9. brak szkoły wyższej
10. zbyt słabo rozwinięty przemysł rolno – spożywczy
11. niewykorzystany potencjał przyrodniczy
 - ✓ turystyka
 - ✓ agroturystyka
 - ✓ źródła energii odnawialnej, alternatywnej
12. funkcjonująca częściowo linia kolejowa – likwidacja połączeń pasażerskich
 - ✓ niewykorzystany potencjał
13. brak polityki rozwoju przedsiębiorczości [stagnacja]
14. brak kreowania nowych miejsc pracy
15. brak polityki zagospodarowania pustostanów [rocznie ubywa 300 osób w skali powiatu]
16. brak współpracy gmin w regionie
17. brak estetyki miasta – małej architektury [ścieżek rowerowych, placów zabaw, parków i skwerów]
18. brak infrastruktury turystycznej
19. przekazywanie zadań samorządom bez pokrycia w środkach finansowych
20. rywalizacja a nie współpraca pomiędzy gminami
21. brak perspektyw dla młodzieży w mieście i powiecie
22. wzrost patologii społecznych – narkotyki wśród młodzieży, alkoholizm
23. brak obwodnicy miasta, przewóz materiałów niebezpiecznych przez miasto
24. niedostateczne informacje o połączeniach komunikacyjnych w kierunku północnym
25. brak zainteresowania inwestorów gminą
26. niezagospodarowany czas wolny młodzieży
27. brak obiektów sportowo – turystycznych

28. brak informacji o zamierzeniach powiatu, województwa, państwa
29. upadek rolnictwa
30. ucieczka z gminy zdolnej młodzieży
31. rodziny patologiczne
32. brak ofert pracy na terenie gminy
33. brak perspektyw pracy
34. brak aktywności społeczeństwa gminy

18.3 WIZJA MIASTA SOKOŁÓW PODLASKI W 2017 ROKU

Zespół 1

Liczba ludności – 22 tysiące mieszkańców

- ❖ około 45% z wyższym wykształceniem
- ❖ wzrost aktywności społeczeństwa

Stan środowiska – zdecydowana poprawa

Stan rolnictwa – zmniejszenie ilości gospodarstw rolnych, w wyniku postępującej specjalizacji rolnictwa [wysokotowarowe] i zwiększenie areału gospodarstw

Problemy społeczne –

- ❖ powstanie wyższej uczelni na terenie miasta
- ❖ prywatna służba zdrowia
- ❖ zmniejszenie stopnia przestępczości, patologii
- ❖ wzrost ilości terenów rekreacyjnych i sportowych

Lokalne finanse – stan budżetu zabezpieczy potrzeby społeczeństwa

Dochody mieszkańców –

- ❖ poza rolnicze – oparte na bazie małych przedsiębiorstw, zakładach rodzinnych, zakładach budżetowych
- ❖ rolnictwo – agroturystyka, przetwórstwo rolno – spożywcze

Infrastruktura – stan dróg ulegnie znacznej poprawie poprzez:

- ❖ budowę dróg dojazdowych do miasta
- ❖ budowę obwodnic
- ❖ oznakowanie

Kierunki dalszego rozwoju – rozwój gminy ukierunkowany będzie na rozbudowę przemysłu rolno – spożywczego, turystyki [agroturystyki], powstanie gosp. ekologicznych oraz małych przedsiębiorstw rodzinnych

Zespół 2

Liczba ludności – 30 tysięcy mieszkańców, dobrze wykształconych [specjaliści], zgodnie z potrzebami

Stan środowiska –

- ❖ własne składowisko odpadów – segregacja
- ❖ czyste lasy i wody
- ❖ wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców
- ❖ duża estetyka posesji i osiedli
- ❖ wysoka kultura mieszkańców

Stan rolnictwa –

- ❖ wysokospecjalistyczne – ekologiczne
- ❖ zaplecze dla przemysłu rolno – spożywczego
- ❖ przedsiębiorstwa handlowe wyspecjalizowane w handlu ze wschodem

Problemy społeczne –

- ❖ wyższa uczelnia do kształcenia kadr dla własnych potrzeb i na zewnątrz
- ❖ szeroko rozwinięta infrastruktura oświatowa, służby zdrowia, kultury wraz z dostępem, profilaktyką
- ❖ kultywowanie tradycji regionu
- ❖ regionalne centrum kulturalne
- ❖ międzynarodowe centrum współpracy
- ❖ zbójce omijają Sokółów obwodnicą, a złodzieje są oznakowani

Lokalne finanse – pełna kasa wynikająca z dostatku mieszkańców

Dochody mieszkańców – zatrudnienie w przemyśle rolno – spożywczym oraz usługach i handlu [obsługa rolnictwa]

Infrastruktura – dobre drogi i obwodnica, pełne wykorzystanie infrastruktury technicznej

Kierunki dalszego rozwoju – uprzemysłowiona, rolnicza, turystyczna

Zespół 3

Liczba ludności –

- ❖ wzrośnie do 25 tysięcy
- ❖ poziom wykształcenia wzrośnie – 30% z wykształceniem wyższym
- ❖ wzrośnie aktywność mieszkańców [wzrost podmiotów gospodarczych, wolne zawody, firmy rodzinne]

Stan środowiska – znaczna poprawa stanu środowiska:

- ❖ infrastruktura sanitarno – kanalizacyjna dostępna dla wszystkich mieszkańców i firm
- ❖ gazyfikacja miasta oraz rozwój innych alternatywnych źródeł energii
- ❖ uregulowana gospodarka śmieciowa
- ❖ parki lokalne przekształcają się w centra rekreacyjne

Stan rolnictwa – rolnictwo wysokotowarowe w oparciu o bazę ekologiczną [żywiec, mleko]

Problemy społeczne –

- ❖ centrum regionalne, oświatowe [wykształcenie co najmniej licencjackie], szeroki dostęp do instytucji administracyjno – publicznych [w każdej szkole sala gimnastyczna z zapleczem socjalnym, zmniejszenie liczebności dzieci w oddziałach]
- ❖ rozwój infrastruktury [ścieżki rowerowe, ogrody jordanowskie w parkach, na osiedlach, boiska do gier, prężnie działające domy kultury]
- ❖ spadek bezrobocia, poprawa aktywności wpłynie na spadek przestępczości
- ❖

Lokalne finanse –

- ❖ procentowy udział wydatków na opiekę społeczną będzie średnioeuropejski
- ❖ wydatki na inwestycje na poziomie europejskim

Dochody mieszkańców – z pracy zawodowej, stabilna kondycja przedsiębiorczości, dochody z kapitału

Infrastruktura – będzie spełniać wszystkie normy UE

- ❖ droga szybkiego ruchu
- ❖ dogodny dojazd do autostrad

- ❖ dobre połączenia z dużymi miastami

Kierunki dalszego rozwoju – nowoczesna o charakterze:

- ❖ turystycznym
- ❖ przemysłowym
- ❖ rolniczym

Zespół 4

Liczba ludności –

- ❖ nieznaczny wzrost ludności – około 20 tysięcy mieszkańców
- ❖ wzrośnie poziom wykształcenia poprzez powstanie szkół wyższych

Stan środowiska – nie przewiduje się pogorszenie stanu środowiska

- ❖ wysypisko śmieci zgodne z najnowszymi technologiami
- ❖ zakład utylizacji odpadów
- ❖ unowocześnienie technologii oczyszczania ścieków
- ❖ wykorzystanie źródeł energii odnawialnej

Stan rolnictwa – zanik, zaprzestanie prowadzenia indywidualnych gospodarstw rolnych

Problemy społeczne –

- ❖ poziom oświaty wzrośnie
- ❖ wzrost poziomu świadczonych usług medycznych
- ❖ organizowanie cyklicznych imprez promujących miasto
- ❖ zmaleje przestępczość
- ❖ wzrost świadomości społeczeństwa [ukształtowanie]
- ❖ zmaleje liczba szkół a wzrośnie ich standard
- ❖ wzrośnie liczba przychodni zdrowia, prywatyzacja
- ❖ wzrost boisk sportowych i terenów rekreacyjnych

Lokalne finanse – znaczny wzrost finansów gminnych, dostępność pozyskiwania dodatkowych środków unijnych

Dochody mieszkańców – budżet, handel, usługi, przemysł

Infrastruktura – obwodnica

Kierunki dalszego rozwoju – uprzemysłowiona, nowoczesna, turystyczna, kultywująca tradycję

18.4 OCENA POTENCJAŁU GMINY – SILNE I SŁABE STRONY

Wyniki głosowań (waga problemu) uwidoczniiono w postaci procentowej

ATUTY GMINY

- ❖ infrastruktura techniczna – tereny pod inwestycje, woda, kanalizacja, gaz
- ❖ mieszkańcy miasta – wykształcenie, poziom intelektualny, optymizm, pomysłowość, infrastruktura społeczna, opieka zdrowotna
- ❖ gospodarka – rozwój przemysłu spożywczego, rozwój przedsiębiorczości
- ❖ położenie geograficzne, lokalizacja miasta
- ❖ rolnictwo i otoczenie miasta gospodarstwami ekologicznymi i ochrona środowiska
- ❖ bezpieczeństwo
- ❖ opieka społeczna
- ❖ skuteczność samorządu miasta

SŁABOŚCI GMINY

- ❖ zły stan dróg
- ❖ brak miejsc pracy
- ❖ niedobór przygotowanych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych
- ❖ słaby stan bezpieczeństwa
- ❖ słabo rozwinięty przemysł
- ❖ brak wysypiska śmieci, brudne miasto
- ❖ niska kultura rolnictwa
- ❖ słaba skuteczność działania samorządów
- ❖ podziały polityczne
- ❖ brak wyższej uczelni, zły poziom nauczania
- ❖ niewykorzystany potencjał ludności
- ❖ sądownictwo
- ❖ niedofinansowanie gminy

SZANSE ROZWOJU GMINY

- ❖ położenie geograficzne w obszarze Nadburzańskiego Parku [ekologiczny, czysty, naturalny krajobraz]
- ❖ atrakcyjność inwestycyjna, turystyczna
- ❖ kontakty międzyregionalne i międzynarodowe
- ❖ przewidywane zmiany prawa
- ❖ środowisko naturalne
- ❖ koniunktura gospodarcza

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- ❖ mały potencjał inwestycyjny, słaba koniunktura gospodarcza, niski poziom dochodów
- ❖ odpływ młodych i wykształconych ludzi z miasta
- ❖ brak współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej
- ❖ brak strategii rozwoju turystyki
- ❖ brak zaplecza dla obsługi ruchu turystycznego
- ❖ wady systemu legislacyjnego państwa
- ❖ zagrożenia płynące z wejścia do Unii Europejskiej – brak informacji – niewykorzystywanie funduszy przedakcesyjnych
- ❖ zagrożenia społeczne wynikające z korupcji, przestępczości, patologii
- ❖ klęski ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym oraz zanieczyszczenie środowiska – składowanie odpadów

18.5 CELE STRATEGICZNE

WZMACNIANIE ATUTÓW

poprzez:

- ❖ promocję terenów pod inwestycję i pozyskiwanie inwestorów
- ❖ promocję zasobów ludzkich z wyższym wykształceniem [specjalistycznym]
- ❖ wykorzystanie optymizmu i pomysłowości do tworzenia nowych miejsc pracy
- ❖ agresywną ekspansję mającą na celu ściągnięcie inwestorów
- ❖ wykorzystanie istniejącej bazy leczniczej poprzez tworzenie nowych kierunków leczenia [rehabilitacja]

ELIMINOWANIE SŁABOŚCI

poprzez:

- ❖ budowę obwodnic: północ – południe, wschód – zachód , opracowanie programu budowy i modernizacji dróg w mieście i jego realizacja
- ❖ stworzenie zasobu komunalnego pod lokalizację inwestycji wraz z ich uzbrojeniem, stworzenie i realizacja programu wspierania przedsiębiorczości [inkubatory przedsiębiorczości, fundusze poręczeń kredytowych] co powinno spowodować przyrost nowych miejsc pracy i możliwości samozatrudnienia
- ❖ wsparcie działań policji poprzez powołanie komunalnych i społecznych służb bezpieczeństwa. Mogą być wykorzystane do egzekwowania właściwego stanu środowiska i porządku w mieście
- ❖ wykorzystanie szans wynikających ze zmian w przepisach o szkolnictwie wyższym – utworzenie kampusu państwowej szkoły wyższej
- ❖ podejmowanie działań w celu podniesienia świadomości w zakresie odpowiedzialności za sprawy publiczne, w tym właściwy wybór swoich przedstawicieli
- ❖ wykorzystanie zasobów ludzkich i rozwoju ekonomiczno – gospodarczego szansą wzbogacenia gminy

WYKORZYSTYWANIE SZANS

poprzez:

- ❖ przygotowanie infrastruktury pod bazę turystyczną i inwestycyjną
- ❖ nawiązanie współpracy z gminami sąsiednimi, organizacjami, instytucjami pozarządowymi, kontakty międzyregionalne i międzynarodowe
- ❖ promocja miasta – „atrakcyjność regionu dla inwestorów”
- ❖ wykorzystanie położenia geograficznego

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

poprzez:

- ❖ sprowadzenie kapitału
- ❖ nawiązanie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej
- ❖ wzrost konkurencyjności polskich firm
- ❖ wzrost poziomu świadomości i życia
- ❖ zmiana systemu pakowania

18.6 MISJA MIASTA

SOKOŁÓW

TO NOWOCZESNE CENTRUM GOSPODARCZE, OŚWIATOWE I KULTURALNE REGIONU WYKORZYSTUJĄCE ATRAKCYJNE POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, KTÓREGO ROZWÓJ OPARTY JEST NA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, SZCZEGÓLNIIE PRZETWÓRSTWIE ROLNO – SPOŻYWCZYM I TURYSTYCE, DBAJĄCY O ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I TRADYCJE PODLASIA

18.7